

”Äijälle moikka ja kissa taloon!”

Ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio

Eläinvideokerhon jäsenten teemahaastatteluissa ja ryhmän kuvastossa

Senni Luttinen

Tampereen yliopisto

Viestintätieteiden tiedekunta

Visuaalisen journalismin maisteriohjelma

Pro gradu -tutkielma

Toukokuu 2018

TAMPEREEN YLIOPISTO

Viestintätieteiden tiedekunta

LUTTINEN, SENNI: ”Äijälle moikka ja kissa taloon!” Ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio Eläinvideokerhon jäsenten teemahaastatteluissa ja ryhmän kuvastossa

Pro gradu -tutkielma, 115 sivua + 14 liitesivua.

Visuaalinen journalismi

Toukokuu 2018

Tutkimus selvittää millainen ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio on a) Eläinvideokerhon kuvastossa ja b) ryhmän jäsenten teemahaastatteluissa, sekä miten nämä representaatiot vertautuvat toisiinsa. Tavoitteena on saada selville, miten todellisuutta rakennetaan representaatioiden avulla näissä kahdessa aineistossa. Tutkimuksessa tutkitaan myös sitä, miten representaatiot eroavat toisistaan ja millä tavoin ne ovat yhteneväisiä keskenään. Hypoteesi on, että representaatiot ovat keskenään erilaisia, ja ettei ryhmän esittämässä kuvastossa ole nähtävissä suhteen kaikkia osatekijöitä. Tutkimus osoittaa hypoteesin paikkansa pitäväksi.

Tutkimuksen teoreettinen puoli on jaettavissa kahteen osioon. Ensimmäinen osio keskittyy Human Animal Bond- ja Human Animal Studies -tutkimukseen ja antaa näkökulmia ihmisen ja eläimen väliseen suhteeseen, sen ominaispiirteisiin ja ilmentymiseen. Teorian toinen osio käsittelee internet-kulttuuria, kuvallisuutta sekä tarjoaa näkökulmia siihen, miksi eläimet ovat ihmisestä kiinnostavia. Aineistot analysoitiin sisällön- ja kuva-analyysin keinoin.

Kummassakin aineistoissa eläin esitettiin inhimillistettynä, söpönä, humoristisena ja terapeuttisena sekä vaarallisena tekijänä. Ihmisen ja eläimen välisen suhteen osatekijöistä myös hoiva sekä seurallisuuden ja perheenjäsenyyden teemat tulivat mainituksi niin kuva- kuin haastatteluaineistossa. Aineistojen representaatioiden välillä on nähtävissä samankaltaisuutta, mutta kuva-aineiston ja haastatteluaineiston esille tuomat teemat painottuvat eri tavoin.

Haastatteluiden representaatioissa suhde on monivivahteinen ja jopa ristiriitainen. Kuva-aineiston representaatio puolestaan esittää ihmisen ja eläimen välisen suhteen puhtaasti positiivisena ja teemoiltaan niukempaan. Haastatteluiden esittämä kuva ihmisen ja eläimen välisestä suhteesta on iloa tuottava, mutta myös vastuullinen. Eläinvideokerhossa representaatio rakentuu suhteen parhaimmista hetkistä, kun taas haastatteluissa suhde on lemmikin elämän mittainen matka. Tutkimus lisää myös ymmärrystä 2010-luvun nuorten kaupunkilaisnaisten suhteesta eläimiin reaali- ja virtuaalimaailmassa. Tutkimusote on laadullinen, joten tulokset eivät ole yleistettävissä.

Avainsanat: Ihmisen ja eläimen välinen suhde, Human Animal Studies, Human Animal Bond, Eläinvideokerho, representaatio, virtuaalinen eläinkuva, meemit, Facebook

SISÄLLYSLUETTELO

1 Johdanto.....	4
1.1 Tutkimuskysymys	6
1.2 Eläinvideokerho (EVK).....	7
2 Ihmisen ja eläimen välinen suhde	11
2.1 Lemmikin asema	12
2.2 Lemmikin tarkoitus	13
2.3 Lemmikin ja ihmisen välisen suhteen piirteitä.....	15
2.4 Negatiivinen eläin	16
2.5 Ihminen vastaan eläin.....	18
3 Näkökulmia eläimeen.....	21
3.1 Söpöys	21
3.2 Humoristisuus.....	24
3.3 Inhimillistäminen	25
4 Kuva todellisuuden rakentajana ja internet	30
4.1 Representaatio sekä eläinrepresentaatio.....	30
4.2 Internet, Facebook ja meemit	35
4.3 Virtuaalinen eläinkuva	42
5 Tutkimusaineisto	45
5.1 Kuvat EVK:ssa.....	45
5.2 Teemahaastattelut.....	46
5.2.1 Haastateltavien taustatiedot ja eläinhistoria	46
6 Tutkimusmenetelmät	48
6.1 Teemahaastattelu	48
6.2 Sisällönanalyysi ja kuva-analyysi	49
7 Aineiston teemoittelu.....	51
7.1 Kuva-aineiston teemoittelu	51
7.1.1 Yhteenvedo kuva-aineistosta	61
7.2 Haastatteluiden teemoittelu	62
7.2.1 Eläinten vaikutus arkielämään ja tulevaisuus eläinten kanssa	62
7.2.2 Eläimen hankkiminen ja omistaminen	67
7.2.3 Hoiva.....	69
7.2.4 Seurallisuus ja perheenjäsenyys	71

7.2.5	Humoristisuus ja terapeuttisuus	77
7.2.6	Ärsyttävyys	78
7.2.7	Kuolema ja luopuminen	80
7.2.8	Vaarallisuus	83
7.2.9	Söpöys	85
7.2.10	Inhimillistäminen	86
7.2.11	Eläimen erityislaatuisuus	88
7.2.12	Eläimen yhteiskunnallinen asema, eläinsuojelu ja rescuetoiminta	91
7.3	Haastateltavat ja EVK	95
8	Johtopäätökset	102
9	Pohdinta	103
	Lähteet.....	113
	Liitteet	120

1 JOHDANTO

Olen aina pitänyt eläimistä. Lapsesta saakka eläimet ovat vetäneet minua puoleensa ja haaveammattini vaihteli eläinlääkäristä ratsupoliiksi. Vain sillä, saisiko ammatissa olla tekemissä eläinten kanssa, tuntui olevan merkitystä. Kun perheeseemme saapui koira, tuli siitä jatke minuudelleni. Kerroin tarinoita koiran suulla ja kehitin koirasta jonkinlaisen meemin. Lähetin jopa koiran nimissä ”kerhopostia”. Esittelin koiran kaikille, jotka tapasin. Käytös kuulostaa erikoiselta ja on vaikeaa kuvitella toimivansa samoin kohdatessaan kiinnostavan ihmisen. Eläimissä oli jotakin, joka veti puoleensa vastustamattomasti ja eläinten läheisyyteen pääseminen tuntui palkitsevalta. Myöhemmin olen miettinyt, mistä tällainen eläinrakkaus tai -innostuneisuus voikaan johtua. Onko huomattavalle eläimiin kohdistuvalle kiinnostukselle järkevää selitystä?

Eläin on läsnä ihmisen yhteiskunnassa, mutta silti ihmisen ja eläimen välinen suhde vaikuttaa mystiseltä ja selittämättömältä. Tiedämmekö ylipäätään millainen suhteemme eläimiin on? Tässä tutkimuksessa tarkastellaan ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatiota kahdessa eri aineistossa. Tutkimuksessa käsitellään ihmisen ja eläimen välistä suhdetta useasta näkökulmasta. Tarkoituksena on rakentaa kattava kuva erikoislaatuista ja jopa ambivalentista suhteestamme kumppaneina ja toistemme vastustajina.

Tutkimuksessa käsitellään ihmisen ja eläimen välistä suhdetta sen representaation kautta. Suhteen kuvallisen ilmentymän tarkastelualueeksi on rajattu aikamme aitiopaikka: internet, Facebook ja siellä suomalainen Eläinvideokerho-ryhmä. Eläinvideokerho esittelee tarkemmin omassa luvussaan 1.2. ja representaation käsite määritellään luvussa 4.1. Vaikka ihmiset ovat erilaisten digitaalisten näyttöjensä äärellä kaukana eläinten edustamasta luonnosta, ovat eläimet seuranneet ihmisten mukana bittimaailmaan. Internet ja sosiaalinen media ovat nykyisin suuri osa arkielämää, eikä siten ole yhdentekevää millainen todellisuus sosiaalisen median kautta rakentuu. Sosiaalista mediaa kuvastoineen ei tule ajatella todellisesta elämästä erillisenä alueena, vaan se tulisi merkityksineen hahmottaa osana arkielämää ja jaettua yhteiskuntaa. Koskela nimeää yhdeksi kuvallisuutta kasvattaneeksi tekijäksi tietotekniikan mukanaan tuoman kuvan käytön helppouden (Koskela 2005, 9). Kulttuuri on visualisoitunut 1960-luvulta lähtien (Hietala 1992, 32), vaikka aiemmin yhteiskunnassa on ollut nähtävillä Järven mukaan jonkinlaista kuvakielteisyyttä ja yhä jossain määrin

ajatellaan kuvan olevan tekstille alisteinen tai toissijainen (Järvi 2005, 17). Eläinvideokerho on yksi tämän kehityksen ilmentymä.

Internet ja sosiaalinen media ovat ihmisten toiminta-alue, jossa myös eläimet ovat näkyvässä roolissa. Monet internetin käyttäjät kuuluvat jopa huomaamattaan eläinkuvista tykkäävien ja niitä jakavien henkilöiden joukkoon. On hyvä pysähtyä miettimään tämän käyttäytymisen perimmäistä syytä ja sitä, mitä tästä toiminnasta todella saadaan. Onko eläinten kuvien jakaminen esimerkiksi minuutemme ilmaisemista ja rakentamista vai pelkästään ajanvietettä, jolla ei ole viihdyttämistä suurempaa funktiota?

Lemmikkisuhteen kuvallisen esittämisen tutkiminen on yhteiskunnallisesti tärkeää, sillä Seppäsen mukaan: ”Mediaesitykset eivät ole yhteiskunnallisesti viattomia, vaan ne voivat tarjota yhtä hyvin aineksia propagandalle kuin aidolle pyrkimykselle demokratisen päätöksentekoon” (Seppänen 2005, 218). Voidaan olettaa, ettei lemmikistään kuvia internetiin lataavilla henkilöillä ole toimintansa taustalla suurta poliittista agendaa, mutta tiedostamattomia ajatuksia, ajatusmalleja ja ideologioita puolestaan jokaisen teon taustalta löytynee. Tutkimusaihetta ei tule pitää keveänä tai viihdyttävänä, vaan aiheen yhteiskunnallinen ote tulisi huomioida. Ei ole yhdentekevää millaista kuvaa eläimistä tuotetaan päivittäin, sillä nämä representaatiot vaikuttavat käsityksiimme eläimistä ja siihen, kuinka niitä kohtelemme. Tämän tutkimuksen tavoitteena on kuvata ihmisen ja eläimen välisen suhteen luonnetta ja olemusta 2010-luvun mediamaisemassa, sekä tarkastella sitä myös internetin käyttäjien mielen maisemassa. Tämän tutkimuksen piirtämä tilannekuva voidaan asettaa osaksi ihmisen ja eläimen välisen suhteen historiaa. Ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio ei ole pysähtynyt vaan se elää edelleen.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää millaisena ihmisen ja eläimen välinen suhde representoidaan internetin kuvastoissa (tarkemmin Facebookin Eläinvideokerho-ryhmässä) ja miten tämä representaatio vertautuu ryhmän jäsenten haastatteluissa esille tulleen representaatioon suhteesta. Tutkimuksessa pyritään selvittämään, miltä osin nämä representaatiot yhtenevät ja miltä osin ne eroavat toisistaan. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys painottuu Human Animal Bond- ja Human Animal Studies -tutkimukseen. Teoreettinen viitekehys antaa tutkimukselle näkökulmia ihmisen ja eläimen väliseen suhteeseen, sen ominaispiirteisiin ja ilmentymiseen. Lisäksi teoreettinen viitekehys esittelee internet-kulttuuria ja näkökulmia siihen, miksi eläimet ovat ihmisestä kiinnostavia.

Tutkimuksen teoreettinen puoli on jaettavissa kahteen osioon. Ensimmäisessä osiossa tarkastellaan ihmisen ja eläimen välisen suhteen tutkimusta. Tutkimuksessa perehdytään sen kannalta tärkeisiin aiheisiin, kuten ihmisen ja eläimen välisen suhteen ilmenemiseen lemmikkisuhteessa ja tämän suhteen tarkoitusta, erikoispiirteitä ja lemmikin asemaa. Lisäksi tutustutaan teoriaan siitä, kuinka ihminen ja eläin nähdään toisilleen vastakkaisina. Tämän jälkeen tarkastellaan kolmea eri näkökulmaa siitä, miksi eläin on ihmiselle mielenkiintoinen. Teoreettisia näkökulmia eläimen kiinnostavuuteen ovat eläimen söpöys, humoristisuus ja inhimillistäminen.

Tutkimuksen toisessa teoreettisessa osiossa puolestaan käsitellään kuvallisuuden teoriaa. Tässä teoriaosuudessa esitellään representaatio todellisuutta rakentavana tekijänä sekä virtuaalinen eläinkuvasto. Seuraavaksi esitellään tutkimukselle tärkeä tekijä, eli internet ja Facebook, johon tutkimus osittain sijoittuu. Lisäksi käsitellään internetkuvastojen meemimäisyyttä jotta internetkuvastoa ja sen toimintaa voitaisiin ymmärtää paremmin.

Teoriaosuuden jälkeen esitellään tutkimuksen kaksi aineistoa, eli teemahaastattelut ja kuva-aineisto tuloksineen. Tulosten esittelyn jälkeen siirrytään aineiston analyysiin, minkä jälkeen esitellään johtopäätökset. Lopuksi pohditaan tutkimustuloksia sekä tutkimuksen onnistumista ja jatkotutkimusaiheita.

1.1 Tutkimuskysymys

Tutkimuksen pääkysymys on millainen ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio on

a) Eläinvideokerhon kuvastossa ja b) ryhmän jäsenten teemahaastatteluissa sekä miten nämä representaatiot vertautuvat toisiinsa.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten todellisuutta rakennetaan representaatioiden avulla Eläinvideokerhon jäsenten teemahaastatteluissa ja ryhmän päivityksissä. Tutkimuksessa selvitetään, millä tavoin nämä representaatiot eroavat toisistaan ja missä määrin ne ovat yhteneväisiä keskenään. Lisäksi tarkastellaan millaisena nämä representaatiot esittävät ihmisen ja eläimen välisen suhteen.

Aihetta tarkastellaan pääasiallisesti lemmikkieläimien kautta, sillä ne ovat nyky-yhteiskunnassa elävälle ihmiselle eläinryhmistä tutuin. Tutkimus vastaa myös kysymykseen, mitä nämä representaatiot kertovat lemmikkieläinten asemasta tässä yhteiskunnassa. Samalla tutkimuksessa

pohditaan myös sitä, mihin tarpeeseen eläinten kuvia katsellaan sosiaalisessa mediassa ja miksi eläinkuvastot ovat nousseet suosion kohteeksi. Kuvan yhtäaikaista luonteesta todellisuuden ja ihanteen edustajana (Pesonen 2005, 50) johtuen Eläinvideokerhon kuvaston ja ryhmän jäsenten teemahaastatteluiden representaation voidaan olettaa eroavan. Odotettavissa on, ettei Eläinvideokerhon kaltaisessa ryhmässä ole nähtävissä koko eläinsuhteen luonteen kirjoa.

Tutkimuksen myötä voidaan nähdä koetun ja kuvatun todellisuuden representaatioiden eroavaisuudet. Suhteen representaatiota lähestytään kahdesta eri näkökulmasta: haastateltavan henkilökohtaisesta kokemuksesta, mutta myös ryhmän jäsenten kollektiivisesti luomasta representaatiosta.

1.2 Eläinvideokerho (EVK)

Eläinvideokerho on suomalainen Facebook-ryhmä, joka keskittyy jakamaan eläimiä sisältäviä kuvia ja videoita. Eläinvideokerho, josta käytetään myöhemmin tutkimuksessa lyhennettä EVK, on eläinten ystävien keskuudessa hyvin suosittu paikka, jonne on vaikea päästä. Ryhmällä on oma kielensä. Koira on EVK-kielessä *koire*, kissa taas *kisse*. Ihmisiin viitataan sanalla *hooman* ja tassut puolestaan ovat *päpälät*. Sanoja on enemmänkin, mutta yleinen kielioppisääntö on lopettaa sanat e-kirjaimella. Eläinvideokerhon ulkopuolella toisen EVK:laisen voi tunnistaa huolimattomasti näppäimistöltä liivahtaneesta ylimääräisestä e:stä tai hänen tekemästään *pupetervehdyksestä* tavallisen tervehtimisen sijaan.

Oman määrittelynsä mukaan Eläinvideokerho on ryhmä, jossa jaetaan videoita ja kuvia rakkaudesta eläimiin (Eläinvideokerho, Facebook 2016). Eläinvideokerho on tälle tutkimukselle sopiva tutkimuskenttä, sillä se on tavoiltaan ja sisällöltään vakiintunut ja asemaltaan tunnustettu. Ryhmän funktio on yksinkertainen ja se selviää jo ryhmän nimestä. Ryhmän virallinen kirjoitusasu on ELÄINVIDEOKERHO ja sen ovat perustaneet Milena Huhta ja Enni Koistinen 25.9.2009 (Eläinvideokerho, Facebook 2016). Ryhmällä oli tutkimuksen aikana myös kaksi lisäylläpitäjää, Katri Tikkanen ja Susanna Heljä Tikkanen.

Tutkimuksen aloittamisen aikaan ryhmässä oli jäseniä yhteensä 12 148 jäsentä (11.10.2016) kun taas tutkimuksen loppuvaiheilla jäsenien määrä oli laskenut 11 783 jäseneseen (8.3.2018). Vaikka ryhmän koko oli laskenut tutkimuksen tekemisen aikana, ei se kuitenkaan ole ryhmän sääntöjen mukainen,

eli korkeintaan 9000 jäsentä. Ryhmän suuresta koosta ja tarpeesta jopa neljään ylläpitäjään, voidaan päätellä ryhmässä julkaistavien päivitysten määrän olevan korkea. Tutkijalle ryhmän löytäminen, saati sinne pääseminen, oli jossain määrin haastavaa, sillä suuren yleisöryntäyksen takia ryhmä oli aikanaan piilotettu. Aluksi EVK oli avoin ryhmä, joka alkoi ajan myötä kasvattaa kokoaan, kunnes ryhmän maksimimääräksi sovittiin 9000 jäsentä. Tästä jäsenmäärästä ryhmä pääsi kasvamaan eräänlaisena avointen ovien päivänä, jolloin yhden päivän ajan ryhmä oli jälleen avoin. Jäsenmäärä nousi nopeasti ja kerhon ovet suljettiin jälleen. (Hyvärinen 2016) Tämän tutkimuksen tekijä pääsi lopulta ryhmään lähestyttyään sähköpostitse toista ryhmän alkuperäisistä ylläpitäjistä.

Ilmiöön tutustuesssa tutkija liittyi ensiksi Eläinvideokerhon liitännäisryhmiin, kuten Eläinvideokerhon terapiaryhmään, kirjekaveriryhmään, kirpputoriryhmään ja rinnakkaistodellisuusryhmään. Rinnakkaistodellisuusryhmä muistutti huomattavasti sisällöltään Eläinvideokerhoa, muttei tutkijan oman arvion mukaan saavuta alkuperäisen EVK:n tunnelmaa, johon on panostettu esimerkiksi laatimalla seuraavat ohjeet:

- Ohjenuoria EVKlaisille (ylläpidon puolesta toivoisimme seuraavia vältettävän postauksissa):
- täytetyt eläimet
 - nyhkytarinat elämän ja kuoleman rajamailla olevista eläimistä
 - uhanalaiset/kärsivät eläimet epäilyttävissä olosuhteissa (jokainen voi käyttää tässä omaa harkintaansa)
 - katoamisilmoitukset/kotia etsivät eläimet
 - kaikenlaiset myynti-ilmoitukset
 - krääsäpostaukset (tavarat, joissa on esimerkiksi eläimen kuva)
 - toisiin ryhmäläisiin kohdistuva haukkuminen tai muu loukkaava käytös
 - ideologiset keskustelut: näille on omat fooruminsa. Ylläpito suosittelee jäsenille seuraavia fb-sivuja: <https://www.facebook.com/oikeuttaelaimille> sekä <https://www.facebook.com/animaliary>

Näitä ohjenuoria rikkovat postaukset/keskustelut/henkilöt saatetaan poistaa ylläpidon toimesta ilman erillistä ilmoitusta.

Pysykää positiivisina, ankeilu on ankeeta! EVK on hyvänmielen ryhmä

:3 <3

(Eläinvideokerho, Facebook, 2016)

Eläinvideokerhon tunnustetusta asemasta kertoo esimerkiksi Virve Rissasen Helsingin Sanomissa julkaistu artikkeli. Artikkelissa kerrotaan, kuinka Facebook Communities Summit -tapahtuma kutsui 150 eurooppalaisen mukana Eläinvideokerhon ylläpitäjät esittelemään ryhmää Lontooseen. Rissasen mukaan Eläinvideokerho tuli mainituksi jopa tapahtuman pääpuheenvuorossa ja Facebookin ryhmistä

vastaava johtaja halusi tavata Enni Koistisen ja Susanna Tikkasen henkilökohtaisesti. Lisäksi ylläpitäjiä haastateltiin vielä erikseen yrityksen sivuilla esitettävälle videolle. Facebook vaikuttaa Rissasen mukaan hyvin kiinnostuneelta Eläinvideokerhosta. Jotain erikoista ryhmässä on siis oltava, että se nousee kaikkien Facebook-ryhmien joukosta esiin. Helsingin Sanomien mukaan Koistinen ja Tikkanen arvelevat Facebookin kiinnostuneen Eläinvideokerhosta siksi, että se panostaa laatuun eikä korkeaan jäsenmäärään, kun samaan aikaan yleisesti Facebookin käyttäjämäärät laskevat. (Rissanen 2018)

Toinen ryhmän pääylläpitäjä, Milena Huhta kuvaa Eläinvideokerhoa parin minuutin eskapismiksi, todellisuuspakoksi arjesta. Todellisuuspakoa tai ei, ryhmän sisällä on sääntöjä ja yhteinen moraal:

Videon kuuluu myös mennä pääsääntöisesti eläimen hyvinvoinnin ehdoilla. EVK:n jäsenet ovat aina tarkkoina huomauttamassa, jos jokin video tuntuu siltä, ettei sen eläin voi hyvin, vaikka päällisin puolin kaikki vaikuttaisi kivan söpöltä. Tällöin herää keskustelua eläinten kohtelusta ja ihmisen tunteiden projisoinnista niihin, Huhta sanoo.
(Suomalainen, 2014)

Ryhmä on huomioitu useassa eri mediassa, mutta myös Kotimaisten kielten keskus Kotuksessa. Eikä ihme, rikkoohan ryhmä rankasti kieliopin sääntöjä. Otsikolla ”Liske päivystää iltakurkkua” kirjoitetussa artikkelissa Laura Niemi kirjoittaa Eläinvideokerho-ryhmässä eläimiä ihailtavan postironisesti. Hän arvelee e-loppuisten hellittelynimien ilmaisevan hellittelevää asennoitumista videossa tai kuvassa näkyvää eläintä kohtaan. Lisäksi Niemen mukaan hän-pronominin käyttö puhuttaessa eläimistä liittyy niiden hellittelyyn. (Niemi 2015) Vaikka *koire*, *kisse*, *liske* ja muut nimitykset ilmaisevat hellyyttä, etäännyttävät ne myös Niemen mukaan kirjoittajan itsensä puheenaiheesta. Niemen mukaan kirjoittaja ”fiilistelee” eläinten kuvia ja ilmaisee hellyyttä, mutta myös tekee tämän kaiken ironisesti ja etäältä. Niemi kirjoittaa: ”Eläinrakkaus on kyllä aitoa, mutta sitä ilmaistaan jonkinlaisen suodattimen läpi”. (Niemi 2015)

Kielelliset valinnat vaikuttavat olevan siis tärkeässä roolissa Eläinvideokerhon viestinnässä ja tunnelmassa. Niemen mukaan ironinen asennoituminen on läsnä myös kirjoittajien muissa valinnoissa, kuten sydänhymion käyttämisessä. Sydämiä käytetään ryhmässä paljon, mutta tiedostaen. Niemen mukaan EVK:ssa esiintyneiden lemmikkien nimetkään eivät ole perinteisiä, vaan vaikuttavat harkituilta. Kotuksen artikkelissa Niemi (2015) kuvaa Eläinvideokerhon luonnetta seuraavasti:

He fanittavat eläimiä, mutta eivät tee sitä sillä perinteisellä tyyllillä. He eivät puhu *koiruuksista*, *kisuleista* ja *kissaneideistä* eivätkä nimeä

koiriaan *Tessuiksi* ja *Turreiksi*. Kyse on pikemminkin jonkinlaisesta post-ironisesta eläinfanituksesta, jossa mennään vieläkin pidemmälle kuin pelkässä ironiassa: eläinvideokerholaiset pitävät eläimistä toisaalta täysin aidosti ja vilpittömästi mutta toisaalta samaan aikaan tiedostavasti ja etäisesti.

Eläinvideokerho on oma maailmansa, jossa nykyajan eläimistä pitävät ihmiset voivat tavata toisiaan. Ryhmän kielelliset valinnat korostavat ryhmän leikkisää puolta.

2 IHMISEN JA ELÄIMEN VÄLINEN SUHDE

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan ihmisen ja eläimen välistä suhdetta sekä sen representaatiota, ja keskitytään enimmäkseen lemmikkeihin niiden erikoislaatuisten aseman vuoksi. Tutkimuksen teoreettinen eläintutkimuksellinen tausta painottuu eläinfilosofiaan sekä Human Animal Studies ja Human Animal Bond (HAB) -aloihin. HAB-tutkimus käsittelee ihmisen ja eläimen välistä suhdetta muun muassa eläinten terapiakäytön, lemmikkiasenteiden, eläinten lemmikeiksi asettumisen ja lemmikkien kirjallisuudessa esiintymisen kautta (Beck & Katcher 1983: 10–11; Hines 2003; Jyrinki 2010, 29 mukaan).

Kiinnostus eläimiä kohtaan on kasvanut monilla eri aloilla kahden viime vuosikymmenen aikana, sillä muun muassa historian, maantieteen, yhteiskuntatieteiden, etologian ja filosofian aloilla on alettu tutkia jalostettuja eläimiä (Holmberg 2009, 19). Kun eläimiä koskevaa tutkimusta voidaan tehdä eri tieteenaloilla, voidaan eläimiä tutkia myös eri konteksteissa. Eläimiä tavataan luonnossa, eläinsuojissa, maatiloilla, laboratorioissa sekä eläintarhoissa ja eri kontekstissa esiintyessään näkökulma eläimeen on erilainen. Eri tutkimusaloja vertaillen huomataan, miten tutkimus voi keskittyä eri asioihin, kuten eläimen kuvalliseen tai toiminnalliseen puoleen. (Birke 2009, 19)

Eläinten ottaminen osaksi yhteiskuntatieteitä on ollut tärkeä teko, sillä eläimet ovat osa kulttuuria myös teollistumisen jälkeisissä länsimaissa. Tutkiessamme ihmisten välistä vuorovaikutusta tarkastelematta samalla muita lajeja, tutkimme vain yhtä tarinan osaa Nosken (1989) mukaan. (Birke 2009, 18) Ihmiset ovat aina hyödyntäneet eläimiä yrityksissään ymmärtää itseään, mistä esimerkkinä toimivat niin tunteiden projisoiminen eläimiin kuin myös eläimiä koskeva mytologia. (Birke 2009, 19) Human Animal Studies -tutkimuksen synty on vahvasti linkittynyt eläinaktivismiin ja eläinten oikeuksien puolustukseen. Tutkimusalan synnyn taustalla on muun muassa 70-luvun feminismi ja Peter Singerin Animal Liberation -teoksen julkaisu vuonna 1975. Tutkimusalaan on vaikuttanut myös postmoderni tapa kyseenalaistaa kahtiajakoa luontoon ja kulttuuriin: Birke huomattaa useiden eläinten olevan sulautuneita kulttuuriimme kahtiajaosta huolimatta. (Birke 2009, 19–20)

2.1 Lemmikin asema

Ihmisen käsitys eläimestä ja omasta asettumisestaan eläinten joukkoon ei ole yksiselitteinen. Ihminen on eläin, mutta eläin ei ole ihminen. Eläinten joukosta on tunnistettavissa kolme ryhmää, joita ovat tuotantoeläimet/hyötyeläimet, seuraeläimet ja villieläimet. Kaupungistuneelle ihmiselle näistä ryhmistä tutuin on seuraeläinten eli lemmikkien ryhmä. Länsimainen ja kaupungistunut ihminen tiedostaa muidenkin eläinten olemassa olon, mutta on lemmikkien lisäksi harvoin muiden eläinten kanssa tekemisissä. Lemmikkejä voidaan kutsua sosiaalisiksi ja vastavuoroisiksi eläimiksi. (Aaltola, Keto 2015, 8–9)

Lemmikkien ryhmään kuuluvat eläimet merkitsevät ihmiselle eläimistä eniten ja niille syötetään toisten ryhmien eläinten lihaa, mikä heijastaa hyvin lemmikkien arvoasemaa. Lemmikkien erikoisasemaa ihmisten elämässä konkretisoi hyvin myös se, että lemmikkieläimet pääsevät nauttimaan ihmisten seurasta ja ajasta. Ihminen siis haluaa olla lemmikkien kanssa. Eläinten välisen eron synnyttää ihmisten suhtautuminen niihin: ovatko tietyn lajin eläimet soveliaita syötäviksi vai seuralaisiksi? Tällaiset jaottelut eri eläinlajien välillä ovat osoitus ihmisen ja eläimen välisen suhteen ristiriitaisuudesta (Aaltola, Keto 2015, 9). Myös erilaiset lajikohtaiset eläinoikeudet kertovat siitä, kuinka eläimiä arvotetaan keskenään eriarvoisiksi (Kupsala 2015, 79).

Ihmiset kokevat ja jaottelevat lemmikit muista eläimistä täysin erilliseksi ryhmäksi. Turusen mukaan lemmikkieläinten ei edes tule olla yhteyksissä muihin eläimiin ihmisen ajatuksissa, eivätkä ne välttämättä edes kuulu muuhun eläinkuntaan. Turusen mukaan lemmikeillä on merkitystä ja valtaa, sillä luonnosta eristyneemmäksi muuttuneessa yhteiskunnassa ne toimivat koko eläinkunnan edustajina. (Turunen 2011, 9–10) Lemmikkieläinten pitäminen ei tarkoita sitä, että ihmisellä olisi muita luontoharrastuksia tai erityistä eläintuntemusta (Turunen 2011, 62). Paloluoto kertoo kolme lemmikin tunnusmerkkiä. Kun eläimelle annetaan nimi, se päästetään ihmisen kotiin ja sitä ei syödä, voi eläintä kutsua jo lemmikiksi. Muillekin kuin lemmikkieläimille voidaan antaa nimiä, ovathan esimerkiksi lehmät nimetty kautta aikain. (Paloluoto 1989, 107) Kuitenkin lemmikkieläimistä lehmän erottaa se, että lehmä laitetaan maidontuottamisen loputtua teuraalle, ja se, että lehmä asuu navetassa eikä ihmisen kanssa.

Koska ihmisen suhde lemmikkiinsä ja muihin eläimiin on aina henkilökohtainen (Ilomäki, Lauhakangas 2002, 15–16), lähestytään tässä tutkimuksessa aihetta henkilöhaastatteluiden kautta.

Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa suunnattiin haastateltavan kokemuksiin ja henkilökohtaiseen historiaan eläinten kanssa. Näkökulmaa laajennettiin käsittelemään yhteiskunnallista keskustelua. Eläinten merkitys voi vaihdella ihmisten välillä esimerkiksi työkaverista tai -välineestä perheenjäseneksi tai symboliksi asti. (Ilomäki, Lauhakangas 2002, 15–16)

2.2 Lemmikin tarkoitus

Lemmikinomistajien motivaatio hankkia eläin voidaan jaotella karkeasti kahteen eri tyyppiin. Toiset hankkivat lemmikin koska toivovat siitä kumppania ja seuraa itselleen. Toisille motivaationa toimii lemmikistä saatava statussymboli tai sen edustama brändi. Näille omistajille lemmikki näyttäytyy enemmänkin leluna kuin henkilönä. (Beverland, Farrelly, Ching Lim 2008, 490) Naisten käyttäytyminen koiria kohtaan muistuttaa enemmän vanhemman käyttäytymistä lapsia kohtaan kuin miesten käyttäytyminen. Vaikka molempien sukupuolten edustajat kertoivat kokevansa yhtä paljon kiintymystä lemmikkiään kohtaan, vain naiset käyttäytyivät vuorovaikutuksessaan vanhemman lailla. Tutkimuksessa naiset alkoivat puhua koirille miehiä helpommin ja enemmän, mutta leikkikäyttäytymisessä sukupuolten välillä ei huomattu eroavaisuutta. Tutkijoiden mukaan nykyajan lemmikin omistajien käytös on vanhemmuuteen liittyvää käyttäytymistä, joka suunnataan eri lajiin kuin ihmiseen itseensä. (Prato-Previde, Fallani, Valsecchi 2006, 64)

Lemmikki on nimensä mukainen, sillä se paistattelee ihmisen suosiossa ja nauttii ihmisen sille antamasta huolenpidosta ja hellyydestä. Lemmikki on lempiolentomme, johon saa luvallisesti kohdistaa helliä tunteita. Lemmikkien pitäminen liittyy vahvasti kaupungeissa elämiseen ja ihmisen luonnon kaipuuseen (Lorenz 1975, 68). Lorenzin mielestä koira turvaa ihmisen henkisyttä ja hyvinvointia. Hänen mukaansa ihmiset väittävät tarvitsevansa koira konkreettisiin tehtäviin esimerkiksi talon vahdiksi, mutta oikeasti he kaipaavat koirasta seuraa. Koira toimii Lorenzin mukaan ihmiselle linkkinä lapsuuteen, itseensä ja mielenrauhaan. Ihmisen rakkaus lemmikkiään kohtaan on helposti ymmärrettävää ja oikeastaan itsestäänselvää, onhan lemmikki hankittu useimmiten täyttämään ihmisen läheisyyden tarvetta ja tuomaan elämään sisältöä. Lorenz selittää lemmikkien omistajaansa kohtaan kokemaa kiintymystä ja rakkautta sillä, että esimerkiksi koirat osoittavat omistajilleen eli laumansa johtajalleen lajityypillistä alistumista. Lorenzin mukaan koiran rakkauden toinen osatekijä puolestaan on niiden pentumaiseksi jalostamisesta johtuva loputon kiintymys emoa

kohtaan. Kun samanlajista emoa ei ole saatavilla, koira kohdistaa kiintymyksensä omistajaansa. (Lorenz 1975, 129) Lemmikkikoiralla on ihmiselle ainoastaan psykologinen arvo, väittää Lorenz. Hänen mukaansa ihmisen kokema onnellisuus koiransa toiminnan seuraamisesta on sukua luonnollisissa elinolosuhteissa olevien eläinten seuraamiselle. (Lorenz 1975, 137–138) Lemmikin omistajat arvioivat sekä itsensä että kissojen ja koirien olevan nuorena parhaassa fyysisessä kunnossa, mutta vanhempana henkisesti ja emotionaalisesti parhaimmillaan (Staats, Anderson, Wallace, Miller 2010, 273). Voidaan siis ajatella ihmisen ja eläimen välisen suhteen syventyvän yhdessä vietettyjen vuosien myötä molempien osapuolten oppiessa tuntemaan toisensa.

Lemmikkeihin liittyy kuluttamista kolmessa eri vaiheessa. Ensimmäinen vaihe on lemmikin hankinta, jolloin tehdään päätöksiä lemmikistä, lajista, rodusta, yksilöstä ja myyjästä. Nämä kaikki vaikuttavat lemmikkiin liittyviin taloudellisiin kustannuksiin. Varsinaisessa lemmikin ylläpito- ja kuluttamisvaiheessa taloudelliset kustannukset liittyvät esimerkiksi lääkärikuluihin ja ruokaan. Kuluttamisen viimeinen ja kolmas vaihe on lemmikistä luopuminen, joka voi olla joko vapaaehtoista tai pakotettua. Luopumisvaiheessa kuluttaminen liittyy muun muassa eutanasia- ja hautauskuluihin. Lemmikkeihin liittyvään kuluttamiseen vaikuttavat inhimillistäminen, asenne eläimiä kohtaan ja henkilön aiemmat eläinkokemukset. Nämä tekijät puolestaan vaikuttavat siihen, kuinka paljon lemmikinomistaja käyttää rahaa lemmikkiinsä ja onko kuluttamisessa kyse välttämättömyyksiin kuluttamisesta vai tuhlailevaisuudesta. (Jyrinki 2010, 32 mukailtu Aylesworth, Chapman & Dobscha 1999: 386) Kuluttajanäkökulmasta katsottuna lemmikki voidaan nähdä minän laajentumana, symbolina lemmikinomistajan statuksesta, mutta myös harrastusvälineenä ja perheenjäsenenä. Silloin kun lemmikki nähdään oman minän laajentumana, kulutetaan sen ravintoon enemmän rahaa kuin muulloin. Puolestaan, silloin kun lemmikki ei toiminut minän laajentumana, lemmikin ravintoon kulutettiin vähemmän kuin omistajan itsensä ruokaan tai yhtä paljon sen kanssa. (Jyrinki 2010, 24)

Lemmikkieläimet näyttäytyvät välttämättöminä nykyaikaiselle yhteiskunnalle, joka on luonnosta ja eläimistä irrallaan. Lemmikeillä on tärkeä tehtävä, sillä niiden avulla ihminen saa laajentaa tunteitaan toisella tavoin kuin, mitä hän ilman lemmikkejä kaupungistuneessa elämässään pystyisi. (Paloluoto 1989, 108) Vaikka lemmikeistä onkin ihmiselle hyötyä, ei niitä yleisesti ajatella pidettävän niistä saatavien hyötyjen vuoksi, vaan niiden itsensä takia. Paloluoto esittää ajatuksen, että ihminen voi ajatella olevansa eläimelle hyvä halutessaan lemmikin, josta ei koe itse hyötyvänsä. (Paloluoto 1989, 109) Kun ihminen ei ajattele hyötyvänsä eläimestä, voi hän myös ajatella tekevänsä omistussuhteella lemmikille palveluksen.

2.3 Lemmikin ja ihmisen välisen suhteen piirteitä

Läheisten ihmisten ja eläinten kuvitellaan olevan samankaltaisia ihmisen itsensä kanssa (Kiesler et al., 2006; Staats et al. 2010, 285 mukaan). Lemmikin kokeminen itsensä kanssa samankaltaiseksi selittää osittain sitä, että oman lemmikin kanssa koetaan myös yhteenkuuluvuuden tunnetta. Ajatellaan, että inhimillistäminen mahdollistaa sosiaalisen tuen saamisen eläimeltä (Serpell 2002; Staats et al. 2010, 285–286 mukaan). Inhimillistäminen on tärkeässä roolissa ihmisen ja lemmikin välisessä suhteessa. Se, että lemmikit herättävät ihmisissä positiivisia tunteita, on yksi lemmikkisuhteen merkittävimmistä tekijöistä (Siegel 1993; Honkanen 2013, 30 mukaan). Siegelin mukaan ihmisen ja lemmikkieläimen välisen suhteen positiivisia tekijöitä ovat lemmikkien kiintyminen omistajiinsa tuomitsematta ja niiden tapa rakastaa välittämättä esimerkiksi omistajan statuksesta. Myös lemmikin loppumaton riippuvuus omistajastaan on yksi lemmikkisuhteen positiivista tekijöistä. Sen ansiosta omistaja saa toteuttaa hoivaviihtänsä. (Siegel 1993; Honkanen 2013, 30 mukaan) Myöskään internetin eläimet eivät hylkää, vaikka elämässä menisi huonosti. Representaatioissa nähtävät reaktiot ovat aina yhtä helliä, viattomia ja kenties jopa rakkauden täyhteisiä.

Ihmisen ja eläimen välisen kiintymyssuhteen yhdeksi kasvattavaksi tekijäksi on huomattu heidän yhdessä viettämänsä aika (Cohen 2002; Honkanen 2013, 30 mukaan). Se, onko omistaja ollut lapsuudessaan eläinten kanssa tekemisissä, vaikuttaa positiivisesti siihen, kuinka vahva omistajan ja lemmikin välisestä kiintymyssuhteesta muodostuu (Johnson ym., 1992, Kidd & Kidd, 1989; Honkanen 2013, 30 mukaan). Ihmisen ja eläimen välisen suhteen yksi tärkeä osa-alue on myös fyysinen kontakti. Toisten lemmikkien, kuten kissojen ja koirien kanssa ollaan läheisessä fyysisessä kontaktissa, kun taas esimerkiksi kalojen ja matelijoiden kanssa tällaista läheisyyttä ei ole. Kuitenkin myös näiden lemmikkien kanssa on mahdollista luoda kiintymyssuhde, joka perustuu ennemminkin itsensä tarpeelliseksi tuntemisen kokemukselle, lemmikkien hoitamiselle ja niiden tarkkailemiselle. (Robinson & McBride, 1995; Honkanen 2013, 10 mukaan)

Lorenzin mukaan erityisesti ihmisen ja koiran välinen suhde on ainutlaatuinen, sillä kyseinen suhde on luotu vapaaehtoisesti (Lorenz 1975, 127). Tällä Lorenz viittaa siihen, kuinka alun perin ihminen ja susi tutustuivat hyötyäkseen toisistaan ja myöhemmin sudesta jalostui koira. Koiran ajatellaan olevan eläimistä ihmiselle suosituin, mutta syitä tähän voidaan vain arvella. Lorenzin mukaan muut ihmisen kanssa elävät eläimet ovat eriarvoisia kuin koirat, sillä ihmisen ja muiden eläinten välinen suhde perustuu ihmisen saamalle hyödyllä (Lorenz 1975, 127). Esimerkiksi lehmiä tai lampaita on

pidetty perinteisesti vain niistä saatavien hyödykkeiden vuoksi. Koiran lisäksi kissa on toinen laji, jonka asema ihmisen elämässä ei perustu ihmisen hyötymiselle siitä. Lorenzin mukaan kissa ja koira viehättävät ihmisiä eri tavoin: kissa siksi, että eläessään ihmisen kanssa on se silti erillinen ihmisestä, kun taas koira on ihmisen ystävä. (Lorenz 1975, 127)

Eläinsuhteen henkilökohtaisuudesta kertoo myös se, että eläinlajin tuttuus vaikuttaa siihen, kuinka paljon kyseisellä lajilla uskotaan olevan kykyjä tunteisiin (Morris, Knight, Lesley 2012, 222). Ihmisen ja eläimen välinen suhde voi olla monipuolinen. Tutkimuksessaan Guhl haastatteli rekikoirien kanssa työskenteleviä ihmisiä heidän suhteestaan eläimiin. Haastatteluissa nousi esille kuusi erilaista teemaa rekikoiran ja reen ajajana toimivan ihmisen välisestä suhteesta. Ajajat korostivat koiran tuntemisen tärkeyttä ja koirien kykyjen arvostamista. Lisäksi he kertoivat, kuinka heidän ja koirien välillä oleva kommunikaatio on kahdensuuntaista. Tämän lisäksi koirat nähtiin ajajan kumppaneina ja luottamusta koirien ja ajajan välillä korostettiin. Haastateltavat henkilöt kertoivat arvostavansa myös sitä, mitä kaikkea voivatkaan oppia koirilta niiden kanssa työskennellessään. Kuhlin tutkimus osoittaa sen, että ihmisen ja erilajisten eläinten väliset suhteet voivat olla laadukkaita ja suhteet voivat koostua eri elementeistä. (Kuhl 2011, 22)

2.4 Negatiivinen eläin

Lemmikkien pitäminen perustuu pitkälti ihmisen miellyttämiseen ja ihmisen tarpeiden täyttämiseen. Lemmikit ovat ihmisten toimien ja tunteiden kohteina, mutta takeita siitä, että lemmikit kokisivat suhteen miellyttäväksi, ei ole. Eläin on välikappale ihmisen halujen ja tavoitteiden toteuttamiseksi, mutta ihmiset on opetettu ajattelemaan eläimen voivan hyvin ollessaan lemmikki. (Turunen 2011, 13–14, 110) Vaikka eläimeen voi liittyä negatiivisia tunteita, Wilsonin mukaan ei eläin sinänsä ole ihmiselle koskaan täysin vastenmielinen. Kaikki elävät olennot ovat omalla tavallaan kiinnostavia. Jopa vaarallisissa ja inhottavina pidetyissä eläimissä on jotain, joka herättää ihmisen mielenkiinnon. (Wilson 1984, Honkasen 2013, 10 mukaan)

Myös lemmikinomistajat suhtautuvat eläimiin negatiivisemmin silloin, kun ne muistuttavat ihmisiä meidän omasta kuolevaisuudestamme. Ihmiset suhtautuvat eläinten kuolemaan paremmin, silloin kun ihmisen ja eläimen samankaltaisuutta ei korosteta. (Beatson, Loughnan, Halloran 2009, 86) Eläinten kuolema on siis ihmiselle vaikea asia, sillä se muistuttaa myös ihmisten kuolemasta. Kun kuolemaan

voi suhtautua ”toisen” kuolemana, ei itseä koskettavana asiana, se ei ole yhtä uhkaavaa. Lemmikin kuoleman suremiseen suhtaudutaan länsimaisessa kulttuurissa negatiivisesti. Moralesin (1997) mukaan aikuisen ihmisen surua ei haluta huomata, mutta kun se huomataan, suru tuomitaan epätoivottuna tai sairaalloisena käytöksenä. (Chur-Hansen, Black, Gierasch, Pletneva, Winefield 2011, 248 mukaan) Lemmikin kuolema ei ole monien mielestä merkittävä menetys (Toray, 2004; Chur-Hansen et al. 2011, 248 mukaan). Vähättelevä suhtautuminen lemmikin kuolemaan on ristiriitaista, sillä lemmikin eläessä siihen voidaan suhtautua kuin omaan lapseen. Lemmikkien vakiintuneiden hautajaiskäytäntöjen puutteen voidaan ajatella vahvistavan ajatusta siitä, että lemmikin ja omistajan välinen suhde on merkityksellinen, mikä puolestaan vaikuttaa omistajan suremisen prosessiin (Woods 2000, Adams, Bonnett, Meek 1999, 2000; Chur-Hansen et al. 2011, 248 mukaan).

Yleisesti ottaen ihmiset kuitenkin suhtautuvat eläimiin positiivisemmin, kun ihmisten ja eläinten välistä samankaltaisuutta korostetaan (Beatson, Loughnan, Halloran 2009, 86). Antonacopouloksen ja Pychylin mukaan koiraansa vahvasti inhimillistävät henkilöt, joilla on vilkas sosiaalinen elämä, voivat kokea itsensä stressaantuneemmiksi kuin henkilöt, jotka eivät inhimillistä koiraansa yhtä paljon. Tämä voi johtua siitä, että kohdellessaan koiraa kuten itseään haluaisi kohdeltavan, voi omistaja jättäytyä pois omista menoistaan ja kokea lemmikin rajoittavan hänen sosiaalista elämäänsä. Masentuneet ihmiset saattavat inhimillistää lemmikkejään helpottaakseen omaa masentuneisuuden tunnettaan. (Antonacopoulos, Pychyl 2010, 390) Koiran inhimillistäminen voi siis helpottaa yksinäisyyttä ja masentuneisuutta ainakin hetkeksi, mutta aiheuttaa pidemmällä aikavälillä lisästressiä. Ihminen viettää sitä enemmän aikaa koiransa kanssa, mitä kiintyneempi siihen on. Tämä puolestaan voi vähentää ihmisten kanssa vietettyä aikaa ja siten lisätä koiranomistajan masentuneisuutta ja yksinäisyyttä (Cohen 2002; Antonacopoulos, Pychyl 2010, 390 mukaan). Antonacopoulos ja Pychyl esittävät, että koiran inhimillistäminen voi lisätä koiran riippuvaisuutta ihmisestä ja sen tarvitsevaa käytöstä (Antonacopoulos, Pychyl 2010, 390). Tästä syntyy kehä, jossa ihmisen ja koiran välinen symbioosi syvenee ja molemmat osapuolet tarvitsevat toisiaan entistä enemmän.

Omistajan mielenterveys- ja elämänhallintaongelmat voivat vaikuttaa myös hänen lemmikkisuhteeseensa. Brownin (2011) tutkimuksessa lemmikkien pakonomaisesta hankkimisesta selvisi, että eläimiä hamstraavat ihmiset voivat nähdä eläimen itsensä jatkeena, jolloin eläin toimii omistajalleen tietynlaisena tarveobjektina. Lemmikkejä pakonomaisesti hankkivat henkilöt voivat

kokea sulautuneensa yhdeksi eläimen kanssa, jolloin he voivat kieltää eläimen kärsimyksen. (Brown 2011, 175) Se, etteivät eläimet pysty kertomaan ihmiselle tunteistaan mahdollistaa sen, että ihmiset arvioivat eläimen elinolot todellisuutta paremmiksi ja pystyvät uskottelemaan itselleen, että eläimet jakavat heidän kanssaan samat tunteet ja kokemuksen yhteenkuuluvuudesta. Näin itselleen uskotteleva ihminen ei näe eläimen kärsimystä vaan kokevat suhteen molempia osapuolia tyydyttävänä. (Brown 2011, 184) Eläimen on mahdotonta arvioida elämänlaatuaan, mikä aiheuttaa sen, että eläinten olojen ja elämisen laadun arvioiminen on ihmisten määriteltävissä (Turunen 2011, 132). Kun ihminen itse nauttii suhteestaan lemmikkiin, voi hän tulla arvioineeksi eläimen olon todellisuutta paremmaksi. Ihminen ei ole objektiivinen tarkkaillessaan eläinten, etenkin omien lemmikkiensä, elinoloja ja niiden mahdollisia ongelmia, jotka ovat ihmisen itsensä päätettävissä.

2.5 Ihminen vastaan eläin

Ihmisen ja eläimen välinen suhde on mielenkiintoinen, mutta silti edelleen suhteellisen tutkimaton aihealue, kirjoittaa Tora Holmberg. Holmberg ehdottaa syyksi aiheen vähäiselle tutkimukselle klassista kahtiajakoa kulttuurin ja luonnon välillä, eli ihmisen ja eläimen välillä. Kun ihminen yhteiskuntineen on ollut merkitsemässä kulttuuria, on kahtiajon mukaan eläimet jääneet asuttamaan luontoa, kuulumatta ihmisen yhteiskuntaan. Holmbergin mukaan on jopa ajateltu eläinten läsnäolon ihmisten yhteiskunnassa vähentävän sen sivistyneisyyttä. Toisaalta ajatellaan myös, että mitä inhimillisemmin yhteiskunnassa kaikkia olentoja kohdellaan, sitä korkeatasoisempi yhteiskunta on kyseessä. (Holmberg 2009, 9) Jos yleinen suhtautuminen eläimiin on edellä kuvatun kaltainen, voidaan sanoa yleisesti ajateltavan eläinten yhteiskunnallisen tutkimuksen olevan turhaa.

Eläinten oikeuksia tarkastellaan lähtökohtaisesti ihmiskeskeisestä näkökulmasta. Ihmiskeskeisyys on kulttuurissamme ennakko-oletus, jolloin vaihtoehtoinen eläinkeskeinen arvomaailma on perusteltava erikseen. (Vilkkä 1998, 84) Voidaan ajatella, että eläinten syöminen on toiminut osasyynä ihmisen etääntymisessä eläimistä. Tätä ajatusta voidaan perustella esimerkiksi sillä, miksi emme syö koiria tai kissoja, sillä ne ovat lemmikkieläimiä ja siten ystäviämme. Miriam Rothschildin mukaan ihmisten tapa syödä eläimiä ei ole perusteltavissa järjellä, vaan selitykset on keksitty jälkikäteen oikeuttamaan ihmisten toiminta. (Rothschild 1986; Vilkkä 1998, 79–80 mukaan)

Eläimiä ja ihmisiä yhdessä ei voida käsitellä vain yhdestä näkökulmasta, jos tavoitteena on todellisuuden hahmottaminen. Eläinten ja ihmisten välisen suhteen tutkimus lähtee totuttujen diskurssien ja totuuksina pidettyjen asioiden kyseenalaistamisesta, kirjoittaa Tora Holmberg (Holmberg 2009, 9). Kun eläimistä aletaan puhua samanarvoisina ihmisten kanssa, voidaan ajatella, että eläinten asema alkaa tämän ansiosta parantua.

Maailmankuvan kehittyessä on myös eläinkuva kehittynyt. Luontosuhteen perusta on löydettävissä uskonnoista, sillä juutalaiskristillinen traditio ja antiikin kaksijakoiset ajattelumallit ovat nähtävissä siinä vielä tänäkin päivänä (Kainulainen 2009, 75). Kaksijakoisella ajattelumallilla tarkoitetaan ajattelutapaa, jossa eläin nähdään ihmisen vastakohtana. Dualistinen näkemys on myös varsin ”valkoinen länsimainen mies -lähtöinen”, sillä ihminen edustaa tässä ajattelutavassa hyvää, eläimen saadessa pahan roolin ja rinnastuessa naiseen. Eläimen näkeminen pahana näkyy edelleen erilaisissa sanonnoissa (Suutala 2009, 99). Esimerkiksi sanonta ”käyttäytyä ihmisiksi” sisältää itsessään ajatuksen eläimen huonosta käyttäytymisestä.

Länsimaisen miehen on nähty haluavan hallita niin naista, kuin eläintäkin (Suutala 2009, 90), jolloin nämä kaksi on ollut helpointa liittää toisiinsa. Suutalan mukaan naiseuden ja eläimellisyyden on nähty edustavan alempiarvoisuutta ruumiillisuutta ja seksuaalisuutta, jotka ovat voitettavissa järjellä (Suutala 2009, 90–91). Eläinten ymmärtäminen ikään kuin ajatuksettomina olentoina, joita ihminen voi hallita kuten haluaa, on lähtöisin teknistieteellisen vallankumouksen ajalta 1600–1700 -luvulta. Tuolloin todellisuuden ajateltiin olevan hallittavissa ennalta määritettyjen lakien ja sääntöjen avulla, sekä olevan muodoltaan koneellinen. Ajatus maailman koneellisuudesta koski myös eläimiä. (Kainulainen 2009, 74) Jos eläin nähdään koneen kaltaisena, ei sen oikeuksia tai elinoloja ole mielenkiintoista tai tarpeellista pohtia (Suutala 2009, 94). Kun eläin ei ollut enää eläimellinen vaan kone, alettiin nainen nähdä eläimellisenä. Naisten lisäksi myös erilaisia väestön vähemmistöryhmiä ja erilaisia kansallisuuksia on pidetty eläimellisinä. (Suutala 2009, 94) Tämä ajattelutapa viittaa jälleen toiseuden käsitteeseen.

Ihmisen ja eläimen suhdetta käsiteltäessä törmää usein myös spesismien käsitteeseen, jolla tarkoitetaan ihmisten muita lajeja kohtaan harjoittamaan syrjintää. Spesismien voidaan ajatella rinnastuvan rasismiin ja seksismiin. Leena Vilkkä (1998) perustelee rasismin ja spesismien toisiinsa rinnastamista sillä, että molemmat ideologiat perustuvat ulkonäön aiheuttamiin ennakkoluuloihin. Toisen lajin erilainen ulkonäkö asettaa sen ihmisten silmissä inhimillisen moraalin ulkopuolelle. Vilkkä kirjoittaa, etteivät

spesismi, rasismi ja seksismi ota huomioon syrjijän ja syrjittyjen välisiä yhtäläisyyksiä ja jos ottavat, niin niitä aliarvioidaan. Hänen mukaansa väheksynnän muodoissa on nähtävissä välinpitämättömyys toisen kärsimyksiä kohtaan. (Vilka 1998, 69) Myös eläimen lemmikkinä pitäminen ja sen alistaminen ei-lajikohtaiselle käyttäytymiselle voidaan nähdä lajisortona (Laakso 1989, 129).

Miehet eivät halua samaistua söpöiksi koettuihin koiriin, mikä osittain selittää sen miksi miehet eivät ole samalla tavoin edustettuina koiria koskevassa rescue-toiminnassa. Toinen syy siihen, miksi miehet eivät olleet kiinnostuneita koirien pelastustoiminnasta oli se, että tällainen toiminta koettiin epämaskuliiniseksi. Tutkimuksen mukaan miehet olisivat mieluummin tekemisissä koirien kanssa kilpailullisuuden tai metsästämisestä takia. Hoivaaminen ei miehiä kiinnosta. (Markovits, Queen 2009, 337) Koirien pelastustoiminnasta puhuttaessa käytetään lasten adoptioon ja sijaisperhetoimintaan liittyviä diskursseja (Markovits, Queen 2009, 328). Nämä diskurssit korostavat rescue-toiminnan vanhemmuuden kaltaista luonnetta. Eläimiltä odotettu ja toivottu söpöys kutsuu ihmisen kosketuksiin eläimen kanssa, mutta jättää sen kuitenkin miehelle etäiseksi ja epätoivotuksi samaistumisen kohteeksi.

Eläimen näkeminen ihmisestä ratkaisevasti erilaisena perustuu dualistiseen ajattelutapaan. Jos tällaisesta ajattelutavasta siirryttäisiin kokonaisvaltaisempaan todellisuuskäsitykseen, olisi ihmisen ajateltava ”minuutensa” uudelleen, kun se ei voisi pohjautua enää eläimellisyyden kieltämiseen. (Kainulainen 2009, 73)

3 NÄKÖKULMIA ELÄIMEEN

3.1 Söpöys

Suomisanakirja määrittelee adjektiivin söpö näin:

(arkikieltä) sievä, soma, suloinen, viehättävä, söötti. esim. Söpö kissanpentu. Pieni söpö nenä. (adjektiivi) sellainen, joka on mukavan näköinen, suloinen, positiivisia tunteita aikaansaava

(Suomisanakirja 2016)

Söpöyden käsite tuntuu kietoutuvan kissanpentuihin, ulkoiseen viehättävyyteen ja positiivisiin tunteisiin. Söpöys ja söpöt hahmot ovat tuttuja lasten maailmasta ja kulttuurista, sen sarjakuvista, piirretyistä, leluista ja lapsista itsestään. Söpöys on laaja käsite, joka muotoutuu esimerkiksi koon, muodon, designin avulla (Norman 2004; Nenkov, Scott 2014, 326 mukaan). Arkipäivän asenteissa söpöys on noloistuttavaa ja jopa kiellettyä. Ella Kainulainen tutki ”Jotain aivan ihanaa, mutta äärettömän noloa!” -gradussaan söpöyttä Ylisöpö! -taidetapahtumassa, jonka järjestäjät Riikka Hyvönen ja Rakel Liekki kuvailivat söpöyttä käytettävän usein halventavana, alentavana ja holhoavana adjektiivina. Söpöllä viitataan heidän mukaansa erityisesti feminiiniseen viattomuuteen tai kokemattomuuteen. Taiteen kontekstissa uskottavuutta etsitään Hyvösen ja Liekin mukaan usein negatiivisesta (Hyvönen, Liekki 2010). Söpöys käsitteenä liikkuu ja muovautuu ajassa, mutta jonkinlainen kiinteä ydin käsitteessä kuitenkin säilyy. Kainulaisen haastattelemat taiteilijat sanovat tyttöjen kasvavan söpöyden keskellä, mutta heidän tulee aikuistuttuaan luopua söpöydestä, jos haluavat olla uskottavia (Kainulainen 2011, 1). Söpöys näyttäytyy tällöin jonkinlaisena lähtökohtana, josta niin eläimet kuin ihmisetkin ponnistavat ja myöhemmin jättävät taakseen, jos tahtovat tulla otetuksi vakavasti.

Jo silmämääräisesti on huomattavissa, että etenkin lemmikkieläinten ja ihmisvauvojen kasvon piirteet muistuttavat toisiaan. Konrad Lorenz on ottanut käyttöön vuonna 1943 *kindchenschema* – käsitteen kuvatakseen niitä piirteitä, jotka saavat elävät olennot pitämään huolta toisistaan (Golle, Lisibach, Mast, Lobmaier 2013, 1). Näihin piirteisiin lukeutuvat ruumiiseen verrattuna suuri pää, kasvojen luihin verrattuna iso kallo, isot silmät jotka ovat kallon horisontaalisen keskikohdan alapuolella, pehmeä ja elastinen kasvojen pinta, sekä pyöreät ja ulkonevat posket. Kindchenscheman määrittelyn mukaan lapset, jotka täyttävät määrittelyn kriteerit hyvin, ovat useimmiten söpöksi kuvailtuja. Nämä lapset synnyttävät toisissa ihmisissä positiivisia tunteita, jotka saavat aikaan hoivaavaa käyttäytymistä. Lorenzin mukaan kindchenscheman piirteitä on löydettävissä useista eri lajeista. (Golle et al. 2013, 1)

Samojen söpöyden piirteiden esiintyminen eri lajien poikasilla voi tarkoittaa Lorenzin mukaan sitä, että söpöys esiintyy lajeilla yhteisessä, ei lajikohtaisessa, koodijärjestelmässä. (Golle et al. 2013, 2) Kindchenschema vastaa osittain kysymykseen siitä, miksi ihmiset pitävät eläimistä ja miksi niiden katselu herättää meissä positiivisia tunteita. Lorenzin teoria kertoo osaltaan, miksi toiset lajit ja rodut ovat suosittuja lemmikkejä ja toiset puolestaan eivät. Gollen ja tutkimusryhmän tutkimuksessa huomattiin söpöyden määritelmän piirteiden olevan yhteydessä myös henkilön oletetun kiltteyden ja rehellisyyden kanssa. Piirteillä havaittiin olevan vaikutusta äidin ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen. Tutkimuksen mukaan söpöjen lasten äitien käytös oli hellempää kuin vähemmän söpöjen lapsien äideillä. (Golle et al. 2013, 1)

Daniel Kruger on tutkinut söpöyden ja hoivaamisen välistä suhdetta. Krugerin tutkimuksessa selvisi, että mitä söpömmäksi eläin arvioitiin, sitä mieluummin sitä olisi hellitty ja hoivattu (Kruger 2015, 771). Krugerin tutkimuksen mukaan kiinnostus söpöyteen ei ole sukupuolisidonnaista, mutta naisilla ja miehillä on keskenään erilaiset motivaatiot eläinten hoitamiseen. Tutkimuksessa huomattiin naisten kokevan kuvissa nähdyt eläimet söpömmiksi, lapsellisemmiksi ja avuttomammiksi kuin mitä miehet kokivat. Naisilla oli myös enemmän aikeita hoitaa poikasia, kuin mitä miehillä oli. Kuitenkaan miesten ja naisten välillä ei havaittu eroa halussa pidellä tai silittää eläintä. (Kruger 2015, 772)

Little on tutkimuksessaan osoittanut, sekä kissojen että ihmisten kasvot koettiin söpöimmäksi niiden muistuttaessa enemmän lapsen kuin aikuisen piirteitä (Little 2012, 779). Söpöys ja kindchenschema, jota on kutsuttu myös nimellä 'baby schema', ovat vahvasti toisiinsa linkittyneitä käsitteitä, mutta Littlen mukaan ne eivät ole sama asia. Hänen mukaansa söpöys on katselijan subjektiivinen päätelmä, joka perustuu söpöyteen assosioituneisiin vihjeisiin, kun taas kindchenschemassa kyse on kasvojen ominaisuuksista, jotka viittaavat objektiiviseen eroon lapsen ja aikuisen kasvojen välillä. (Little 2012, 780) Söpöys on muutakin kuin pelkkää lapsenkasvoisuutta. Reiko Koyaman mukaan söpöys on jaettavissa neljään eri tekijään, joita ovat pään mittasuhteet, lapsenomainen käyttäytyminen, lapsen yritykset jäljitellä aikuisia ja katsojan omat tuntemukset lapsia kohtaan. Lapsenomainen käyttäytyminen oli selkeimmin yhteydessä lasten koettuun söpöyteen. (Koyama 2006, 1087)

Vaikka söpöys ja viehättävyys molemmat edustavat kauneutta, viehättävyys kuvaa Gollen et al. mukaan enemmän aikuisen kuin lapsen kasvoja. Tämä Gollen ja tutkimusryhmän mukaan selittyy sillä, että viehättävyys pitää sisällään seksuaalisen miellelyhtymän. (Golle et al. 2013, 2) Jos söpöys ajatellaan Littlen tavoin lapsenomaisuudesta erillisenä käsitteenä, voidaan ymmärtää miten aikuista

ihmistä, jolla on muita kuin lapsenomaisia kasvonpiirteitä, kutsutaan toisinaan söpöksi. (Little 2012, 780)

Söpöystutkimusten tulosten perusteella voidaan ymmärtää myös länsimaista kulttuuria, joka tavoittelee ikuista nuoruutta. Kulttuurin ollessa visualisoitunut koetun söpöyden, lapsenomaisen tai nuoruutta viestivien piirteiden avulla voidaan ikään kuin huijata vastapuolta ajattelemaan meitä mukavampina ja pidettävämpinä. Luvun alussa Kainulaisen tutkimuksessa söpöyteen viitattiin yhtä aikaa ihanana, mutta myös nolottavana asiana, josta aikuisuuden tullen on päästävä eroon. Tätä ajatustapaa voi selittää se, että söpöyden ollessa liitoksissa huolenpitoon viestii se myös kantajansa fyysisestä heikkoudesta ja naiiviudesta (McArthur & Apatow 1983; Berry 1991; Kruger 2015, 769 mukaan). Archerin mukaan lemmikin ulkonäön on oltava ihmiselle houkutteleva, aivan kuten ihmisvauvan tai mahdollisen kumppanin ulkonäön. Ulkonäön synnyttämä vetovoima herättää ihmisen, tässä tapauksessa lemmikinomistajan, kiinnostuksen ja on siten heidän välisen vuorovaikutuksen ajavana voimana. (Archer 1997, 251)

Vaikka myös aikuisten eläinten katselu onkin miellyttävää, ei se vaikutuksiltaan yllä eläinpentujen katselun tasolle, huomasi Nittono tutkijaryhmineen. Tutkimuksessa täysikasvuisia eläimiä katselleiden tutkimushenkilöiden huolellisuus tehtävissä ei parantunut kuvien katselun myötä erityisesti (Nittono, Fukushima, Yano, Moriya 2012, 3). On siis huomattavaa, että pelkkä eläin itsessään ei riitä tuottamaan katsojassa erityisen positiivisia tunteita, vaan eläimen on täytettävä söpöyden kriteerit. Nittonon tutkimuksessa söpöjen eläinten kuvia katselleiden käytöksestä tuli huolellisempaa ja hitaampaa, mikä sai heidät yltämään parempiin tuloksiin tarkkuutta vaativissa tehtävissä. Nittono epäili, ettei syy niinkään löytyisi eläimistä, vaan ylipäättänsä positiivisia tunteita herättävien kuvien voimasta. Hän testasi väitettään näyttämällä kohderyhmälle myös miellyttävien ruokien kuvia. Aikuisten eläinten ja miellyttävien ruokien katselu vertautuivat vaikutuksiltaan toisiinsa. (Nittono et al. 2012, 3–4)

Söpöys voi olla myös hauskaa ja leikkisää. Nenkov ja Scott (2014) määrittelevät Lorenzin ja muiden aihetta tutkineiden söpöyden käsitteen sisältävän aina haavoittuvaisuuden, avuttomuuden ja suojelun tarpeen. Nenkovin ja Scottin mukaan kaikki söpöys ei kuitenkaan aina sisällä näitä tekijöitä, vaan voi olla näistä irrallista ja enemmänkin hauskuuteen kutsuvaa. He käyttivät tutkimuksessaan aihetta havainnollistaakseen erilaisia esineitä, kuten jäätelökauhaa ja nitojaa. Tutkimuksensa mukaan aikuiset ihmiset valitsivat mieluummin söpöksi arvioidun tuotteen ja he kokivat, että söpömmän esineen

kanssa toiminta olisi hauskeempaa ja itseään hemmottelevampaa. Esimerkiksi söpömmällä jäätelökauhalla tehtiin isompia jäätelöannoksia ja söpöllä nitojalla puolestaan haluttiin tehdä ennemmin harrastusprojekteja kuin töitä. Hauskalle söpöydelle tutkijat kehittivät termin *whimsical cutenes*, kun taas perinteisemmästä haavoittuvasta ja lapsenomaisesta söpöydestä käytettiin tuttua termiä *kindchenschema*. Nenkovin ja Scottin tutkimusten perusteella whimsical cuteness vaikuttaa sen kohdanneisiin testihenkilöihin virittämällä heidät hauskuuden representaatioon. (Nenkov, Scott 2014, 326–340)

3.2 Humoristisuus

Eläinten käyttäytymistä urauurtavasti tutkinut Konrad Lorenz on sanonut, ettei naura kovin usein eläimille, mutta kun nauraa, huomaa hän loppujen lopuksi nauravansa oikeastaan itselleen. Lorenzin mukaan eläin tuottaa käytöksellään pilakuvan ihmisestä ja ihminen huvittuu nähdessään esimerkiksi eläinten parinmuodostuksessa ihmiselle tyypillisiä piirteitä. (Lorenz 1975, 51) Ihmisen kokemukseen eläimestä liittyy vahvasti söpöys ja sen tuomat hoivavietit, mutta myös hauskuus. Erika Ruonakosken mukaan syy eläinten hauskuuteen voi johtua eri lajien välisestä yhteentörmäyksestä. Muiden lajien kuin ihmisen käyttäytyminen näyttää ihmisen näkökulmasta normista poikkeamisena, mikä puolestaan tuottaa huvittuneisuutta ja huumoria. (Ruonakoski 2011, 157)

Eläimen yhtäaikainen samankaltaisuus ja erilaisuus ihmisen kanssa näyttävät siis syynä siihen, miksi koemme eläimet viihdyttävinä. Bergsonin mukaan eläimen inhimillisyys ja tietyissä määrin oleva samankaltaisuus ihmisen kanssa on eläinten humoristisuuden lähtökohta (2006, 8–9).

Monet ovat määritelleet ihmisen ”eläimeksi, joka osaa nauraa”. He olisivat yhtä hyvin voineet määritellä ihmisen eläimeksi, joka saa naurua aikaan. Sillä jos jokin muu eläin tai eloton esine onnistuu siinä, se johtuu samankaltaisuudesta ihmisen kanssa, siitä leimasta tai käyttötarkoituksesta, jonka ihminen sille antaa.
(Bergson 2006, 8–9)

Bergsonin lailla ajateltaessa ihmisen ja eläimen suhteessa nousevat esille jälleen yhteentörmäys, inhimillistäminen ja ristiriitaisuus. Ruonakosken mukaan myös esimerkiksi eläimen pukeminen ihmisen vaatteisiin tai eläimen inhimillinen käyttäytyminen ovat tapoja, joilla ihminen kokee eläimet huvittaviksi (Ruonakoski 2011, 158).

Eläimet kuitenkin koetaan humoristisiksi myös luonnontilassaan ja ilman eläimen kulttuurista haltuunottoa, kuten Ruonakoski asian ilmaisee. Inhimillistämisen käsite tuntuu liittyvän eläimen hauskuuteen lähtemättömällä tavalla. Silloinkin kun ihminen kokee ei-inhimillistetyn eläimen hauskaksi, on syy hauskuuteen se, että ihminen tarkastelee eläintä omasta näkökulmastaan. Esimerkiksi eläinten lajityypillinen käyttäytyminen liikkeineen on ihmisestä hauskaa, sillä ihminen tarkastelee eläintä omassa inhimillisen käyttäytymisen kontekstissaan. (Ruonakoski 2011, 158) Ihminen tuntuu olevan kykenemätön tarkastelemaan eläintä puhtaasti eläimenä, irrallaan ihmisyydestä. Freud puolestaan on esittänyt, että syy eläimen hauskuuteen on se, että eläin kykenee liikkeisiin, jotka eivät ole ihmiselle mahdollisia (Freud 1983, 168).

Eläin on ihmiselle yhtäaikaaisesti itsestään irrottautumisen väline ja mahdollisuus tarkastella itseään ulkopuolelta, toisen toiminnan kautta. Ruonakosken mukaan eläimen erilaista kehoa tarkastelemalla ihminen voi irtaantua omasta kehostaan ja sen tavasta olla ja toimia (Ruonakoski 2011, 161–162). Ihmisen irrottautuessa omasta kokemuksellisuudestaan tarkkailemalla eläintä, tulee hän ikään kuin vahvistaneeksi eläimen ja ihmisen välistä vierautta (Ruonakoski 2011, 71). Ruonakoski käyttää esimerkkinä eroavaisuudesta koiran ilmettä, jonka ihminen voi tulkita nauruksi. Ihminen tunnistaa koiran toiminnassa itsensä, mutta tunnistettava toiminta on tarkoitukseltaan eri kuin ihmisellä. Tuolloin koiran ilmeen kutsuminen nauruksi on väärin tulkitsemista. (Ruonakoski 2011, 152)

Eläinten käyttäytymisen humoristisuuden syy löytyy siitä, että se on ristiriidassa ihmisen käyttäytymisen kanssa ja rikkoo sen sääntöjä. Ihminen luulee tietävänsä, miksi eläin käyttäytyy tietyllä tavalla, vaikka eläimen fyysinen olemus poikkeaa huomattavasti ihmisen olemuksesta. (Ruonakoski 2011, 251) Ruonakoski toteaa eläimen olevan ihmiselle sekä tuttu, että vieras. Eläimen käyttäytyminen ei aukea koskaan ihmiselle täysin samalla tavalla kuin toisen ihmisen käyttäytyminen voi aueta. (Ruonakoski 2011, 255) Eläin saa siten säilyä meille huumorin ehtymättömänä lähteenä, sillä se ei tule koskaan selittämään käyttäytymisensä syitä. Näin ihminen saa jatkaa omien tuntemustensa ja ajatustensa heijastamista eläimeen.

3.3 Inhimillistäminen

Antropomorfismin eli inhimillistämisen käsitteellä tarkoitetaan sitä, että eläimelle tai mille tahansa ei-inhimilliselle, annetaan inhimillisiä piirteitä ja ominaisuuksia. Jukka Sihvosen mukaan

visualisoituneen mediakulttuurin yksi keskeinen pyrkimys on inhimillistää eläin (2015, 84). Käsitteenä antropomorfia on sukua zoomorfialle, jolla puolestaan tarkoitetaan ihmisen tapaa antaa jollekin ominaisuudelle, piirteelle tai ilmiölle eläimen hahmon. Toisin sanoen antropomorfia tarkoittaa inhimillistämistä ja zoomorfia eläimellistämistä. (Sihvonen 2015, 83–84) Zoomorfiaksi voidaan lukea esimerkiksi erilaisten tuotteiden nimeäminen eläinten mukaan ja niiden pukeminen eläimen muotoon.

Eläinten käyttäytymistutkimuksen on väitetty tutkivan eläimiä inhimillistäen siten, että ihmiselle ominaisia kykyjä on projisoitu eläimiin (Ruonakoski 2011, 141). Tällöin tutkimustieto ja lähtökohta eivät ole vapaita ihmisen näkökulmasta, vaan ihminen kykyineen ja kehoineen on läsnä muutenkin kuin tutkimuksen tekijässä. Koska ihminen pitää omaa kehoaan tietynlaisena nollapisteenä voidakseen suhtautua toisenlaisiin kehoihin, on koettava empatiaa muita lajeja kohtaan. (Ruonakoski 2011, 130) Eläinten käyttäytymisen tutkiminen vaatii ihmiseltä itsestään irrottautumista ja oman kehon normien ja rajoitteiden unohtamista, mikä on hyvin haastavaa, jos ylipäättään mahdollista. Toisen olennon kokemusta ei voi ymmärtää samanlaisena kuin itse kokija sen kokee, vaan tilannetta arvioidaan aina omasta näkökulmastaan. Eläinten käyttäytymisen tutkijat ovat asettuneet tutkimusta tehdessään tutkimansa eläimen asemaan, jolloin he aktiivisesti yrittävät kuvitella, miltä tutkittavasta tuntuu (Ruonakoski 2011, 143).

Inhimillistäminen kytkeytyy vahvasti humanismiin ja ihmiskeskeisyyteen. Posthumanismi puolestaan kyseenalaistaa ihmisen erityisasemaa filosofisesti, biologisesti ja sosiaalisesti. Tämä näkökulma on yleistymässä yhteiskunnallisessa ja humanistisessa tutkimuksessa. Humanismin vastavoimana toimiva posthumanismi perustuu sille, että ihmisyyttä epäillään ja samankaltaisuus eläinten kanssa huomioidaan. (Lummaa, Rojola 2015, 7) Posthumanismi etsii vaihtoehtoisia tapoja ymmärtää eri tekijöiden ja lajien välisiä suhteita. Tälle tutkimukselle kiinnostavaa posthumanismissa on se, että posthumanistisen ajattelun lähtökohtana ei ole ihminen, joka on eläimen vastakohta ja alistaja. Posthumanistisen ajattelun myötä voidaan huomata maailman olevan moniulotteisempi kuin humanistisessa perinteessä ajatellaan. (Lummaa, Rojola 2015, 14) Posthumanismi voi tuntua ihmisistä lapselliselta, taantumukselliselta ja vastuuttomalta ajattelutavalta, sillä se tuo eläimen lähelle ihmistä (Teittinen 2015, 171), kun totutusti ihmisen ja eläimen on ajateltu olevan toisistaan etäällä. Posthumanismin, eläinfilosofian ja yhteiskunta- ja kulttuuritieteellisen eläintutkimuksen yhtenä tavoitteena on selvittää ihmisen ja eläimen välistä suhdetta (Soper 1994, 41, Haraway 1997, Haraway 2008, Aaltola 2013, 12–16; Lummaa, Rojola 2015, 19 mukaan).

Yhteiskuntaa on syytelty antropocentrismistä eli ihmiskeskeisyydestä. Gary Steinerin mukaan ihmiskeskeisten filosofien, muun muassa Aristoteleen, Descartesin ja Kantin, yhdistävä ajatus on se, että moraaliset oikeudet ja pohdinnat eivät koske eläimiä, sillä niillä ei ole ihmisten kaltaista kieltä (Steiner 2005, 2). Ihmiskeskeisessä yhteiskunnassa eläimet eivät ole yhtä arvokkaita kuin ihmiset, koska niillä ei ole samanlaisia taitoja tai kehoa kuin ihmisellä. On ajateltu, että kielellisyys osoittaa kykenevyyden itsetietoisuuteen ja abstraktiin ajatteluun. Kielelliseen ajatteluun kykenevä olento on moraalisesti arvokas. Vanhaa ajattelutapaa on kuitenkin haastettu ja Steinerin mukaan nykypäivän etologit ja filosofit ovat nostaneet esiin aiempaa enemmän ihmisten ja eläinten psykologista samankaltaisuutta ja sen, että eläimet ovat tuntevia ja tietoisia olentoja. (Steiner 2005, 2–3)

Kirjallisuudessa ja kerronnan kulttuurissa on usein annettu eläimelle ihmisen piirteitä keinona näyttää ihmisen moraalisesti kyseenalaiset teot ja arvot. Eläinten inhimillistämistä on kritisoitu kulttuurintutkimuksessa ja ekokriittisessä tutkimuksessa. Kriitikoiden mukaan inhimillistäminen ei anna tilaa eläimen eläimellisyydelle tai sen toiseudelle, vaan antropomorfismi on ihmisen narsistinen tapa katsella eläintä. (Rojola 2015, 146) Antropomorfismi on tälle tutkimukselle tärkeä käsite, sillä sitä on kutsuttu jopa ”ensimmäiseksi askeleeksi kohti toisen olennon mieltä”. Jo aiemmin mainittu ihmisen tapa kieltää samankaltaisuutensa ei-inhimillisten eläinten kanssa on nähty puolestaan antro-po-kieltona. (Frans De Waal 2006, 58–59; Rojola 2015, 146, mukaan)

Jouni Teittinen kirjoittaa, että kun ihminen hyväksyy sen, että myös eläimissä on inhimillisiä piirteitä, tehdään hyväksyntä ihmellistämällä eläintä tai eläimellistämällä ihmistä. Ihmisen eläimellistäminen toimii tuolloin ihmisen tapana yrittää löytää eläimestä jonkinlaista vertailukohtaa, josta ihminen on lähtenyt kehittymään omanlaisekseen. (Teittinen 2015, 158)

Ihmisen ero toisiin eläimiin on biologinen, mutta tuo ero on muotoutunut merkittäväksi vasta uskonnossa, taiteessa ja erilaisissa yhteiskunnan käytännöissä (Diamond 1995, 351). Arkipuheessa ihmisten sanotaan turhaan inhimillistävän lemmikkejään, ikään kuin tämä olisi negatiivinen tapa. Inhimillistämisen syytös kohdistetaan lemmikinomistajiin, jotka huolehtivat lemmikkinsä tunteista, tunteilevat lemmikkinsä hoitamisesta tai puhuvat lemmikille kuin ihmiselle. Esimerkiksi hän-pronominin käyttämisen saatetaan ajatella olevan vain ihmisten omaisuutta, jolloin eläimen osana on tyytyä olemaan *se*. Salla Tuomivaaran mukaan ihminen-eläin-dikotomia esittää ihmiset ja muut eläimet toisilleen vastakkaisina olentoina lajien välisen jatkumon sijasta. Lisäksi Tuomivaara kirjoittaa, että käsitteet *inhimillisyys* ja *eläimellisyys* sisältävät käsityksen siitä, että

ihmiselle kuuluvat positiiviset piirteet, kuten moraali, eettisyys ja tunteet. Eläimelle jäävät negatiivisemmat asiat, kuten kontrolloimattomuus, viettien varassa toimiminen ja ruumiilliset toiminnot. Tuomivaaran mukaan eläimellisyys näyttäytyy tuolloin ainoastaan ihmisen maailman kielteisinä puolina. (Tuomivaara 2015, 63) Konrad Lorenzin mukaan se mitä usein nimitetään eläimen inhimillistämiseksi voi toimia myös oikeastaan osoituksena siitä, kuinka paljon ihmisessä on vielä eläimellisyyttä jäljellä (Lorenz 1975, 179). Ihmiskeskeinen maailmankuva toimii Tuomivaaran mukaan länsimaisen maailman, sen tieteiden, sekä myös arjen pohjana (2015, 67). Siksi ei ole ihme, että ihmiset kutsuvat eläinten kanssa samaistumista eläinten inhimillistämiseksi.

Inhimillistäminen auttaa ihmisiä ymmärtämään lemmikkejään ja niiden käytöstä, sillä inhimillistämisen myötä eläimet tuodaan ihmisten käyttäytymisen kontekstiin. Dastonin ja Mittmanin mukaan itseasiassa juuri ihmisten taipumus siirtää inhimillisiä tunteita ja motivaatioita ei-inhimillisille eläimille, on ihmisen ja eläinten välisen erikoislaatuisen suhteen avain. Inhimillistamisella on merkityksensä, sillä samankaltaista suhdetta ei tavata muualla eläinkunnassa, kirjoittavat Daston ja Mittman. Eläinten ja ihmisten välinen suhde perustuu sosiaalisen vaihdannan välille. Kumpikaan osapuoli ei jää vaihtokaupassa tyhjin käsin, sillä ihmiset saavat suhteesta tukea niin emotionaalisesti kuin fyysisestikin. Lemmikkeinä toimiville lajeille vaihtokauppa ei ole ollut aivan yhtä mutkaton, sillä vaikka lemmikkieläinlajit ovat hyötäneet suhteesta ihmisten kanssa, ovat ne elinolojensa muuttumisen myötä myös joutuneet tekemään myönnytyksiä, joilla ei ole aina ollut hyviä seurauksia. (Daston, Mittman 2004, 131–132) Eläimet eivät esimerkiksi pääse toteuttamaan lajityypillistä käyttäytymistä samalla tavalla kuin vapaana ollessaan.

Lacan on esittänyt ajatuksen, että itsensä tunnistaminen toisessa ja toiseen identifioituminen on aina ”väärintunnistamista”, mutta ei negatiivisessa mielessä. Identifioituminen toiseen, esimerkiksi lemmikkiin, voi tuottaa mielihyvää usealla eri tavalla. Lemmikkiin identifioituessaan ihminen voi omaksua lemmikin positiivisia piirteitä ja tavoitella siten omaa ideaaliegoaan. (Lacan 1977; Seppäsen 2005, 50 mukaan) Myös Althusser on käsitellyt toiseen identifioitumista. Ihmisen tunnistaessa jonkin elementin tai asian puhuttelevan häntä itseään on kyse identifioitumisesta. Esimerkiksi katsellessaan kuvia ja kokiessaan sen esittämän representaation puhuttelevan itseään, on kyse ihmistä ohjaavasta ideologiasta. Identifioituminen liittyy representaation kautta esitettyyn mielikuvaan. (Althusser 1984, 126; Seppänen 2005, 42 mukaan) Representaatioissa ihminen voi nähdä jotain sellaista, mistä hän haluaa tunnistaa itsensä, jolloin hän tulee ikään kuin ostaneeksi esitettävän ideologian.

Ihmisen ja eläimen välinen suhde, sekä lemmikit ovat meille lähtökohtaisesti positiivisia käsitteitä ja niiden ideologia on positiivinen, minkä ansiosta näihin identifioituminen on ihmiselle sallittu ja tavoiteltu prosessi. Median kuvastoissa on nähtävissä erilaisia vakiintuneita ideologioita, joita voivat olla ydinperhe (Williamson 1978; Seppänen 2005, 45 mukaan), mutta myös ihmisen ja koiran katkeamaton ja voittamaton ystävyysuhde. Seppäsen mukaan ideologian luonteeseen kuuluu myös ristiriitaisuus (2005, 45), minkä myös lemmikin ja omistajan välinen suhde sisältää. Inhimillistämistä näkee paljon mediassa mainoksien kautta. Mainoksissa eläin toimii mainoksen kannalta sopivissa määrin eläimellisenä ja inhimillisenä, sillä sille annetaan ikään kuin molempien parhaimmat puolet. Myös mainostettavia tuotteita inhimillistetään tekemällä tuotteista elollisia. Mooren mukaan se on tehokasta ja siksi sitä nähdään mainoksissa aina uudelleen. (Moore 2008, 18–19) Jokin inhimillistämisessä siis houkuttaa ihmistä, olipa kyse sitten eläimistä tai erilaisista tuotteista. Ihminen tuntuu haluavan samaistua ympärillään oleviin asioihin ja löytävän niistä itsensä. Lemmikkieläimet ovat eläimistä inhimillistetyimpiä (Moore 2008, 23).

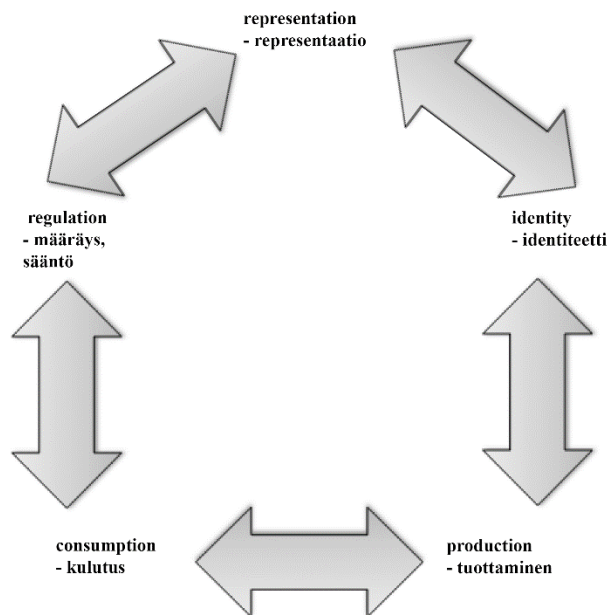
4 KUVA TODELLISUUDEN RAKENTAJANA JA INTERNET

4.1 Representaatio sekä eläinrepresentaatio

*It is us – in society, within human cultures –
who make things mean, who signify.*
(Hall 1997, 61)

Termi ”representaatio” tulee latinan sanasta *repraesentatio*. Alkuperäinen sana tarkoittaa (1) silmien eteen asettamista, jonkin asian kuvailua mielessä, havainnollistamista ja kuvailemista, mutta myös (2) heti tekemistä ja toteuttamista. (Knuuttila, Lehtinen 2010, 10) Tässä tutkimuksessa tarkastellaan ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatiota, eli kyseisen suhteen ilmenemistä Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa ja Eläinvideokerhon päivityksissä. Representaation käsitteen voi yksinkertaisesti määritellä tarkoittavan kielen käyttämistä sanoakseen tai esittääkseen jotain merkityksellistä toisille ihmisille, kirjoittaa Hall (1997, 15). Representaatiot ovat merkitysten tuottamista käsitteitä hyödyntäen (Hall 1997, 17).

Representaatio liittyy Knuuttilan ja Lehtisen mukaan läsnäolon ja poissaolon problematiikkaan, sillä representaation avulla poissaoleva voi korvautua uudella läsnäolon muodolla (Knuuttila, Lehtinen 2010, 11). Moniulotteisuuden lisäksi representaation käsite on toiminnallinen, sillä siihen liittyy tuottamisen, kuluttamisen ja tulkinnan toiminnot (Seppänen 2005, 84). Hall havainnollistaa representaation ja kulttuurin suhdetta *kulttuurin piirin* avulla (kuva 1). Piirissä representaatio, identiteetti, säännöt, kuluttaminen ja tuottaminen kiertävät yhdessä kehää ollen vaikutuksissa toisiinsa. Suhde ei ole yksisuuntainen, vaan esimerkiksi representaatiot tuottavat identiteettejä ja identiteetit puolestaan aiheuttavat kulttuurin ja merkitysten tuottamista ja kuluttamista. (Hall 1997, 1)

Kuva 1. Kulttuurin piiri, The circuit of culture. (Hall 1997, 1)

Representaatio yhdistää merkitykset ja kielen kulttuuriin (Hall 1997, 15). Representaatio on välttämättömän osa prosessia, jossa merkityksiä tuotetaan ja muutetaan kulttuurin osanottajien välillä. Hall käyttää tästä esimerkkinä ristiä, joka voi olla vain kaksi yhteen naulattua puuta, mutta kristinuskossa symboloida suurempaa merkitysten sarjaa. (Hall 1997, 16–15) Ei siis ole olemassa kulttuuria tai merkityksiä itsessään muuttumattomina totuuksina vaan kulttuuria tuotetaan merkitysten, representaation ja kielen avulla. Tässä tapauksessa kieli voidaan määritellä miksi tahansa järjestelmäksi, joka sisältää merkkejä. (Hall 1997, 61) Hallin mukaan representaatioissa yhtäaikaaisesti ymmärretään kulttuurien välinen suhteellisuus, mutta myös niiden yhtäaikainen vastaavuuden puute. Vastaavuuden puutteen takia kulttuurista ja konseptuaalisesta kokonaisuudesta siirryttäessä toiseen tarvitaan myös käsitteiden kääntämistä. (Hall 1997, 61)

Representaation käsitettä voidaan lähestyä kolmelta eri näkökannalta: refleksiiviseltä, intentionaalilta ja konstruktivistiseltä (Seppänen 2005, 94). Refleksiivisessä näkökulmassa keskitytään siihen, vastaako representaatio todellisuutta, kun taas intentionaalisuuden kautta kysytään mitä tekijä haluaa representaatiollaan sanoa (Seppänen 2005, 95). Tässä tutkimuksessa representaatiota ei ole mielekästä tarkastella näistä kahdesta lähtökohdasta, sillä internetin eläinkuvastojen tuottajissa on suuri vaihtuvuus, ja näiden kuvastojen tuottajat voivat toimia keskenään eri lähtökohdista. Etenkin internetin kuvamaailman meemit ovat kollektiivisesti luotua kuvastoa, joten niiden yksittäistä tekijää on

vaikeaa löytää. Haastatteluaineistoa käsiteltäessä representaation näkökulmasta kiinnostavaa on se, millaisena todellisuus ryhmän jäsenten haastatteluiden myötä näyttäytyy, ei kuinka todellisuutta vastaava se on, tai mitä representaatiolla halutaan kertoa. Konstruktivistisesta näkökulmasta ajateltuna representaatio kuvaa maailmaa aina jostain tietystä kontekstista (Rossi 2010, 278).

Kun representaatioon suhtaudutaan konstruktivistisesti, pohditaan sitä, millaista todellisuutta eri esitysten kautta tuotetaan ja miten. Konstruktivistisesta lähtökohdasta ajateltuna representaatio on todellisuutta, eikä siitä irrallinen. Seppäsen mukaan konstruktivismissa lähtökohdassa ajatellaan representaatioiden olevan sosiaalista totuutta. (Seppänen 2005, 95) Tästä näkökulmasta on mielenkiintoista ja tärkeää tutkia, millaista todellisuutta tässä tapauksessa internetin eläinkuvissa muodostetaan.

Konstruktivistisen representaation tutkiminen tarkastelee millaista todellisuutta representaatio tuottaa ja mitkä ovat sen keinot todellisuuden tuottamiseen. Representaatiota ei siis tästä näkökulmasta katsottuna verrata todellisuuteen, vaan se on todellisuutta. (Seppänen 2005, 95–96) Representaatio voi syntyä kollektiivisesti, esimerkiksi se voi olla kuvan ottajan, siinä esiintyvän eläimen ja kuvan saate-teksteineen internetiin lataavan henkilön yhteistyön tulos. Kaikilla representaatioon osallistuvilla henkilöillä voi olla keskenään erilaiset tavoitteet (Seppänen 2005, 102–103). Lisäksi representaatiota kuluttavalla ja tulkitsevalla henkilöllä on oma ajatusmaailmansa, jossa representaatio tulee tulkituksi. On siis toimivaa kutsua Seppäsen tavoin representaatiota tulkinnalliseksi prosessiksi.

Kuvien ”lukeminen” ei välttämättä kerro kaikkea kuvien analysoinnista ja tulkitsemisesta. Kuvien tutkiminen on Susanna Paasosen mukaan käytännössä katsomista, jossa keskitytään merkitysten rinnalla tai jopa niiden sijasta kuvan osa-alueisiin, kuten muun muassa tunnelmaan, sävyihin ja teemoihin. Paasonen kirjoittaa kuvan analyysin juontavan enemmänkin kysymyksestä ”Kuinka tämä toimii?” kuin ”Mitä tämä merkitsee?”. (Paasonen 2013, 42) Yksistään kuvan tarkastelu ilman siihen liittyviä muita osia ei välttämättä tuota suuria tutkimustuloksia, mutta liitettäessä kuva osaksi multimodaalisen (monimediallisen) representaation kokonaisuutta, on nähtävissä enemmän merkityksiä (Seppänen 2005, 90–91). Tämän tutkimuksen kuva-aineistossa tämä on näkyvissä siten, että EVK:n sisältöjen luonne tulee näkyviin juuri tekstin ja kuvan yhteistyössä.

Tästä syystä tässä tutkimuksessa analysoidaan niin Eläinvideokerhossa esiintyviä kuvia, kuin myös niiden kuvatekstejä, jotka kertovat mihin suuntaan kuva on tulkittavissa. Tekstin ja kuvan yhteistulkinnan voi ajatella olevan toisiaan rikastava ja tutkimusta helpottava asia. Seppänen toteaa tämän

aiheuttavan myös haasteita analysointiin, sillä kahta eri tekijää tutkittaessa on osattava tutkia myös niiden välistä vuorovaikutusta. Seppäsen mukaan teksti ei määrittele kuvan merkityksiä, vaan suhde toimii molempiin suuntiin: myös kuva merkitsee tekstiä. (Seppänen 2005, 91)

Ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio käsittelee myös *toisen* esittämistä. Tutkittaessa *eron* ja *erilaisen* representaatiota eri kulttuureissa ja eri aikoina niiden käytännöissä voidaan nähdä samankaltaisuutta eri tekstien ja representaatioiden välillä (Hall 1997, 232). Eron tekeminen on myös *olemisen* tekemistä. Eroa toiseen voidaan tehdä määrittelemällä se, mitä on olla tietynlainen – eli toisenlainen, toisesta eroava. Hall käyttää tästä esimerkkinä eri kansallisuuksien määrittelemistä: on helpompaa kertoa millaista britannialaisuus on, kuin tietää millaisiksi ranskalaisuus ja amerikkalaisuus määritellään. Britannialaisuus on siis ei-ranskalaisuutta ja ei-amerikkalaisuutta. (Hall 1997, 234–235) Toiseuden käsitteen kautta palaamme ajatukseen, kuinka inhimillisyys on ei-eläimellistä ja inhimilliset piirteet eivät ole eläinten omaisuutta. Eläimen representaatio toimii käänteisenä peilinä ihmisyyteen.

Hallin mukaan asioiden välinen eroavaisuus on ambivalenttia, sillä se voi olla niin positiivista kuin negatiivistakin. Eroavaisuus on tarpeellista esimerkiksi merkitysten tuottamisessa ja kulttuurin ja kielten muodostamisessa. Se on myös uhkaavaa, sillä eron tekeminen voi synnyttää pelkoa ja negatiivisia tunteita toista kohtaan. (Hall 1997, 238) Stereotyyppien avulla valta, eroavaisuus ja representaatio yhdistyvät (Hall 1997, 259). Stereotypointi on yksi tapa tuottaa ja luonnollistaa eroavaisuutta eri tekijöiden välille ja stereotypointia tapahtuu useimmiten eriarvoisuuden yhteydessä (Hall 1997, 258). Representaatio liittyy vahvasti vallan käsitteeseen, sillä representaatiolla on kyky sekä mytologisoida ja toisaalta luonnollistaa asioita (Rossi 2010, 270). Esimerkiksi sukupuolten käyttäytymiseroja tuotetaan kulttuurissamme representaatioiden avulla (Barthes 1989, 129; Rossi 2010, 270 mukaan). On tärkeää tutkia representaatiota konstruktivisesta näkökulmasta, kun kyseessä on niinkin ristiriitainen ja jopa ambivalentti asia kuin ihmisen ja eläimen välinen suhde. Kun representaatioiden ajatellaan olevan toiminnallisia (Seppänen 2005, 84), voi tietoisuus ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaation laadusta auttaa ja parantaa myös suhdetta. Seppäsen mukaan kuva merkityksineen ei aune vain sitä katsomalla, vaan ymmärtääkseen kuvaa ihmisen on ymmärrettävä se representaatioksi, joka voi sisältää erilaisia jaettuina merkityksiä (Seppänen 2005, 86).

Aaltolan ja Kedon mukaan eläimiä koskeva tieto jakaantuu kolmeen eri kategoriaan: representaatio, ihmisen asettama hallinta ja eläinten itsellisyys (Aaltola, Keto 2015, 10). Tässä tutkimuksessa

keskitytään representaation tarkastelemiseen. Kun tuotamme eläimistä representaatiota, keskitytään näennäisesti ainoastaan eläimeen. Kuitenkin eläin on aina representaatiossaan asetettu kielelliseen ja kulttuuriseen järjestelmään, jonka avulla ihmisten yhteiskunnassa jäsenellään asioita (Aaltola, Keto 2015, 10). Eläinten representaatio perustuu ihmisten käsityksiin. Näin eläinrepresentaatioiden kertoessa eläimistä ne kertovat samalla myös ihmisistä ja siitä, kuinka ihminen haluaa nähdä ja esittää eläimet. (Aaltola, Keto 2015, 10) Eläinten representaation tutkiminen on tämän tiedon valossa tärkeä aihe ja ymmärtäessämme suhtautumistamme eläimiin, myös kuva ihmisestä tarkentuu.

Wattin, Leanen ja Freemanin mukaan eläimen representaatio tulisi ajatella uusiksi. Tutkijoiden mukaan jo pitkään jatkuneesta keskustelusta ihmisen ja eläimen välisen suhteen luonteesta ja eettisyydestä huolimatta vasta viime vuosikymmenien aikana ”eläinkysymys” on noussut laajemmalti hyväksytyksi, vakavaksi ja tärkeäksi tutkimusaiheeksi. Watt et al. mukaan useiden tieteenalojen tapa kieltää eläinten merkittävyys on laajentunut myös koskemaan visuaalisia taiteita niin, ettei eläimiä itsessään ole taiteessa pidetty esittämisen arvoisina. (Watt, Leane, Freeman 2011, 119) Harriet Ritvon mukaan eläimiä koskevat tutkimusaiheet eivät enää herätä yllätystä tai huvittuneisuutta samalla tavoin kuin parikymmentä vuotta sitten (Ritvo 2004, 130; Watt et al. 2011, 119 mukaan). Tämä asennemuutos näkyy nykyään myös visuaalisissa taiteissa, joissa Wattin ja tutkimusryhmänsä mukaan eläimiä koskevat näyttelyt ovat lisääntyneet. Tutkijat esittävät kuitenkin huolensa tavasta, jolla eläimiä taiteessa kuvataan. (Watt et al. 2011, 120) Heidän mukaansa huolimatta postmodernin taiteen yrityksestä välttää eläinten käyttöä taiteessa symbolina jollekin muulle, eläin esiintyy taiteessa usein luonnollisen maailman merkitsijänä, eikä niinkään itsenäisenä, individuaalisena tai itsessään kiinnostavana olentona.

Jane Scottin mukaan taitelijat käyttävät eläimiä tutkiakseen ihmistä itseään. Eläimiä voidaan käyttää taiteessa niin metaforina, merkitsijoina, representaatioina ihmisestä tai toiseudesta. Tämä on Wattin ja hänen tutkimusryhmänsä mukaan yleisempää, kuin itsessään eläintä esittävän ja eläintä kunnioittavan taiteen tekeminen. (Watt et al. 2011, 121–122) Watt tutkimusryhmineen käyttää esimerkkinä Rachel Berwickin ”Becoming Animal”- teosta, jossa Berwick esittelee galapagoksen kilpikonna Georgen, joka on lajinsa viimeinen eloon jäänyt. Tutkijoiden mukaan, vaikka George toimiikin teoksen päähenkilönä, toimii hän myös samanaikaisesti menetyksen, sukupuuton ja muiden teoksen teemojen metaforana. Huolimatta siitä, että teoksessa jopa nimetty kilpikonna on työn keskiössä, jää se siltikin vain muiden asioiden merkitsijäksi. (Watt et al. 2011, 122)

Remeksen mukaan (2009, 181) kuvataiteen maailmassa lemmikkieläimiä on kuvattu vähän. Kuitenkin koira ja kissa ovat esiintyvät taiteessa jo 1800-luvulta lähtien, mutta ne ovat kotieläimiä harvinaisempia (Pennanen 2004, 28; Remes 2009, 181 mukaan). Internetissä todellisuus tuntuu olevan toisenlainen, sillä sen kuvastoa määrittävät lemmikeiksi jalostetut lajit. Lemmikkieläinten poissaolo perinteissä taiteessa voi kieliä siitä, ettei tuttu ja ihmiselle läheinen lemmikki ole riittävän symbolinen noustakseen taiteen aiheeksi. Eläimet toimivat taiteissa usein symboleina (Sepänmaa 2009, 229), joten voisiko myös nykypäivän internetissä ja juurikin Eläinvideokerhossa eläimellä olla symbolinen merkitys, eikä kuvassa esiinnykään pelkästään siinä nähtävä kissa tai koira, vaan kyseisen eläimen ihmiselle edustama kokonaisuus ja merkitys. Ilomäki ja Lauhakangas maalailevat toimittamassaan Eläin ihmisen mielenmaisemassa -kirjassa kuvaa maailmasta, jossa aidot eläimet nähdään vain piirroseläinten ja muiden kulttuuristen eläinkuvien fyysisinä vaihtoehtoina, jotka ovat esikuviansa arvaamattomia ja outoja versioita. (Ilomäki, Lauhakangas 2002, 15) Ilomäen ja Lauhakankaan kuvailemassa tilanteessa eläimen kulttuurinen esitys syrjäyttää alkuperäisen oikean eläimen.

Eläimen fyysinen olomuoto, biologiset ominaisuudet, käyttäytyminen ja piirteet vaikuttavat siihen, millaisen kuvan ihminen eläimestä mielessään luo. Eläimen eri ominaisuuksista johtuen eläin voidaan nähdä tietynlaisena myös symbolisesti. Tiettyihin eläinlajeihin on liitetty samankaltaisia ominaisuuksia ja ajatuksia useissa toisistaan eroavissa kulttuureissa, mikä selittyy sillä, että käsitykset eläimistä ovat muotoutuneet niiden fyysisen ulkomuodon perusteella. (Ratamäki 2009, 39) Riippuen erilaisista ominaisuuksistaan eläin voi merkitä ihmiselle eri asioita.

Kaipausta luontoon ja kontaktiin sen kanssa, on ihmiselle ominaista (Katcher, Friedmann, Beck & Lynch, 1983; Honkanen 2013, 17 mukaan) ja elollinen on ihmiselle kaikissa muodoissaan kiinnostavampaa kuin elottomat asiat (Wilson 1984, Shiloh et al. 2003, Wells 2004; Honkanen 2013, 17 mukaan). Lemmikit ja niiden kuvalliset esitykset vastaavat tähän tarpeeseen. Internetinkin elottomassa maailmassa meitä kiinnostavat eniten elävät asiat.

4.2 Internet, Facebook ja meemit

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2016 jopa 88 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista käytti internetiä. Lähes kaikki alle 55-vuotiaat käyttivät internetiä ja 65–74-vuotiaistakin käyttäjiä oli 74 prosenttia, kun 75–89-vuotiaista käyttäjiä oli 31 prosenttia. Internet on mukanaamme ja käytössäamme

jatkuvasti. Internetin käyttötarkoituksia olivat esimerkiksi erilaisten asioiden hoitaminen, tiedonhaku, viestintä ja medioiden seuraaminen. Internetin käyttämisen lisäksi myös yhteisöpalveluiden suosio jatkoi kasvamistaan vuonna 2016 kaikissa ikäryhmissä paitsi 16–24-vuotiailla nuorilla, joilla yhteisöpalveluita seuranneiden osuus laski neljä prosenttiyksikköä 89 prosenttiin. Yli puolet eli 56 prosenttia 16–89-vuotiaista oli seurannut yhteisöpalveluita kolmen viimeisen kuukauden aikana. Tämä osuus kasvoi kolme prosenttiyksikköä vuodesta 2015. (Tilastokeskus 1, 2016) Yhteisöpalveluita, esimerkiksi Facebookia, seurasi 89 prosenttia 16–24-vuotiaista, 88 prosenttia 25–34-vuotiaista, 79 prosenttia 35–45-vuotiaista. Yhteisöpalveluiden käyttö oli laskevaa ikävuosien noustessa. Nuoret viihtyvät sosiaalisessa mediassa, kun taas 75–89-vuotiaista siellä on vain viisi prosenttia. Naiset käyttivät yhteisöpalveluita miehiä enemmän, naisten osuuden noustessa 58 prosenttiin ja miesten osuuden ollessa 54 prosenttia. (Tilastokeskus 2, 2016)

Jaakko Suominen kirjoittaa Sosiaalisen median lyhyt historia -teoksessa sosiaalisen median käytössä tapahtuneesta muutoksesta vuosien 2005 ja 2013 välillä. Suominen havainnollistaa ilmiötä yhdysvaltalaisen TV-kanava NBC:n julkaisemien kuvien avulla, joissa näkyy sosiaalisen median ja älylaitteiden ujuttautuminen elämäämme: Vuonna 2005 ihmisten odottaessa uuden paavin esittäytymistä vain muutama oli ojentanut matkapuhelimensa ottaakseen kuvan. Kahdeksan vuotta myöhemmin vuonna 2013 koko aukio oli täynnä pelkkää älypuhelimien näytöistä loistavaa valoa. (Suominen 2013, 9) Tapa katsella ja kokea maailmaa on muuttunut teknologian ja internetin käytön muuttumisen myötä. Enää tilanteita ei koeta välttämättä vain tässä hetkessä, vaan tilanteita tallennetaan jatkoa ajatellen. Näin on tehty pitkään esimerkiksi erilaisten valokuvausmenetelmien avulla, mutta 2010-luvun ihminen pohtii myös kasvavissa määrin sitä, kuinka hän esittää tapahtuman muille. Tämä teknologinen kehitys ulottuu ihmisten jokaiselle elämän osa-alueelle ja muuttaa myös ihmisen ja eläimen välisen suhteen aiempaa taltioidummaksi.

Seppäsen ja Väliiverosen mukaan sosiaalisen median käsitteen eduksi voidaan laskea se, että käsite auttaa kiinnittämään huomiota siihen, kuinka sen palvelut auttavat vuorovaikutuksessa ja kuinka ne vaikuttavat yhteisöllisyyden muotoihin. Toisaalta tutkijoiden mukaan termi on myös osittain turha, sillä sen myötä tehdään tarpeetonta erottelua eri median muotojen välillä. (Seppänen, Väliverronen 2012, 37) Sosiaalinen media vaikuttaa ihmisten tapoihin kommunikoida, mutta sillä on myös vaikutuksia käyttäjiensä todellisuuden muodostumiseen. Työ- ja elinkeinoministeriön Ilmiöitä 2013 -raportissa arvioitiin sosiaalisen median olevan eräänlainen laajennus todellisuudelle ihmisten arjessa. Raportissa kuvailtiin, ettei sosiaalisen median vaikutus ei jää ainoastaan älylaitteiden näytöille, vaan

sosiaalisen median käyttäjät jäsentävät elämänsä ja paikkaansa yhteisöissä ja yhteiskunnassa sosiaalisen median avulla. (Honkanen ym. 2013, 9; Suominen 2013, 13 mukaan)

Tässä tutkimuksessa keskitytään sosiaalisen median kanavista yhdysvaltalaiseen yhteisöpalvelu Facebookiin, joka perustettiin vuonna 2004 (Facebook 1, 2018). Facebook saapui Suomeen vuonna 2007, joka Suomisen mukaan muistetaan isojen sosiaalisen median peruspalveluiden vakiintumisen ja läpimurtojen vuotena. Suominen kuvailee käyttäjien siirtymistä Facebookiin lumipalloefektiksi, jonka synnytti puskaradion ja uutisoinnin avulla liikkuva tieto, sillä Facebookin käyttäjämäärä nousi tuona syksynä sadoilla uusilla käyttäjillä tunnissa. (Suominen 2013, 128) Nykyään Facebookissa jaetaan kirjoitettuja päivityksiä, kuvia, videoita ja linkkejä muille sivuille. Yhteisöpalvelussa käyttäjä luo oman kaveripiirinsä, jossa lisää kaverilistalleen eri yhteyksistä tuntemiaan henkilöitä, mutta voi myös keskustella erilaisissa suljetuissa ja avoimissa ryhmissä itselleen ennestään tuntemattomien käyttäjien kanssa. Facebookin tärkeitä elementtejä ovat myös itse tuotettujen sisältöjen lisäksi internetistä poimitut kuvat ja muut sisällöt. Tässä tutkimuksessa Eläinvideokerhon sisältö koostuu näistä kaikista. Facebookissa toisten käyttäjien päivityksistä ”tykkääminen” on tärkeässä roolissa ja myös päivitysten kommentoiminen on mahdollista. Tykkäämistoiminto saapui Facebookiin vasta vuonna 2008, kun peukaloa näyttävän napin painallus tarkoitettiin korvaamaan lyhyet hyväksyvät kommentit (Washington post, 28.2.2007, verkko; Östman 2013, 194 mukaan). Tykkääminen tapahtuu painamalla peukalosymbolia, josta nykyisin on saatavilla myös muita vaihtoehtoja. Tykkäämisen ja kommentoinnin ollessa mahdollista Facebookin viestinnällinen luonne korostuu.

Ridellin tutkimukseen vastanneiden Facebookin käyttäjien mukaan palvelu mahdollistaa viihdyttävän ajan viettämisen. Toisten käyttäjien kanssa sanallisessa vuorovaikutuksessa oleminen ja heidän päivitystensä lukeminen koettiin viihdyttäväksi. Näiden jälkeen viihdyttävyyden yhdeksi tekijäksi mainittiin palvelun tarjoamat pelit ja sovellukset. (Ridell 2011, 81) Facebookissa vietetään aikaa ja torjutaan tylsistymistä. Sen avulla voidaan myös rentoutua ja virkistyä esimerkiksi kesken työpäivän tai sen jälkeen. Facebookin koettuihin positiivisiin vaikutuksiin liittyy merkittävästi palvelun humoristisuus, joka syntyy muiden käyttäjien päivityksien kielellisestä kekseliäisyydestä. Humoristisuuden piirteiksi lasketaan muun muassa sanaleikit, vitsit ja tekstien napakkuus ja luovuus. (Ridell 2011, 82) Hyvän Facebook-päivityksen ominaisuuksia ovat Ridellin tutkimuksen mukaan hauskuus, kuulumisista kertominen, kiinnostavuus, lyhyys, informatiivisuus, ytimekkyys ja ei-arkisuus. Ridellin mukaan hauskuus on ominaisuuksista tärkein, sillä se päihittää muut hyvän päivityksen ominaisuuksien määreet. (Ridell 2011, 130)

Jaetuimpien sisältöjen taustalta löytyvät tunteet ovat Newmanin (2011, 23) mukaan järkytys, huvittuneisuus, ihmettely sekä yllättävyys. Newmanin tutkimuksen mukaan nimenomaan Facebookissa suosituimmaksi sisällöksi nousevat sellaiset sisällöt, jotka sisältävät joko suuria uutistapahtumia tai jotain hauskaa tai erikoista (Newman, 2011, 24). Facebook tuntuu olevan sosiaalisen median palveluista luonteeltaan kevyin, sillä Newmanin mukaan esimerkiksi Twitterissä ollaan kiinnostuneita vakavammista aiheista ja esimerkiksi eri näkökulmista ajankohtaisiin uutisiin (Newman 2011, 24).

Facebook on merkittävä yhteisöpalvelu, sillä sen suosio on maailmanlaajuisesti suuri ja suomalaiset ovat ottaneet sen laajalti käyttöön. Facebook ei ole vain tietyn ikäryhmän tai väestöryhmän toimintalue, vaan kuka tahansa voi olla kyseisen palvelun käyttäjä. Facebookin yleistyessä sen käyttämisestä tietoturvineen ja käytöstapoineen julkaistiin jopa erilaisia ohjeita ja vinkkejä (Östman 2013, 173, 183). Sosiaalinen media, eli some, tuli tunnetuksi aluksi kirjoitusasulla SoMe, ennen termin vakiintumista ylesinimeksi. Suomen ”somettuminen” vuonna 2012 näkyi siten, että ainakin osa ihmisistä ylläpiti suhteitaan verkossa. Lisäksi ihmiset miettivät entistä useammin internetin ulkopuolella sitä, kuinka muotoilisivat kokemuksensa somen palveluihin sopivaksi kuvaksi tai tekstiksi. Jaakko Suominen mukaan some kehysti käyttäjien tapaa katsoa maailmaa. (Suominen 2013, 285) Sitä se tekee edelleenkin ja etenevissä määrin erilaisten sovellusten kautta. Sosiaalinen media on huomaamattomasti ujuttautunut ihmisten elämään, mutta sen vaikutukset eivät jää huomaamatta.

Meemin käsite on tullut suurimmalle osalle ihmisistä tutuksi luultavasti vasta internetin aikakaudella ja sen maailmasta, vaikka meemit ovat olleet olemassa jo ennen internet-ilmiöitä. Richard Dawkins esitteli termin *meemi* kirjassaan *The Selfish Gene* vuonna 1976. Dawkinsin ajatuksena oli soveltaa evolutiivista teoriaa kulttuurin tutkimukseen ja sen muutokseen. Meemin käsite on sittemmin vakiintunut tarkoittamaan geenien tavoin eteenpäin siirtyviä sanoja, ideoita, uskomuksia, maneeereita ja muoteja. (Shifman 2014, 9) Meemi-sanana alkuperä löytyy kreikan sanasta *minema*, joka tarkoittaa ”jotain, joka on imitoitu”. Meemi-sana muodostui Richard Dawkinsin kääntäessä mineman muistuttamaan enemmän geeni-sanaa. (Shifman 2014, 10) Blackmoren mukaan ihminen ajattelee useasti päivässä ajatuksia, jotka ovat potentiaalisia meemejä, mutta jos ne eivät tule puhutuksi ääneen, ajatukset ikään kuin kuolevat. Silloinkin kun potentiaalisen meemin kertoo ääneen, se useimmiten unohtuu ja ei tule toistetuksi uudelleen. Blackmoren sanoin suurin osa meemeistä kuolee jo syntyessään ja hän muistuttaa, että kaikki asiat eivät ole meemejä, vaan juuri imitointi tekee meemin. (Blackmore 1999, 37)

Oxford Dictionary of Media and Communication määrittelee meemin kulttuurisena aineksena, joka toimii geenien tavoin ja on kykeneväinen tekemään itsestään kaksoiskappaleita. Sen monistumisen tarkoituksena sanakirjan mukaan on sen itsensä hyötyminen jopa sen ”isännän” kustannuksella. Sanakirja esittää esimerkiksi meemistä tarttuvan kappaleen tai muoti-ilmiön. (Oxford Dictionary of Media and Communication, 2016) Meemin arvellaan välittyvän ei-geneettisin keinoin, mutta geenin tavoin, erityisesti jäljittelyn kautta. (Dawkins 2000, 8–9) Blackmore esittää memeettisen valinnan luoneen erilaiset yhteydenpitovälineet, kuten puhelimet ja tietokoneet, jotta meemit pääsisivät leviämään mahdollisimman laajasti. Hänen mukaansa meemin synnyttyä on sen tavoitteena kehittyä aina aiempaa paremmaksi. Meemin tavoitteena on elää pidempään, lisääntyä paremmin ja tarkentaa muotoaan. (Blackmore 2000, 277)

Meemien ja geenien samankaltaisuus on nähtävissä niiden syvimmissä olemuksissa ja tavassa toimia. On lähes mahdotonta löytää meemin alkupistettä, eli sitä yksilöä josta meemi on lähtenyt, sillä meemit ovat jatkuvasti muutoksessa sekä keskustelussa keskenään. Kuten geenit, myös meemit ovat toistensa kopioita ja jäljennöksiä. Meemit muuttuvat, kilpailevat keskenään ja valikoituvat. (Shifman 2014, 9) Internetin meemeistä puhuttaessa puhutaan verkossa nähtävistä erilaisista sisällöistä, kuten esimerkiksi kuvista ja niihin liitetyistä teksteistä. Meemin erilaiset ainekset kilpailevat jatkuvasti keskenään isäntänsä (tässä tapauksessa internetin ja sen käyttäjien) huomiosta, jolloin vain toistettavaksi meemiksi asti muodostuvat ainekset sopivat sosiokulttuuriseen ympäristöön lähteäkseen leviämään onnistuneesti, toisten ilmiöiden kuollessa (Shifman 2014, 9). Meemeihin soveltuu siis samanlainen luonnonvalinta kuin geeneihin: meemit ja geenit kopioituvat ja siirtyvät täsmällisesti yksilöstä toiseen, mutta joitakin siirtyy toisia enemmän. Nämä eteenpäin siirtyvät meemit ja geenit ovat selviytyjiä ja lajinsa parhaimistoa. (Dawkins 2000, 15)

Kun puhutaan internet-meemistä, tarkoitetaan internet-ilmiötä, joka voi olla esimerkiksi video, henkilö, kuva tai hokema, joka kiertää internetissä leviten käyttäjältä toiselle. Kriteerinä tässä tutkimuksessa meemeille on internet-ilmiön suosio ja laaja toisteisuus. Eläinvideokerhon sisällöstä voidaan sen sanoa olevan kuin yhtä suurta meemiä, sillä siellä toistuvat samankaltaiset sisällöt, ihmisen ja eläimen väliset asetelmat ja tavat puhua. Meemin käsite on yksi 2010-luvun mediamaiseman peruselementeistä ja meemien toimintatapa ja kulttuurinen asema on huomattava perusta myös Eläinvideokerhon kulttuurille.

Grundlingh esittää meemien voivan toimia puheaktina, minkä ansiosta meemien avulla voidaan keskustella ja niitä voidaan ymmärtää ilman sanoja (Grundlingh 2017, 148). Grundlingh on kirjoittanut,

että meemin käsite voidaan ymmärtää kahdenlaisena: Dawkinsin mukaan geenin omaisesti käyttäytyvänä ja alati leviävänä sisältönä, sekä Milnerin (2012) määritelmän mukaisena. Milner määrittelee internet-meemin amatöörien tuottamana mediatuotoksena, jota on kierrätetty ja muuteltu erilaisissa sosiaalisen median verkostoissa. (Grundlingh, 2017, 148)

Grundlingh esittää meemin voivan toimia nonverbaalisena puheaktina silloin, kun sen konteksti on myös vastaanottajan tiedossa. Meemeillä keskusteltaessa on tärkeää, että vastaanottaja ymmärtää, miksi tiettyä meemiä on käytetty. Meemin ymmärtämistä edistää sopiva sosiaalinen konteksti, koska meemi toimii puheaktina ainoastaan, kun se tulee ymmärretyksi. (Grundlingh 2017, 149) Väärässä kontekstissa meemi voi jäädä avonaiseksi. Kun molemmat lähettäjä ja vastaanottaja tuntevat meemin ja sen kerrostumat kokonaisuudessaan, tulee meemi ymmärretyksi ja keskustelu on rikkaampaa kuin meemiä ymmärtämättömän näkökulmasta. Parhaimmillaan meemin keskusteltaessa mukana siirtyvät useat eri merkitykset ja keskustelu voi olla monipuolista varsin pienellä vaivalla. Meemit ovat multimodaalisia artefakteja, joten Grundlinghin mukaan meemien avulla voidaan välittää monimuotoisempia viestejä: yksi kuva onkin jotain paljon enemmän (Grundlingh 2017, 150).

Meemit voivat tuntua yksinkertaisilta tavalta kommunikoida, mutta Grundlinghin mukaan meemin tulkitseminen johtuu aina siitä, kuinka hyvin käyttäjä tuntee kyseisen meemin ja sen käyttötavan internetissä (Grundlingh 2017, 150). Kuvitellaan tilanne, että internetkäyttäjä laittaa toiselle käyttäjälle meemin, jonka taustatarinaa ei tiedä. Meemi voi itsessään näyttää sopivalta, mutta sisältää konnotaatioita, jotka eivät ole soveliaita tilanteeseen. Meemit ovat monikäyttöisiä, sillä Milnerin mukaan niiden avulla voidaan argumentoida, vitsailla ja huomioida asioita (2012, 11). Grundlingh puolestaan lisää meemien mahdollisuuksiin muun muassa tunteiden, tuomitsemisen, kommenttien, anteeksipyyntöjen ja kysymysten esittämisen (Grundlingh 2017, 159).

Shifman kirjoittaa, että vaikka meemeistä on puhuttu jo ennen internetin aikakautta, internetin myötä käytännöt meemin muodostumisessa ja leviämisessä ovat nykyään aiempaa näkyvämpiä. Shifman esittääkin, että internetin myötä meemin leviämisen edellytykset ovat parantuneet. Dawkins määritteli aikanaan levitäkseen meemin tarvitsevan toisto- ja lisääntymiskykyä sekä pitkäikäisyyttä. (Shifman 2014, 17)

Meemi voi hyvinkin jäädä elämään pitkäksi aikaa internetiin, mutta se voi myös unohtua loputtomassa sisällöntarjonnassa. Meemi on kuitenkin useimmiten löydettävissä myös sen laskeneen

suosion jälkeen internetissä, joten palaaminen sen luokse on aina mahdollista. Netteimeemit ovat päässeet oikeuksiinsa vasta sosiaalisen median myötä, sillä vasta sosiaalinen media sisällönjakopalveluineen mahdollisti meemien levittämisen laajemmalle. Netteimeemin ikä voi vaihdella parin viikon ja muutaman vuoden välillä. (Suominen 2013, 225) Kun internet teki meemien tavan syntyä ja toimia näkyväksi, vei sosiaalinen media meemin vielä uusille ulottuvuuksille.

Esimerkiksi lyhytikäisestä, mutta vahvasta meemistä käy kevään 2016 Patrik Laineeseen liittynyt meemiliikehdintä, joka saavutti nopean suosion, mutta myös laantui nopeasti (kuva 2). Patrik Laine -meemi oli yksinkertaisuudessaan nerokas. Laine esiintyi meemissä milloin uimakoululaisena, oululaisena, kimalaisena, uhanalaisena ja Jeesus Nasaretilaisena. Meemin rakennuspalikat olivat vaihtuva substantiivi, jonka loppuun laitettiin Laineen sukunimi, sekä aiheeseen liittyvä kuva ja Patrik Laineen kasvot tähän liitettynä. Useimmiten meemeihin liittyy jonkinlainen oivallus, joka ei kuitenkaan ole välttämätöntä meemin kriteerit täyttääkseen. Meemin tärkein tunnuspiirre ja ominaisuus on sen varioitavuus, toistettavuus ja mahdollisuus kierrättämiseen, ja nämä kriteerit Patrik Laine -meemi täytti. Toiset meemit elävät pidempään kuin toiset, mikä on ymmärrettävää, sillä kuluessaan vitsien hauskuus heikkenee. Blackmoren mukaan meemien laajan levinneisyyden yksi syy on se, että meemit ovat useimmiten ennemmin helppoja muistaa kuin hyödyllisiä tai tärkeitä (Blackmore 1999, 57).

Kuva 2. Esimerkki Patrik Laineeseen liittyneestä meemistä keväältä 2016.
Lähde: Vain Laine Jutut @vainlainejjutut,
http://www.thepicta.com/media/1257008904809298966_3264992638,
[Viitattu 19.9.2017]

4.3 Virtuaalinen eläinkuva

”Eläinkuvamme on murroksessa” kirjoittaa Salla Tuomivaara. Hänen mukaansa ihmiset selvittävät tällä hetkellä millainen suhde meillä tulisi olla eläimiin (Tuomivaara, 2015, 57). Eläinkuvan määrittäminen on hankalaa, sillä se vaikuttaa myös kuvaan itsestämme. Se, etteivät ihmiset hyväksy itseään osaksi eläinkuntaa, on merkki siitä, että myös ihmiskuvan määrittelemineen on kesken. Kun eläimet ovat nähty ihmiselle vastakkaisena – ihmistä huonompana, onkin ymmärrettävää, että oman eläimellisyytensä hyväksyminen on ihmiselle vaikea asia. (Tuomivaara 2013, 57) Jos päädymme muokkaamaan eläinkuvaamme, tulemme samalla muokanneeksi myös ihmiskuvaa, sillä eläin on maailmassa keskeisin asia ihmisten itseymmärryksen kannalta (Tuomivaara 2015, 71).

Ihmisen ja eläimen suhteen välistä representaatiota on tutkittu vähän. Yksi aihetta samasta näkökulmasta lähestynyt tutkimus on vuonna 2015 julkaistu Sini Rantasen pro gradu – tutkielma nimeltä *Viraaleja eläinvideoita ja sankaritarinoita – Journalististen sisältöjen jakamisen logiikka Facebookissa*. Erona tähän tutkimukseen Rantasen tutkimus keskittyy ennemmin selvittämään jakamiskulttuurin luonnetta Facebookissa kuin eläinkuvien luonnetta kyseisessä verkkoyhteisössä. Tutkimuksessaan Rantanen käsittelee muun muassa sitä, kuinka sosiaalinen media mahdollistaa käyttäjille heidän itsensä tuottamien sisältöjen jakamisen. (Rantanen 2015, 30) Käyttäjistä (*user*), jotka toimivat myös sisällön tuottajina (*producer*), voidaan käyttää *producer*-termiä (Bruns 2005, 23). Sosiaalisessa mediassa käyttäjät toimivat siis myös sisällön tuottajina ja Eläinvideokerhossa toimitaan tämän saman logiikan avulla.

Epäilemättä tämä käyttäjyyden ja tuottajuuden yhteensulautuminen on luonut tilanteen, jossa erilaisten sisältöjen jakaminen ja leviäminen internetissä ovat mahdollista. Jakamisen, tuottamisen ja kuluttamisen helppous internetissä ovat rakentaneet Eläinvideokerhon kaltaisen meemi- ja kissavideokulttuurin. Käyttäjien luomaa sisältöä kuvataan käsitteellä user-created content (UCC). Wunsch-Vincent ja Vickery (2007, 8) määrittelevät käyttäjien tuottamat sisällöt internetissä siten, että ne ovat saatavilla julkisesti, niissä on tehty luovaa työtä ja ne on tuotettu perinteisten ammattimaisten käytäntöjen ulkopuolella. Myös ammattimaiset tekijät voivat tuottaa vapaa-ajallaan sisältöä internetiin, jolloin raja käyttäjien ja tuottajien välillä on häilyvä. (2007, 9) Internetin sisällöntuottamisen tapa on kokenut evoluution, jossa sen käyttäjät kommunikoimisen lisäksi myös tuottavat sisältöä pelkän kuluttamisen sijaan. Internetiä voidaan kutsua nykyisin osallistuvaksi verkoksi (*participative web*). (Wunsch-Vincent, Vickery 2007, 8) Verkostoitunut

mediaympäristö toimii esimerkiksi journalistien, lähteiden ja käyttäjien välisenä jatkumona, jossa jokainen tekijä voi vuorollaan toimia lähteenä ja kohteena. Knight ja Cook kirjoittavat, että verkostoituneessa mediaympäristössä on vaikeaa jäljittää mitään tiettyä alkua tai loppua sisällön jakamisen prosessille (Knight, Cook 2013, 75). Tällainen mediasisältöjen sekoittuminen näyttäytyy esimerkiksi iltalehtien verkkosivuilla, joissa artikkelin aihe on voitu saada vaikkapa keskustelupalstalta. Meemien muodostumisesta puhuttaessa sisältöjen sekoittuminen ja vuoropuhelu on oletettavasti vielä muita internetin mediasisältöjä laajempaa.

Rantasen tutkimuksessa keskityttiin siihen, miten Facebookin jakamiskulttuuri toimii ja mitä journalistisia tekstejä yhteisössä jaetaan, mutta yllättäen journalistisella sisällöllä oli yhtymäkohtia sosiaalisen median sisältöihin. Rantanen toteaa tutkimuksessaan Ympäristö, luonto ja eläimet -teeman osoittautuneen teemoista jaetuimmaksi. Rantasen mukaan aihepiiri oli Iltalehden ja Ylen sisällöistä suosituin ja Helsingin Sanomilla puolestaan viidenneksi suosituin. Teeman uutisista suosituimpia olivat ne, joissa käsiteltiin suoraan eläimiä. Rantasen mukaan sisällöstä tulee vielä jaetumpi, jos sen eläinaihe on myös humoristinen tai viihdyttävä. (Rantanen 2015, 71)

Facebookissa, jossa tilapäivitysten ensimmäinen kriteeri on hauskuus (Ridell 2011, 130), on viihdyttävämpää keskittyä ennemmin suloisiin kuin kärsiviin eläimiin (Rantanen 2015, 72). Bergerin ja Milkmanin tutkimuksen mukaan positiivisia tunteita herättävä sisältö oli suositumpaa kuin negatiivisia tunteita herättävä sisältö. Toisaalta negatiivisia tunteita herättävä sisältö oli suositumpaa kuin sellainen sisältö, joka ei herätä tunteita (Berger, Milkman 2012, 5). Oikeastaan tärkeintä on siis ylipäättensä tunteiden herättäminen. Surullisuutta herättävä sisältö ei nouse positiivisten sisältöjen suosion tasolle, mutta kuitenkin vihaa ja ahdistuneisuutta herättävät sisällöt saavat surullisuutta enemmän huomiota. Berger ja Milkman ehdottavat tämän syyksi sitä, että surullisuus on tunteena passivoivaa, kun taas vihausuus, iloisuus, ahdistavuus tunteina puolestaan aktivoivat ihmistä. (Berger, Milkman 2012, 8)

Eläinten katselua videoiden ja median kautta ovat tutkineet esimerkiksi Lee, Gibbons ja Short, jotka käsittelevät aihetta koiratappeluvideoiden kautta. Yksi selkeä yksittäinen ero ihmisten kyvyssä tuntea sympatiam videoissa näkyviä koiria kohtaan oli ylipäättensä kyky tuntea tunteita mediavälitteistä sisältöä kohtaan (Hall, 2005; Raney, 2004; Gross, Sutton, & Ketelaar, 1998; Eisenberg et al., 1991; Davis, Hull, Young, & Warren, 1987; Lee, Gibbons, Short 2010, 109 mukaan). Myös sukupuoli vaikuttaa sympatian kokemiseen, sillä naisten raportoitiin kokeneen enemmän sympatiam

koiratappeluvideoita katsoessaan kuin miesten (Montoya, Campos, & Schandry, 2005; Eisenberg et al., 1991; Lee, Gibbons, Short 2010, 111 mukaan). Tämä tulee selville niin tutkimuksiin osallistuneiden omissa arvioinneissa (Montoya et al., 2005; Lee, Gibbons, Short 2010, 111 mukaan) kuin heille tehdyissä fysiologissa mittauksissakin (Eisenberg et al., 1991; Hubert & de Jong-Meyer, 1991; Lee, Gibbons, Short 2010, 111 mukaan).

Ajatus itsensä ilmaisemisesta eläinten kautta saa Rantasen tutkimuksesta lisätukea, sillä hänen mukaansa inhimillistetyt eläimet toistuivat jaetuimpien eläinaiheisten julkaisujen sisällöissä. Esimerkiksi Rantasen mukaan se, että kettu kiittää ihmistä saamastaan ruuasta ja se, että lehmät juoksevat poliisia pakoon, ovat inhimillistämistä. (Rantanen 2015, 71) Sosiaalisen median asiantuntija Jarno Alastalon näkemyksen mukaan internetin eläinsisällöt voidaan nähdä ihmisten roolileikkinä (Salmirinne 2015). Vaikka näitä tietoja vasten eläinsisältöjen suosio sosiaalisessa mediassa tuntuu yksinkertaiselta, ei kuitenkaan vielä kysymykseen siitä, mitä eläimet merkitsevät ihmisille, ole vastattu. Tässä tutkimuksessa tutkitaan ihmisen ja eläimen välistä suhdetta ja etsitään vastausta tähän kysymykseen.

5 TUTKIMUSAINEISTO

5.1 Kuvat EVK:ssa

Tämän tutkimuksen toinen aineisto kerättiin Eläinvideokerhosta 17.4.2017 klo 12–14. Aineisto koostuu 20 uusimmasta ja suosituimmasta päivityksestä, jotka järjestäytyivät tutkijan Facebook-uutisvirtaan näkymään ensimmäisinä. Aluksi tutkimuksessa oli tarkoituksena poimia ryhmän uutisvirrasta uusimmat päivitykset ja tarkastella niitä, mutta Facebook lajittelee jokaiselle käyttäjälle näkyvät päivitykset eri tavoin ja aikajärjestyksessä tehtävä aineiston keruu ei ollut mielekästä toteuttaa. Facebook voi esimerkiksi päivittää ryhmän uutisvirrassa näkymään ensimmäisenä sellaisen päivityksen, jota on kommentoitu juuri äsken. Tuolloin periaatteessa päivitys voi olla jopa vuosia vanha. Tämän tutkimuksen kuvallinen aineisto on kuitenkin suhteellisen uutta ja keräämisajankohtana päivitykset olivat yleensä muutamasta tunnista muutamaa päivää vanhoja. Päivitysten tietynlaista samanarvoisuutta tavoiteltiin keräämällä ne tiiviin aikataulun sisällä. Tällä pyrittiin pienentämään sitä mahdollisuutta, että päivitysten tykkäysmäärät näyttäytyisivät toisiinsa verrattuina virheellisinä, kun jos toinen päivitys olisikin saanut paljon pidemmän aikaa kerryttää tykkäysmääriään. Kuva-aineiston oli alun perin tarkoitus olla suurempi, mutta aineistoa analysoitaessa huomattiin aineiston kyllääntyvän, jolloin aineiston rajaaminen koettiin järkeväksi. Aineiston voidaan ajatella olevan tarpeeksi suuri, silloin kun se ei enää tuota uusia tutkimustuloksia (Eskola, Suoranta 2008, 62). Kuva-aineiston tarkoituksena oli nostaa esiin erilaisia ryhmälle ominaisia päivitystyyppisiä sekä eritellä niistä nousseita teemoja ja reaktioita.

EVK:n kuva-aineisto koostui kolmesta osatekijästä, joita ovat päivityksen sisältämä (1) teksti, (2) kuva ja päivityksen saamat (3) tykkäykset aineistonkeruun ajankohtaan mennessä. On huomautettava, että päivityksistä suurin osa oli saanut myös kommentteja ja vain yksittäiset päivitykset olivat kommentoimattomia. Kommenteissa olisi aivan oma tutkimusmahdollisuus, sillä kommenteissa käydyt keskustelut olivat laajoja ja saattoivat sisältää useita intertekstuaalisia viittauksia ryhmän sisällä. Kommenteissa hyödynnettiin usein kuvien meemimäistä käyttöä ja Facebookin omia tarroja.

Aineiston päivityksiä ja kuvia analysoitiin useaan otteeseen. Ensimmäinen analysointi tapahtui yhtäaikaaisesti aineistoa kerätessä ja toinen puolestaan ennen haastatteluaineiston keräämistä. Tämän jälkeen päivityksiä tarkasteltiin myös haastatteluiden läpikäymisen jälkeen ja vielä uudelleen rinnakkain haastatteluaineiston kanssa. Tutkimuksen tarkoituksena on vertailla ryhmästä kerättyä kuvallista aineistoa haastatteluaineistoon ja selvittää, miltä osin aineistot eroavat ja yhtyvät.

5.2 Teemahaastattelut

Haastateltavien eläinsuhteen representaatio ja sen vertautuminen Eläinvideokerhon esittämään representaatioon suhteesta oli tutkimuksen päätutkimuskohde. Suhdetta selvitettiin useiden kysymysten avulla ja kaikki haastatteluissa kysytyt kysymykset pyrkivät auttamaan haastateltavien eläinsuhteen kartoittamisessa. Eläinvideokerhon jäsenten haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluna ja haastatteluaineiston koko oli viisi henkilöä. Ensimmäinen haastattelu toimi koehaastatteluna ja se sisällytettiin lopulliseen haastatteluaineistoon, sillä kysymykset eivät enää muotoutuneet haastattelun tekemisen jälkeen. Teemahaastatteluja tehtiin aluksi kolme ja haastatteluiden määrää nostettiin viiteen, sillä haastatteluista nousi edelleen uusia teemoja esille. Viidennen haastattelun jälkeen todettiin, että aineisto oli kylläntynyt.

Haastateltavat hankittiin Eläinvideokerhoon tehdyn julkisen haastattelukutsun avulla. Vapaaehtoisia haastateltavia ilmoittautui paljon, ja nämä viisi haastateltavaa valikoituivat paikkakunnan ja aikataulujen yhteensopivuuden vuoksi. Käytännön syistä tutkimuksessa haastateltiin ainoastaan Tampereella asuvia Eläinvideokerhon jäseniä, vaikka jäseniä on tietävästi eri puolilla Suomea. Haastateltavat olivat vapaaehtoisia, eivätkä he saaneet haastattelusta palkkiota. Haastatteluaineistoa kertyi yhteensä 194 sivua. Haastattelut kirjoitettiin Times New Roman -fontilla, fonttikoko oli 12 ja riviväli 1,5.

5.2.1 Haastateltavien taustatiedot ja eläinhistoria

Haastateltavia keski-ikä oli 25 vuotta (22–27-vuotiaita). Voidaan olettaa, että haastattelutilanteen laatuun, sekä vuorovaikutuksen syntymiseen ja tyyliin vaikutti haastattelijan oma läheinen ikä (24-v.) haastateltavien kanssa. Lisäksi kaikki haastateltavat olivat haastattelijan kanssa samaa sukupuolta. Haastateltavien sukupuolella ei tutkimuksessa ollut merkitystä, sillä aineisto ei pyri yleistettävyyteen, koska tutkimusote oli laadullinen.

Kaikkien haastateltavien lapsuuden perheissä oli ollut lemmikkejä. Silloin, kun haastateltavien lapsuudenperheessä ei ollut ollut lemmikkiä, olivat haastateltavat esimerkiksi ulkoiluttaneet ja hoitaneet sukulaisten ja naapureiden eläimiä. Yksi heistä kertoi hoitaneensa lapsena naapuritilan eläimiä, kuten hevosia, kissoja ja koiraa, koska koki, ettei eläinten omistaja kyennyt antamaan

eläimille asianmukaista hoitoa. Hän kertoi hoitaneensa naapurin navetassa asuneita kissoja, esimerkiksi säästämällä viikkorahojaan ostaakseen kissoille ruokaa ja rakentamalla näille styroksista petejä talvea varten. Lisäksi hän kertoi viettäneensä aikaa naapurin puolivillien hevosten kanssa sekä ulkoiluttaneensa myös tämän koiraa. Haastateltava mainitsee kohdanneensa lapsena myös vaarallisia tilanteita eläimiä hoitaessaan, mutta säästyneensä vahingoilta. Haastatteluja tehdessä vain yhdellä haastatteluihin osallistuneista ei ollut omaa lemmikkiä, mutta hänkin hoiti usein perheenjäsenensä lemmikkejä pitkiä aikoja. Haastatteluja tehdessään haastatteliija tapasi arviolta yhteensä 15–20 eläintä.

Kaikkien haastateltavien ruokavalio oli kasvispainotteista. Kukaan heistä ei ollut täysvegaani, mutta he pyrkivät vähentämään eläinperäisten tuotteiden syöntiä. Useampi heistä mainitsi olleensa kokonaan kasvissyöjä aiemmin elämässään, mutta sallivansa itselleen tietyt eläinperäiset tuotteet, esimerkiksi juustot. Yksi haastateltavista kuvasi ruokavaliotaan 80 prosenttisesti vegaaniseksi. Yksi haastateltavista kertoi internetin eläinsisältöjen vaikuttaneen hänen liha- ja maitotuotteiden kulutukseensa.

Eläinhistoriasta kerrottaessa korostuivat muutamat tarinat, kuten kauan odotetun ensimmäisen lemmikin saaminen vastahakoisilta vanhemmilta sekä erikoislaatuisen suhteen luominen eläimeen ja pitkäikäisen lemmikin lopettaminen. Haastateltavilla oli ollut pitkiä ja tunnesiteeltään vahvoja lemmikkisuhteita. Haastateltavista kolme viidestä kertoi toivoneensa pienestä pitäen koiraa tai kissaa, mutta vanhemmat eivät olleet tähän suostuneet. Kaksi heistä oli saanut koiran noin kymmenenvuotiaana ja kolmas vasta aikuisena lapsuudenkodistaan muutettuaan. Ne kaksi, jotka eivät olleet lapsuudessaan pyytäneet vanhemmiltaan lemmikkiä, olivat eläneet lemmikkien kanssa vanhempiensa aloitteesta. Toisella heistä äiti oli suhtautunut lemmikkeihin haastateltavan mielestä turhankin kevytmielisesti: äiti oli luopunut koirista ”kun ne lakkasivat olemasta söpöjä ja pieniä” ja haastateltava oli kasvaessaan oppinut rajoittamaan äitiään lemmikkien hankkimisessa.

Kaksi haastateltavista kuvaili olleensa nuoruudessaan heppatyttöjä. Toinen haastateltavista oli käynyt myös aikanaan ratsastuslukion. Heillä molemmilla oli ollut vuokrahevosia, mutta vain toinen heistä kuvaili itseään ”heppatyttö for life”-tyyppiseksi hevosharrastajaksi.

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä tutkimuksessa oli kaksi aineistoa. Toinen aineistoista oli Eläinvideokerhon viiden jäsenen teemahaastattelut ja Eläinvideokerhon 20 päivitystä.

Tämä tutkimus on luonteeltaan laadullinen. Molempia aineistoja tutkittiin sisällönanalyysin keinoin. Aineistojen analyysin lopuksi aineistoja myös verrattiin keskenään. Eläinvideokerhon päivityksiin tutustuttiin kuva kerrallaan kirjaamalla ylös kuvassa esiintyvät elementit, kuten tunnetilat ja teemat. Päivitysten saamien tykkäysten määrä ja niiden edustama reaktio tallennettiin. Koska päivityksissä useimmiten tekstillä on suuri rooli kuvien aukaisijana ja selittäjänä, otettiin myös päivitysten tekstiosiot mukaan analyysiin. Päivitysten saamia kommentteja ei otettu analyysiin mukaan. On otettava huomioon, että internetissä kerättävä aineisto ei ole pysähtynyt, joten tykkäysten ja kommenttien määrä voi kasvaa aineiston keräämisajankohdasta.

Seuraavaksi käydään läpi haastattelun tekemisen teoriaa osana tutkimusta ja keskitytään erityisesti teemahaastatteluun tutkimustiedon hankkimisen tapana. Tämän jälkeen esitellään sisällönanalyysin ja kuva-analyysin teoriaa.

6.1 Teemahaastattelu

Ryhmän jäsenten haastattelut toteutettiin loka-marraskuussa 2017 heidän omissa kodeissaan. Haastateltavan koti oli toimiva haastattelupaikka, sillä rauhallinen ympäristö mahdollisti keskusteluun syventymisen ja henkilökohtaistenkin aiheiden käsittelemisen. Tutkimuksessa haluttiin korostaa keskustelunomaista haastattelutyyliä, sillä osa teemahaastattelun kysymyksistä suuntasi tyyliltään varsin henkilökohtaisiin aiheisiin. Laadullista tutkimusta on kutsuttu myös pehmeäksi ja ymmärtäväksi tutkimukseksi (Tuomi, Sarajärvi 2009, 23), mikä sopii kuvaamaan myös tätä tutkimusta. Tätä vaikutelmaa myös haastatteluiden tekeminen kotona tukee.

Jokainen tutkimus ovat lähtökohdaltaan erilainen, mistä johtuen tutkijan tulee määritellä itse tutkimuksensa periaatteet esimerkiksi siinä, kuinka kohtaa haastateltavansa (Valli, Aaltola 2015, 28). Tämän tutkimuksen tekijä koki aiheen vaativan hienovaraista tunnelmaa ja helposti lähestyttävyyttä, jotta suhteesta voitaisiin puhua mahdollisimman aidosti. Tutkija myös kertoi haastattelun aikana

itsestään tarpeen sitä vaatiessa, varoen kuitenkin johdattelemasta keskustelua tai muutoin vaikuttamasta haastateltavan kertomukseen. Koska Eskolan ja Suorannan mukaan haastattelussa on aina kyse haastateltavan ajatuksien selvittämisestä (2008, 85), oli haastattelu tutkimukselle sopivin tapa kerätä aineistoa. Tutkimuksessa haluttiin saada selville mitä ihmiset ajattelevat eläinsuhteestaan ja mitä se heille merkitsee. Yksinkertainen nettilomake ei olisi tuottanut tutkimukselle tarpeeksi kvalitatiivista tietoa.

Teemahaastattelu on haastattelu, jossa keskustelun aikana käytävät teemat on suunniteltu etukäteen. Teemahaastattelussa on tärkeää käydä teemat läpi jokaisen haastateltavan kanssa, mutta se, kuinka tarkasti tiettyä teemaa käydään läpi, voi vaihdella eri haastatteluiden välillä. (Eskola, Suoranta 2008, 86) Tämän tutkimuksen haastatteluiden teemat muodostuivat Hirsjärven ja Hurmeen (2009, 67) esittelemän kaavan pohjalta (kuva 3). Haastattelun teemat olivat eläinsuhde, ihmisen ja eläimen eroavaisuus ja yhteiskunnallinen suhde eläimiin. Teemoissa siirryttiin henkilökohtaisesta laajempaan. (Liite 1: teemahaastattelurunko). Teemahaastattelussa mennään lähelle ihmistä, sillä se on haastattelumuodoista lähimpänä syvähaastattelua. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 75)

<p>Suunnitteluvaihe: Tutkimusongelmat → Ilmiöiden pääluokat</p>	<p>Haastatteluvaihe: Teema-alueet → Kysymykset</p>	<p>Analyysivaihe: Luokitus ja tulkinta</p>
--	---	---

Kuva 3. Hirsjärvi ja Hurme (2009, 67).

6.2 Sisällönanalyysi ja kuva-analyysi

Tutkimuksen aineistoa tarkasteltiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla, sillä se mahdollistaa tarkastella molemmista aineistoista toistuvia teemoja ja elementtejä. Tutkimuksen tarkoituksena oli laajentaa tutkimustietoa yksityisestä yleiseen, mikä on sisällönanalyysin avulla mahdollista, sillä

sisällönanalyysi tekee näkyväksi aineistossa olevan toisteisuuden ja helpottaa hahmottamaan yleiskuvaa. Sisällönanalyysin avulla aineisto voidaan järjestää, tiivistää ja selkeyttää ymmärrettävämpään muotoon (Tuomi, Sarajärvi 2002, 110). Vaikka tutkimuksessa keskitytäänkin suuriin linjoihin ja toistuvuuteen, jätetään mahdollisuus nyanssien löytymiselle.

Toinen tutkimuksen aineistosta koostui Eläinvideokerhon kuvastosta ja siitä, mitä ne viestivät ihmisen ja eläimen välisestä suhteesta. Pesosen mukaan kuvat voidaan ajatella viesteinä yhteiskunnan todellisuudesta ja vallitsevista ihanteista sekä ideologioista. (Pesonen 2005, 50) Useimmiten kuva ja teksti toimivat yhteistyössä keskenään. Järven mukaan kuva ja teksti voivat vuorotellen toimia toistensa apuna, sillä esimerkiksi kuvan täysi merkitys ei välttämättä ole ymmärrettävissä ilman tekstiä. (Järvi 2005, 16) Representaation ja kuvan luonteesta todellisuuden rakentajana ja ilmentäjänä on laajemmin representaatiota käsittelevässä luvussa.

Semioottisen ajattelutavan mukaan myös kuvat ovat tekstejä, sillä ne välittävät merkityksiä ja perustuvat koodiin, aivan kuten tekstitkin (Koskela 2005, 10). Aineiston kuvat ovat tiiviissä yhteistyössä tekstin kanssa, sillä Facebook-päivitysten normistoon kuuluu kuvaa avaava kuvateksti. Näiden kahden tekijän yhdistelmänä kyse onkin siis multimediaalisesta tekstistä, jossa teksti ja kuva ovat keskenään vuorovaikutuksessa ja lopputulos on ymmärrettävissä ainoastaan, kun molemmat osatekijät otetaan huomioon (Koskela 2005, 11).

7 AINEISTON TEEMOITTELU

7.1 Kuva-aineiston teemoittelu

Seuraavaksi esitellään kuva-aineiston kaksikymmentä päivitystä ja niiden sisältö. Päivitykset kuvineen löytyvät liiteosiosta (Liite 2). Kuvien ja tekstien yhdessä muodostamasta kokonaisuudesta oli löydettävissä seuraavat teemat: inhimillistäminen, humoristisuus ja terapeuttisuus, söpöys, hoiva, seurallisuus ja perheenjäsenyys sekä vaarallisuus.

Ensimmäinen päivitys (1.)

Ensimmäinen aineiston päivityksistä esittelee Punavuori kierrättää -kirpputoriryhmästä jaetun päivituksen, jossa kuvassa on myytäväksi tarkoitettu takki. Kuvassa esillä olevan takin vieressä kameraan katsoo yllättäen lokki pää kallellaan. Alkuperäisen päivityksen teksti kuuluu näin:

Noa Noa. Klassinen kaunotar pukeutuu tänä keväänä pehmeään harmaaseen villaan. Koko XL. Lökkikoti. AV ja YV heti perään. Ostan ohittaa AV:n. Tuodaan Kampista alueelle.

Päivitys sisältää itsessään viittauksen kirpputorikulttuuriin kertomalla, että kyseessä on ”Lökkikoti”, kun yleisesti kirpputorilla myytäessä tavaraa kerrotaan allergioiden varalta, mitä lemmikkejä perheessä on ollut.

Eläinvideokerhoon jakaneen henkilön päivityksen teksti puolestaan aukaisee ja ihmettelee alkupeleistä päivitystä. Päivityksen humoristisuus syntyy sen absurdiudesta ja se on kerännyt ryhmän jäseniltä erilaisia tuntemuksia. Tykkäyksiä kuva oli saanut 50 minuutin aikana yhteensä 48, joista 38 oli tavallisia, kuusi Hahaa-tykkäyksiä, kolme Ihastu-tykkäyksiä ja yksi Vau-tykkäys. Päivityksen teema on selkeästi humoristisuus ja terapeuttisuus, eikä siitä nouse muita teemoja esiin.

Toinen päivitys (2.)

Aineiston toinen päivitys esittelee teemoista humoristisuuden ja terapeuttisuuden lisäksi myös inhimillistämisen, sillä päivityksessä oleva kissa on selvästi inhimillistetty. Inhimillistämisen merkinä toimivat kissan kaulaan ripustetut helmet. Helmineen kissa muistuttaa arvokasta ja kenties vanhempaa naishenkilöä. Myös kissan takana nähtävä sohvakangas sopisi hyvin iäkkään naisen kodin sisustukseen, mikä lisää vaikutelmaa kissasta vanhana naisihmisenä. Kuvassa on tietynlaista asetelmallisuutta, sillä kissan iho on jollain tavoin samankaltainen kuin vanhalla ihmisellä. Humoristisuutta kuvaan synnyttää kissan oletettu narkästyminen ja sille asetettu tunnetila: ”Hän ei

arvosta.”, mikä viittaa jälleen inhimillistämiseen. Tykkäyksiä kuva sai yhteensä 25, joista 21 tavallista, neljä Ihastu-tykkäyksiä. Nämä tykkäykset oli saatu 16 minuutin aikana, joten oletettavasti tykkäysten määrä on kasvanut myöhemmin.

Kolmas päivitys (3.)

Kolmannen päivityksen kuvassa on paljon eläimen inhimillistämisen merkkejä. Sen saateteksti kuuluu näin: ”Äidiltä tuli kuva Patun 14vee syntymäpäiväjuhlista”. Kuvassa juhlitaan koiran 14-vuotissyntymäpäiviä ja koira istuu sohvalla ikään kuin ”pöydän päässä” vieraiden ympäröimänä. Koiran syntymäpäiväjuhlissa näyttää olevan hyvä tunnelma: toisesta suunnasta sankarille tarjotaan suoraan tuubista jotain herkullista, ja toisesta suunnasta puolestaan tarjolla on kuohuvaa. Inhimillistäminen herättää ryhmän jäsenissä huvittuneisuutta ja kuvan koira koetaan myös söpöksi. Söpöydestä kertovat sen vaaleanpunainen kieli, suuret silmät, pörroisyys ja hienoinen hämmennys kasvoilla. Päivitys herätti runsaasti kommentointia ja kahden päivän aikana se oli kerännyt tykkäyksiä yhteensä 681. Tykkäyksistä tavallisia oli 561, Ihastu-tykkäyksiä 66, Hahaa-tykkäyksiä 53 ja Vau-tykkäyksiä se sai yhden.

Äidiltä tuli kuva Patun 14vee syntymäpäiväjuhlista

Kaikki 681 561 66 53 1

Kuva 4. Kuva-aineiston kolmas päivitys.

Neljäs päivitys (4.)

Kuvassa koira matkustaa auton takapenkillä ja on sotkeutunut turvavöihin. Päivityksen tehnyt ihminen todennäköisesti säälii koira, ehkä naurahtaakin sen tilanteelle. Kuvan pääasialliseksi sisällöksi nousee siinä esitettävän koiran söpöys, eikä niinkään koiran toiminta tai teot. Rodultaan koira on tutkijan arvion mukaan Eläinvideokerhossa ja yleisesti internetissä suosittu Welsh corgi pembroke. Kyseisellä rodulla on paljon söpöyden piirteitä, esimerkiksi tanakka vartalo ja siihen suhteutettuna lyhyet raajat ja iso pää. Kuva siis nostaa esille söpöyden, mutta myös hoivan teeman. Kuvan koirasta ollaan huolissaan ja koira on ihmisen hoidettavana. Päivityksen tekstissä ihminen kertoo tehneensä oman arvionsa koiran olosta ja päättää auttaa sitä. Neljässä tunnissa kuva oli saanut yhteensä 59 tykkäystä, joista tavallisia 48, Ihastu-tykkäyksiä yhdeksän ja Surullinen-reaktioita kaksi. Kommentteja päivitys keräsi vähän.

Viides päivitys (5.)

Päivityksessä on kohtalokkaan näköisenä odottava varis valmiina lentoon tai hyppäykseen puiston penkiltä. Päivityksen teksti toimii kuvan aukaisijana: ”Hänen kansansa tarvitsee häntä”. Inhimillistäminen päivityksessä syntyy kansa-sanana käytöstä. Myös hän-pronominin käyttö voidaan nähdä eläintä inhimillistävänä. Humoristisuutta päivitykseen tuo sen synnyttämä ajatusketju: millainen on se kansa, josta puhutaan ja mihin tämä kansa lintua tarvitsee? Päivitys oli ollut sen taltioimiseen mennessä vain kahdeksan minuutin ajan julkaistuna ja oli kerännyt tuolloin yhteensä seitsemän tykkäystä, joita ei ollut eritelty reaktioltaan. Tutkija uskoo, että päivitys on saanut kuitenkin myöhemmin lisää tykkäyksiä. Päivityksen tykkäystahti, noin yksi tykkäys minuutissa, oli varsin hyvä.

Kuudes päivitys (6.)

Kuudes päivitys koostui Animal Addicts -sivustolta jaetusta viraalivideosta ja siihen liitetystä saate-tekstistä ”Normipäeve”. Videossa nainen harjaa karhua tavallisissa vaatteissa. Karhu ja nainen ovat pihalla, eikä näkyvissä ole aitoja. Karhu on nostanut etukäpälänsä kannon päälle ja näyttää nauttivan tilanteesta. Nainen harjaa karhun takapuolta rivakoin ottein.

Video ei ole sen ryhmään jakaneen henkilö itsensä tuottamaa sisältöä. Koska video on ikään kuin kierrätettyä materiaalia, sisältää se myös alkuperäisen sivuston itsensä tuoman saatetekstin ”Meanwhile in Russia”. Tämä puolestaan viittaa internet-meemiin, jonka ideana on usein viitata absurdeihin ja huvittaviin tapahtumiin jossain ”toisaalla”. Tämän kaltainen meemi esittää esimerkiksi

tietyn etnisyyden tai kansallisuuden stereotyyppisessä valossa. (Know Your Meme, 2010) Eläinvideokerhoon päivityksen jakaneen henkilön kirjoittama saatetekstissä mainittu ”normipäeve” viittaa puolestaan toiseen meemiin, Kummelin Normipäivä-sketsiin (Yleisradio 2016). Päivityksessä on siis meemin aineksia ja se toimii keskustelussa erilaisten meemien kanssa. Siinä on useita meemin ominaispiirteitä: jotain on lainattu sieltä, jotain täältä. Videon kiertäessä internetissä se kerryttää sisältöään ja intertekstuaalisia kerrostumisiaan.

Humoristisuutta päivityksessä edustaa meemien lisäksi myös se, että karhu voisi käyttäytyä myös vaarallisesti, muttei sitä tee. Tilanne voisi olla vaarallinen, mutta karhu ei vahingoita ihmistä. Tällöin karhusta tulee söpö ja näin söpöyden teema on myös läsnä päivityksessä. Videon esittämä tilanne on absurdi: naisella on korkokengät jalassa, eikä hän näytä karhunhoitajalta. Karhu on inhimillistetty, sillä se seisoo kahdella jalalla ja eikä ole villin oloinen. Karhuun suhtaudutaan leppoisasti, kuin olisi aivan tavallinen päivä, ”normipäivä”, ja tyypillinen karhunharjaamishetki. Tällöin myös hoivan teema tulee esiin. Video on ollut 14 minuuttia kerhossa ja kerännyt tuona aikana yhteensä 21 tykkäystä, joista tavallisia oli 17, Ihastu-tykkäyksiä kaksi ja Hahaa-tykkäyksiä kaksi.

Seitsemäs päivitys (7.)

Seitsemännen päivityksen kuva on jaettu Ratia Ranch –sivulta. Kuvassa Ratia Ranch –tilan ylämaan nauta hypähtää ja on lennokkaan näköinen. Eläinvideokerhoon päivityksen jakaneen henkilön kirjoittama saatetekstikin toteaa: ”Hän vauhdikas!”. Kuva on yllättävyydessään hauska, sillä tällaista kuvastoa nautaeläimistä ei ole totuttu näkemään. Naudat kuvataan yleensä hitaina. Söpöydestä puolestaan viestii kuvassa olevan naudan pörroisyys ja pulleus. Söpöyttä ja humoristisuutta ilmentää myös eläimen kookkaus ja vauhdikkuus oletetusta kömpelyydestä huolimatta. Päivitys oli kerännyt Eläinvideokerhossa 26 minuutin aikana tykkäyksiä 61. Tykkäyksistä tavallisia oli 48, Hahaa-tykkäyksiä kolme ja Ihastu-tykkäyksiä kymmenen.

Kahdeksas päivitys (8.)

”Hyvää pääsiäis-tsillausta toivottaa espanjakoira Anika, joka mielestäni saattaisi hyvinkin olla kauan kadoksissa ollut Coco-Matiaksen serkku! :D” kuuluu aineiston kahdeksannen päivityksen teksti. Päivitys espanjakoira Anikasta on humoristinen, sillä sen tekstissä viitataan Eläinvideokerhon julkkiseläimeen Coco-Matiakseen. Viittaus toiseen EVK-lemmikkiin on myös meemimäisyyttä. Kuvassa Anika-koira makaa oletettavasti suomalaisen kodin keittiön lattialla. Koiraan ei kosketa, mutta

ihmisen läheisyys ja kuvaajan läsnäolo ovat aistittavissa.

Inhimillistämisen teema puolestaan tulee päivitykseen viittauksessa kuvassa näkyvän Anikan ja Coco-Matiaksen mahdollisesta sukulaissuhteesta. Eläimistä ei yleensä puhuta toistensa serkkuina. Huomattavaa on myös molempien koirien jollain tavoin ihmismäiset nimet. Päivityksen koira on söpö, koska sillä on suuret silmät, se on pörröinen ja pehmeä. Lisäksi söpöyttä lisää se, että koira on avuttoman oloinen köllöttäessään lattialla ja katsoessaan kameraan. Näyttää siltä, kuin koira heiluttaisi häntää ja kerjäisi rapsutuksia tarjoamalla mahaansa kuvaajalle. Kuva on kolmessa päivässä kerännyt tykkäyksiä yhteensä 94, joista tavallisia on 80 ja Ihastu-tykkäyksiä 14.

Yhdeksäs päivitys (9.)

Eläinvideokerhon jäsen on ottanut kuvan kannettavan tietokoneensa näytöstä katsoessaan Avara luonto –TV-ohjelmaa. Ohjelmassa on esitelty eksoottista apinan kaltaista lajia, josta käyttäjä on ottanut kuvan. Kuvassa eläimen söpöyden merkkeinä toimivat sen suuret silmät, pörröisyys ja yleinen olemus, joka myös viestii hauskuudesta. Sen kasvoilla on uteliaisuutta henkivä ilme. On huomattavaa, että päivityksessä viestitään hellistä tunteista kuvan eläintä kohtaan, sillä päivitys itsessään sisältää kaksi sydänhymiötä. Päivitys on ollut ryhmässä kaksi päivää ja saanut sinä aikana yhteensä 99 tykkäystä. Tykkäyksistä 85 oli tavallista, Ihastu-tykkäyksiä 11 ja Hahaa-tykkäyksiä kolme. Kuvan eläin koetaan hauskaksi ja ihastuttavaksi.

Kymmenes päivitys (10.)

Aineiston kymmenennen päivityksen kuvassa on kissa, joka nukkuu pinkin peiton alla ihmisen sängyssä. Kuvan saatetekstissä kerrotaan, kuinka kuvan ottaja ”ei kestä” kissan kääpiä ja että kuva on otettu edellisenä iltana, kun Karhu-niminen kissa on ollut kuvaajan kertoman mukaan ”unosilla” eli nukkumassa. Kissa on yhtäaikaaisesti söpö ja inhimillistetty nukkuessaan, kun sen tassut ovat ikään kuin käsinä peiton päällä. Asento ja kuvan asetelma ovat tyypillisempiä ihmiselle kuin eläimelle. Voidaan vain arvailla, kuinka kuva on syntynyt. Onko kissa itse kömpinyt peiton alle ja laittanut tassunsa peiton reunalle, jolloin omistaja on tullut paikalle ja ottanut tilanteesta kuvan? Vai onko kuvaaja halunnut korostaa kissan söpöyttä ja inhimillisyyttä rakentamalla kyseisen asetelman?

Kissan kasvoilla on levollinen sekä nautiskeleva ilme ja katsoja voi liki kuulla kuinka kissa nukkuu kehräten. Päivityksessä lisätään kissan nukkumisen söpöyttä käyttämällä siitä sanaa ”unosilla”.

Päivitys on ollut julkaistuna neljä tuntia ja sinä aikana se on kerännyt yhteensä 150 tykkäystä, 113 tavallista ja 37 Ihastu-tykkäystä. Ihastus-reaktiot viestivät, että kuva ja sen eläin koetaan ihaniksi.

En ehkä kestä noita kاپایی... Karhu eilen illalla unosilla.

Kaikki 150 113 37

Kuva 5. Kuva-aineiston kymmenes päivitys.

Yhdestoista päivitys (11.)

Kuura on asunut kanssani nyt puolitoista vuotta ja hän ei ole ikinä ollut mikään kova halisiili, vaan enemmän varovainen tutkija ja fleeecekasoissa mönkijä, minkä olen hänen siileydelleen suonut. Tänään päätin hetken mielijohteesta kokeilla josko hänen nenänvarttaan saisi silitellä ja se vaikutti sopivan! Olemme näköjään löytäneet molemmille mieluisan pajailutavan :) <3

Päivityksen molemmat osat, teksti ja video ovat tyyliltään söpöjä. Päivityksen tekstissä videossa näkyvää siiliä kuvaillaan varovaisena tutkijana ja mönkijänä. Siili on tekstin perusteella pieni, harmiton ja rauhallinen, siis sopiva hoivattavaksi. Päivityksessä on nähtävissä Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa esille noussut seurallisuuden ja perheenjäsenyyden tema. Päivitys on saanut tykkäyksiä paljon, sillä 13 tuntia ryhmässä ollessaan se on kerännyt yhteensä 274 tykkäystä, joista 87 on tyypiltään Ihastu-tykkäyksiä.

Kahdestoista päivitys (12.)

Luonnonilmiöitä esittelevän National Geographic sivustolta jaettu video esittelee Paper Bubble nimisen merietanan. National Geographicin alkuperäisessä saatetekstissä nostetaan esille kyseisen etan alajin erikoisuus, mistä nousee Eläinvideokerhon jäseniltä yksi Vau-reaktio. Videon alareunassa kulkee teksti, jossa kerrotaan etanasta muun muassa se, että sille saattaa tulla yksi hammas, jos tulee hampaita ollenkaan. Tämä yksityiskohta voi olla syy siihen, että päivitys on saanut yhden Ihastutykkäyksen. Mielikuva etanasta, jolla on vain yksi hammas, on söpö. Myös Eläinvideokerhon jäsenen kirjoittama saateteksti ”Papere Kupple niminen kaveri” ja hymiö, voi lisätä etanan söpöksi kokemista. Päivitys ei ole saanut kovin suurta suosiota 23 tunnin aikana: Vau-reaktioita yhden, Ihastu-reaktioita yhden ja tavallisia tykkäyksiä viisi.

Kolmastoista päivitys (13.)

Moe EVK! Oon saanu olla mökillä koko pääsiäisen! Oon juossu, leikkiny isovele-Osmon kanssa ja tärkeimpänä SYÖNY! Sammal on hyveen, kävyt on hyveen, kepit ja risut on hyveen ja lume. Äiteä en silti jätä, vaikka Osmo-vele välillä seikkailee. Äite on hyveen. T. #tarmonaattori

Koira tuijottaa ylhäältä päin otetussa kuvassa suoraan kameraan ja on kääntänyt päätään kuin kuunnellen. Se on pörröisine turkkeineen ja valppaine silmineen söpö. Koira seisoo talon rappusilla ja sen ympärillä näkyy maastoa lehtineen. Tämän päivityksen tekstissä puhutaan ikään kuin koiran suulla, mikä on laskettavissa eläimen inhimillistämiseksi. Seurallisuuden ja perheenjäsenyyden teeman päivitykseen tuo se, kun koirasta puhutaan ihmisen lapsena ja omistajasta tämän äitinä. Toinen perheen koirista puolestaan on kuvassa näkyvän koiran isovelji. Humoristisuutta tekstissä edustaa koiralle hyväntahtoisesti nauraminen. Päivityksen puhuja kertoo kuinka koira pitää luonnosta löytyviä keppejä ja risuja hyvän makuisena, kun taas ihmisen kokemuksen mukaan nämä eivät ole herkullisia. Hauskan ristiriidan tässä synnyttää se, että koiralle nauramisen aiheen kertoo koira itse, kun taas oikeasti kertoja on ihminen.

Koiran innokas ilme on myös omiaan hymyilyttämään ryhmäläisissä ja viestimään söpöyttä. Koira on innokas, pörröinen ja luultavasti aika nuori. Päivityksenä perusteella koiran voi kuvitella touhuamassa onnellisena mökillä. Päivityksen myötä jokainen ryhmän jäsen pääsee osalliseksi koiran kanssa mökillä touhuamisesta ja mukavasta ajanvietosta. Näin seurallisuuden ja perheenjäsenyyden teemasta myös seurallisuus on osa päivitystä. Vain kaksi tuntia ryhmässä oltuaan päivityksestä on tykännyt 174 henkilöä. Näistä 45 oli Ihastutykkäyksiä ja viisi Hahaa-tykkäyksiä.

Neljästoista päivitys (14.)

Tämä ryhmään jaettu video on 9gag-huumorisivustolta. Alkuperäisessä saatetekstissä viitataan, että tämä video koirineen voi piristää rankasta päivästä kärsivää ihmistä. Videossa näkyvä koira ”tekee kaiken täysillä” - ”living life to the fullest”. Videolla koira juoksee lehtikasaan täysillä niin, että vain häntä näkyy, kaivaa lumiukon keskeltä rikki, juoksee kaikkialle ja leikkii lumessa riehakkaasti. Tällainen käyttäytyminen toimii viittauksena ihmisen extreme-elämäntyyliin, jolloin koira asetetaan ihmisen asemaan ja inhimillistetään. Vertaus ihmiseen synnyttää katsojissa huvittuneisuutta, sillä eläimen käytöksen kautta voi nähdä ihmisen käyttäytymistavat. On huomionarvoista, ettei videossa näkyvä lumiukkokaan ole hätäisesti tehty tai vaatimattoman näköinen. Tästä voidaan päätellä, että videossa on panostettu ulkoasuun ja video on kuvattu tarkoituksellisesti. Jaettu video on ollut EVK:ssa tunnin ja kerännyt sen aikana kymmenen tykkäystä, joista yksi tykkäys on Hahaa.

Viidestoista päivitys (15.)

Tunnin aikana muualta internetistä jaettu päivitys on kerännyt seitsemän tykkäystä. Videossa kaksi kissaa aukaisee oven siten, että toinen kissa istuu toisen päällä ja kiipeää aukaisemaan oven. Videossa kissat ovat hauskoja, sillä niiden toiminta on inhimillistä. Koska kissat eivät ole ihmisiä, avatakseen oven niiden täytyy turvautua kekseliäisyyteen, mikä on omiaan huvittamaan ryhmän jäseniä. Päälimmäisinä teemoina päivityksessä ovat siis humoristisuus ja terapeutisuus sekä inhimillistäminen.

Kuudestoista päivitys (16.)

Video on jaettu FRESH STOLEN MEMES 2.0 -sivustolta. Videolla ihminen ”kirjoittaa” tietokoneen näppäimistön näköisellä tyynyllä koiraa solvaavan tekstin. Ihmisen kirjoittaman solvauksen jälkeen, näyttää siltä, että koira vastaa raivoisasti näpyttäen pahempia syytöksiä. Videossa koiran käytös on inhimillistettyä, sillä näyttää kuin se tietäisi mitä tekee, vaikka se on todennäköisesti huijattu toimimaan tuolla tavoin. Inhimillistäminen nostattaa myös humoristisuutta. Hauskaa videossa on se, että koira ärsyyntyy ihmisen käytöksestä ja antaa ihmiselle samalla mitalla takaisin. Ihminen ja koira ovat näin tasavertaisia. Koira on pieni ja valkoinen, joten se on söpö, mikä tekee sen oletetusta suuttumuksesta entistä huvittavampaa. Päivityksen taltioimiseen mennessä video oli ehtinyt olemaan EVK:ssa tunnin ja oli kerännyt tykkäyksiä yhteensä seitsemän, joista kaksi on Hahaa-reaktiota.

Seitsemästoista päivitys (17.)

Manaatti the maalienmaistelija sai potkut työmaalta nuoleskeltuaan vastamaalattua seinää!! Miksi, Manse, Miksi pitää nuolla maaleja.. ei pysty käsittämään!!?? Hän ei kadu ja mamma pelkää, että maalihuurut on nousseet hänen jo valmiiksi hitaaseen päähän.

Kuvassa on isokokoinen koira, joka hymyilee hölmön näköisenä. Sen silmät ovat suhteellisen kiinni ja näyttää siltä, kuin koira läähättäisi tyytyväisenä. Sen vieressä oleva seinä on selkeästi vasta maalattu, sillä lattialla on valkoisia maalitahroja. Päivityksen kantava teema on ajatus siitä, että koira on ollut töissä rakennustyömaalla, mutta on saanut sittemmin epäasiallisen käytöksen takia potkut. Eläin on yhtä aikaa hyvin inhimillinen ja eläimellinen. Sen eläimellisyys näkyy inhimillisyyden läpi, mikä tuottaa päivitykseen huvittavuutta. Hauskaa päivityksessä on myös se, että päivityksen mukaan koira ei kadu tekojaan, kun taas ihminen puolestaan on huolissaan. Omistaja inhimillistää lemmikkiään kertomalla sen tuntemuksista.

Päivitys on herättänyt selkeästi huvittuneisuutta ja siihen on kommentoitu huomattavan paljon. Suurin osa kuvan nähneistä on ihastellut koiraa, kun taas muutama on reagoinut ihmetellen ja yksi jopa surullisesti. Surullisuuden syytä ei voida tietää, mutta voisiko sen taustalla olla ajatus maalihuurujen vaarallisuudesta koiralle. Surullisuus ja Vau-reaktio voivat olla myös keskenään samankaltaisia. Kyseessä on yksi Eläinvideokerhon “julkkiseläimistä”, mikä voi olla osasyynä suureen tykkäysmäärään. Vuorokauden aikana päivitys oli kerännyt yhteensä 469 tykkäystä. Näistä tykkäyksistä 71 oli Hahaa-tykkäyksiä, 42 Ihastu, kolme Vau ja yksi surullinen.

Manaatti the maalienmaistelija sai potkut työmaalta nuoleskeltuaan vastamaalattua seinää!! Miksi, Manse, Miksi pitää nuolla maaleja...ei pysty käsittämään!?? Hän ei kadu ja mamma pelkää, että maalihuurut on nousseet hänen jo valmiiksi hitaaseen päähän 🤔🤔

Kaikki 469 🍌 352 🐾 71 🐾 42 🐾 3 🐾 1

Kuva 6. Kuva-aineiston 17. kuva.

Kahdeksastoista päivitys (18.)

Kahdeksastoista päivitys huokuu söpöyttä. Siinä mainostetaan Juoletar-nimisen fretin kuusi päivää vanhoista poikasista olevaa videota ja Vanda-nimisen fretin kaksi päivää vanhojen poikasten videota. Kuvassa on fretin pentu, joka on pienuudestaan, jonkinlaisesta vauvamaisuudesta johtuen söpö. Sillä on vaaleanpunainen nenä ja vielä umpinaiset silmät. Kerällä ollessaan se mahtuu ihmisen kämmenelle. ”Tuutin täydeltä frettevavva kestävyysvajetta olkaapas hyve. Live-videoita tälle päivälle ois täällä...” kuuluu päivityksen alku. Päivityksessä ”kestävyysvajeella” ei viitata talouspolitiikan käsitteeseen, vaan Eläinvideokerhon sanontaan ”Nyt loppui kesken kestäminen”, kun jokin eläin on niin söpö, ettei sitä melkein voi käsittää. Tunnin aikana päivitys on kerännyt yhteensä 32 tykkäystä, joista 11 on reaktioltaan Ihastu.

Yhdeksästoista päivitys (19.)

”Muodokkaalla takaprofilillaan hän parantee mamahoomanin krapulee paremmin ku burana.”, esitellään kuva sängyllä makaavasta kissasta. Kissa on selkeästi muotovalio, tiettyä hienoa rotua ja se makaa eriskummallisessa asennossa katse käännettynä taaksepäin ihmiseen ja takajalat suoristettuina hännän ollessa hennossa koukussa. Päivityksen kissa on yhtäaikaaisesti humoristinen ja söpö maatessaan sängyllä. Kissalla on kuvassa rooli hyvän olon tuojana omistajalleen ja kissaa verrataan jopa lääkkeeseen. Kissan toimiminen lääkkeenä tuo esiin terapeuttisuuden teeman.

Humoristisuutta päivityksessä edustaa myös ihmisen oletettu huono olo, johon kuitenkin eläin voi toimia parannuskeinona. Kahden tunnin aikana tykkäyksiä päivitykselle on tullut 55, joista kuusi on tyypiltään Ihastu-tykkäyksiä.

Kahdeskymmenes päivitys (20.)

Aineiston viimeinen päivitys on Best Video You Will Ever See -sivustolta jaettu video kalasta, joka tekee meren pohjaan taideteoksen saadakseen naaraan huomion. Kala koetaan ihanaksi ja ihmeelliseksi: onhan jollain tavalla uskomatonta, että kala tuolla tavoin tekee taideteoksen. Taiteen tekeminen on myös kovin inhimillistä ja päivityksessä kalaa kutsutaankin inhimillistäen taiteilijaksi. Vuorokauden aikana video on saanut tykkäyksiä 26, joista seitsemän on Ihastu-tykkäyksiä ja kolme Vau-tykkäyksiä.

7.1.1 Yhteenveto kuva-aineistosta

Eläinvideokerhon päivityksiä ja kuvia on analysoitu tämän tutkimuksen aikana useaan otteeseen. Ensimmäinen analysointi tapahtui yhtäaikaaisesti aineistoa kerättyä ja toinen puolestaan etukäteen ennen EVK:n jäsenten haastatteluaineiston keräämistä. Tämän jälkeen päivityksiä tarkasteltiin myös haastatteluiden läpikäymisen jälkeen ja vielä uudelleen rinnakkain haastatteluaineiston kanssa.

Päivityksistä löytyvät teemat olivat söpöys, inhimillistäminen, hoiva, humoristisuus, vaarallisuus, seura ja yhdessä oleminen, perheenjäsenyys sekä terapeuttisuus. Teemoista kolme näkyivät useimmiten aineistossa: söpöys, humoristisuus ja inhimillistäminen. Eniten aineistosta löytyi söpöyden teemaan meneviä päivityksiä, sillä 20:stä 15 oli luokiteltavissa söpöiksi. Humoristisuuden teeman tunnuspiirteitä täyttäviä päivityksiä oli yhteensä 13 ja inhimillistämisen teema tuli kolmantena keräten 12 päivitystä. Kolmen suurimman teeman jälkeen muut jäivät varsin pieniksi: hoivan teemaan meneviä päivityksiä oli kolme, seuran ja yhdessä olemisen teemaan kuuluvia puolestaan kaksi. Perheenjäsenyyden, terapeuttisuuden ja vaarallisuuden teemoihin kaikkiin luokittui vain yksi päivitys teemaa kohden.

Reaktionappien perusteella yleisin reaktio oli ihastus, sillä 17 päivitystä 20:stä sai Ihastus-reaktion. Tämän jälkeen seuraavaksi eniten päivitysten koettiin olevan humoristisia, kun 12 päivitystä sai Haha-reaktion. Vau-reaktion sai päivityksistä vain muutama, ja kaksi päivitystä sai yksittäisen

surullisen reaktion. Ainoastaan yksi päivitys ei saanut yhtään reaktiota, vaikka saikin tykkäyksiä. Tästä voidaan päätellä eläinvideokerholaisten ottaneet Facebookin reaktio-toiminnon laajaan käyttöön.

Osa aineiston kuvista saattoi olla hyvinkin rakennettuja, eli niissä oli sommiteltu tarkoituksellisesti kuvaa tietynlaiseksi, jotta siinä saavutettaisiin tietty mielikuva tai lopputulos. Eniten rakennetuissa kuvissa esille tulivat inhimillistämisen, söpöyden ja humoristisuuden teemat. Rakennetuiksi kuviksi voidaan laskea toisen päivityksen kuva, jossa oli vanhaa naishenkilöä ulkoisesti muistuttava kissa, sekä kolmannen päivityksen kuva, jossa koira vietti syntymäpäiväänsä. Lisäksi rakennettujen kuvien joukkoon voidaan laskea kymmenennen päivityksen kuva, jossa kissa nukkuu peiton alla, 14:sta päivityksen video, jossa koira elää elämäänsä täysillä ja päivityksen numero 16 video, jossa koira kirjoittaa tietokoneen näppäimistöä muistuttavalla tyynyllä. Rakennettujen kuvien lisäksi toinen päivitystyyppi, jossa suosituimmat teemat tulivat esille, olivat niitä, joissa oli panostettu huolelliseen tekstiin. Näitä päivityksiä olivat esimerkiksi mökkielämästä nauttiva koira, sekä maalattua seinää nuollut koira.

Yksi päivitystyyppi oli muualta internetistä jaetut kuvat ja videot, joissa eläin ei välttämättä ollut erityisen söpö, mutta sen sijaan ennemminkin kekseliäs tai muuten kiinnostusta herättävä. Usein tämän tyyliissä päivityksissä olevat eläimet olivat kaloja tai muita mereneläviä, eivätkä lemmikkejä. Jos jotkin päivitysten kuvista erottautuivat rakenteisuudellaan, oli osa kuvista selkeästi enemmän hetkessä otettuja suunnittelelattomampia otoksia. Niiden esittelemä humoristisuus liittyy selkeämmin hetkeen tai sattumaan, kuin itsessään kuvan ympärille luotuun tekstiin ja sen kertomaan tarinaan.

7.2 Haastatteluiden teemoittelu

7.2.1 Eläinten vaikutus arkielämään ja tulevaisuus eläinten kanssa

Kaikki haastateltavat kokivat eläinten vaikuttavan heidän arkielämäänsä ja käytännön asioihin useilla eri tavoilla. Kaikki haastateltavista kertoivat olevansa jonkintasoisia kasvisyöjiä ja välttävänsä eläinperäisiä tuotteita ruokavaliossaan, toisilla tämä johtui osittain myös terveydellisistä syistä. Kuitenkin myös vähentääkseen eläinten kärsimystä haastateltavat olivat luopuneet lihasta ja maitotuotteista. Kukaan heistä ei kuitenkaan ollut fundamentalistinen tai erityisen tarkka

vegaaniruokavaliossaan, vaan se oli heille enemmänkin pyrkimys. Haastatteluissa mainittiin lihan syömisen olevan hyväksyttävää, jos ihminen itse metsästää syömänsä eläimen tai eläin on elänyt hyvän elämän ennen teurastustaan.

Haastateltavista kahden työ oli sisältänyt eläinten kanssa työskentelemistä. Tällä hetkellä toinen heistä ei työskennellyt eläinten kanssa, eikä ollut varma olivatko hänen omat lemmikkinsä vaikuttaneet kyseiseen ammatinvalintaan vai oliko syy-seuraussuhde toisen suuntainen. Puolestaan se haastateltava, joka työskenteli eläinten kanssa edelleen, oli ajautunut tilanteeseen vasta työelämänsä aikana. Hän ei siis ollut hakeutunut työskentelemään eläinten kanssa koulutusvaiheessa, kuten toinen haastateltavista oli.

Kaksi haastateltavista kertoi työpaikkansa olevan eläinmyönteinen. Tällä tarkoitettiin sitä, että esimerkiksi oman lemmikin kuollessa olisi mahdollista saada ymmärrystä ja lomaa töistä. Myös oman lemmikin voisi ehkä ottaa töihin mukaan. Tämä nähtiin positiivisena asiana. Eläinten kanssa työskentelevä haastateltava kertoi, että työpaikan lähellä asuminen on hänelle tärkeää. Näin hän pystyi asumaan lähellä sekä työpaikan eläimiä, että myös omia lemmikkejään.

Lemmikkien koettiin vaikuttavan paljon asumiseen. Asunto saatettiin valita sen perusteella, kuinka eläinmyönteinen se oli. Yksi haastateltavista kertoi esimerkiksi valinneensa asuntonsa sen perusteella, onko asunnon ikkunoista mielenkiintoista katseltavaa lemmikille ja onko asunnon lähetyvillä ulkoilumahdollisuuksia. Haastateltava kertoi myös ulkoilleensa lemmikkinsä kanssa useita tunteja päivässä. Hän kertoi välillä vain oleilleensa lemmikin kanssa ulkona, kun tämä ei vanhemmiten jaksanut enää lenkkeillä. Toinen haastateltava puolestaan harmitteli vuokranantajansa kieltoa laittaa seinille hyllyjä, jotka olisivat kissoille sopivia kiipeilyyn. Hän myös mainitsi, ettei ikinä voisi asua paikassa, jossa ei voisi pitää lemmikkejä. Haastateltavat kertoivat, että eläinten vuoksi asunnossa pitää olla enemmän tilaa kuin asuessa ilman niitä. Vuokralla asuvat haastateltavat valitsivat luonnollisesti asunnokseen sellaisen, jossa lemmikit olivat sallittuja. Kaksi haastateltavista aikoi tulevaisuudessa myös muuttaa kaupunkialueelta maaseudulle eläinten takia.

Lemmikeille hankittiin jopa omia huonekaluja ja yleensäkin huonekaluja valittiin sen perusteella kestävätkö ne eläinten elämää. Esimerkiksi sänky valittiin vuoroin sellaiseksi, että koira pääsee sinne hyppäämään, tai että koira ei sinne nimenomaan pääse. Yksi haastateltavista oli jopa hankkinut

lemmikeilleen raapimiseen soveltuvan sohvan, kiinnittänyt seinille hyllyjä pelkästään lemmikeilleen, ja kertoi asunnossaan olevan itselleen ”ainoastaan sängyn ja television”.

Suurin osa haastateltavista mainitsi lemmikkien vaikutuksen rahan käyttöön. Jos menoja pitäisi priorisoida, menisivät lemmikkien tarpeet omien edelle. Lemmikki vietäisiin aina tarvittaessa lääkäriin ja sille ostettaisiin ruokaa. Lemmikit koettiin vaikuttavan arkielämässä myös ajankäyttöön eli siihen voiko lähteä matkalle tai kuinka paljon voi olla poissa kotoa. Yksi haastateltavista kuvaa asennettaan eläinten pitämiseen seuraavasti:

Et kyl sitä ehkä niinku osittain tietosesti ja tiedostamattaankin tekee semmosia valintoja, jotka mahdollistaa sen, että ne eläimet voi kuulua sun elämään.

Sama haastateltava myös kertoi ajautuneensa ottamaan pelkästään eläimiä esittäviä tatuointeja. Lisäksi hän kertoi innostuvansa aina vaistomaisesti myös vaatekaupoilla vaatteista, joissa on eläinten kuvia. Eläinten vaikutus elämään näyttäytyi siis välillä tiedostettuna, välillä tiedostamattomana. Haastatteluiden perusteella eläimillä oli haastateltavien elämään vaikutuksia niin pienissä kuin suurissakin valinnoissa.

Tulevaisuudessa haastateltavien oman eläinsuhteen nähtiin jatkuvan hyvänä ja suhteellisen samankaltaisena kuin nykyisin. Kaikki toivoivat, että heillä olisi tulevaisuudessa omia lemmikkejä. Haastateltavat kokivat eläinsuhteensa parantuvan entisestään. Muutoksia oli nähtävissä jossain määrin neljällä viidestä haastateltavasta. Kaksi viidestä haaveili tulevaisuudesta maaseudulla omassa eläinten vanhainkodissa työskennellen. Myös kolmas haastateltava mainitsi haaveilevansa rescue-eläinten hoitamisesta maaseudulla, mutta kertoi olevansa siihen ”liian kaupunkilainen”. Hän puolestaan näki tulevaisuudessa hankkivansa koiran nykyisten lemmikkien lisäksi. Yksi haastateltava aikoi siirtyä lajiharrastajasta kasvattajaksi. Näin ollen, kolmella viidestä suhde eläimiin saattaisi tulevaisuudessa olla ammatillinen. Haastatteluissa todettiin, ettei eläimiin liittyvän työn tekeminen kuitenkaan olisi taloudellisesti kannattavaa, vaan haastateltavat hakeutuivat eläimiin liittyvään työhön muista syistä.

Kasvattajaksi ryhtymistä suunnitteleva näki tulevaisuutensa ristiriitaisena, sillä toisaalta hän näki ammattimaistumisen hyvänä, toisaalta huonona.

Sitten mää tuun varmasti ottamaan lisää eläimiä, sit siinä tulee just se että, varmasti tulee miettimään just sillai, että pitääkö tää, otanko mää tän eläimen kasvatuksellisista

syistä, vai pidänpö mää siitä, tuleeko se olemaan mulle vaan yks niinkun sillai apuväline, edistääkseen mun kasvatustavotetta tai vastaavaa.

Hän näki joutuvansa tekemään tulevaisuudessa enemmän vaikeita valintoja koskien eläimiä. Haastateltava odotti tulevaisuudeltaan enemmän luonteensa karaistumista ja eläinsuhteensa ammattimaistumista. Haastateltava toisaalta toivoi itseltään tulevaisuudessa esimerkiksi eläinten kuolemaan tottumista, kun taas toisaalta hän toivoi säilyttävänsä jonkinlaisen herkkyyden eläinten suhteen.

Et toisaalta, mä toivon sitä, että vähän turtuu, et ku mä oo tosi herkkä eläinten suhteen. Joku aivastaa, nii mää oon ”nonii nyt se kuolee” Mut mä toivoisin et mä en turtuis niin paljoo, et mä olisin sillai et okei, nää on vaan kauppatavaraa mulle. Mä haluan kuitenkin pitää aina sen, et ne on perheenjäseniä, ne on lemmikkejä. Ne ansaitsee niinkun parasta kohtelua ja että, en mä halua sulloo niitä mihinkään laatikoihin ja olla sillai, nonii li-sääntykää.

Haastateltava uskoi suhteensa vain parantuvan hänen oppiessaan enemmän kasvattamastaan lajista. Hän oli tulevaisuutensa suhteen tavoitteellinen ja kertoi haluavansa olla aina vain parempi eläimilleen.

Yksi haastateltavista uskoi, ettei hänen eläinsuhteensa tulisi muuttumaan tulevaisuudessa ja koki esimerkiksi kasvispainotteisen ruokavalionsa pysyvän samankaltaisena. Toisaalta hän toivoi itseltään vielä esimerkiksi kananmunien käytön vähentämistä, muttei uskonut alkavansa vegaaniksi. Haastateltavalla ei ollut haastattelun aikana omaa lemmikkiä. Hän kertoi, että tulevaisuudessa voisi harkita esimerkiksi koiran hankintaa, jos asuisi perheen tai puolison kanssa, jolloin lemmikistä olisi vastuussa hänen lisäksi myös muita henkilöitä. Aiempaa ratsastusharrastustaan kohtaan haastateltava oli kriittinen. Hän kertoi uskovansa, ettei koskaan aloittaisi harrastusta uudelleen, koska kokee sen nykyään hevosta riistäväksi. Satunnaisesti tallilla käymisen hän kuitenkin koki mukavaksi, mutta myös vaivalloiseksi.

Et kyllä mää niinku ihan mielenkiinnosta sillon tällön käyn tallilla ja niinku rapsuttelen ihan mielelläni ja varmaan ratsastaisinkin ihan mielelläni. Et mut sit mä myös huomaan sen, et on tullu niin sairaan mukavuudenhaluseksi, tallilla on aina ihan helvetin kylmä tai kuuma. Siellä on aina ihan paskasta ja sen jälkeen kaikki kamat haisee ihan paskalle ja sitten on karvoja ja kaikkee.

Tämä haastateltava oli selkeästi kiinnostunut eläimistä myös tulevaisuudessa, mutta oli suhtautumisessaan hyvin käytännöllinen, eikä ollut innostunut rahan ja ajan kuluttamisesta eläimiin.

Tämän haastateltavan suhtautumisessa eläimiin oli nähtävissä vuosien varrella tapahtunutta muutosta ja omien aiempien valintojen kritisointia.

Yksi haastateltavista suunnitteli ottavansa tulevaisuudessa koiran lemmikikseen. Hän kertoi, että ottaisi koiran vaikka heti, mutta siirsi haavettaan vielä tulevaisuuteen, koska haluaa antaa koiralle mahdollisimman hyvän elämän. Koirahaaveita tulevaisuuteen siirsivät haastateltavan lapsen nuori ikä. Lisäksi haastateltava kertoi, että koira pitäisi totuttaa jo kodissa asuviin lemmikkeihin rauhassa ja suunnitellusti, mikä vaatisi häneltä omistautumista ja aikaa. Haastateltava koki, ettei nyt ollut paras aika hankkia uutta lemmikkiä, mutta hän tulisi aina olemaan eläinrakas ihminen ja omistamaan lemmikkejä.

Vaikka haastateltavat näkivät tulevaisuuden eläinsuhteensa pysyvän positiivisena, oltiin siitä myös huolissaan. Yksi haastateltavista pohti, että jos häneltä puuttuisivat eläinkontaktit, hän voisi etäännyä eläimistä. Tämä haastateltava haaveili tulevaisuudesta erilaisten eläinten kanssa maaseudulla asuen. Tulevaisuuden haaveissaan haastateltavalla olisi esimerkiksi kanoja, kissoja, koiria ja lampaita tai vuohia. Haastateltava toivoi eläinten tuomaa omavaraisuutta ja niiden antimien hyötykäyttöä. Toisaalta hän muistutti, ettei halua eläintä hänen itsensä takia, eikä tarvitsisi eläintä, vaan haluaa antaa eläimelle hyvän elämän. Haastateltava kertoi haluavansa antaa kodin eläimille, joita uhkaisi esimerkiksi lopettaminen tai kodin menettäminen.

Toinen haastateltava, jolla oli suunnitelmissa eläinten vanhainkodin pitäminen maaseudulla, suunnitteli muuttavansa takaisin kotiseudulleen ja perustavansa toiminnan vanhalle kotitalalleen. Hän kertoi haluavansa ottaa tilalle eri lajien edustajia ja eläimiä eri tilanteista. Korvaavaksi tai tätä suunnitelmaa edeltäväksi vaihtoehdoksi hän mainitsi sijaiskotitoiminnan. Sijaiskotitoiminnassa tarjotaan kodittomille eläimille lyhytaikaisesti koti ja voidaan auttaa uuden kodin löytymisessä. Maalle muuttamisen esteenä nähtiin kasvavat kustannukset ja varmojen tulojen puuttuminen. Tulojen varmistuminen nähtiin erittäin tärkeänä eläinten ylläpidon näkökulmasta:

Ettei ei jää se tilanne et on oikeesti paljon eläimiä, vaikka ei työtä. Koska kyllähän tosiaan rahaa nää kuitenkin, vie kaikki aika paljon. Ja haluaa sit mahdollistaa sen, et pystyy oikeesti, jos ottaa varsinkin hoitoon kipeitä eläimiä tai jotain, et ei tuu sitä tilannetta, et joutuu sit itte toteemaan, et en pystynytäkään hoitamaan.

7.2.2 Eläimen hankkiminen ja omistaminen

Kaikki haastateltavat kertoivat omasta kokemuksestaan koskien lemmikin toivomista ja hankkimista. Useimmiten aihe tuli esille käsiteltäessä heille tärkeää eläinmuistoa. Eläinten toivomisessa ja hankkimisessa korostui yksi tarina yli muiden. Useimmiten eläintä oli toivottu pitkään lapsuudessa. Vanhemmat olivat alun alkaen vastustaneet lemmikin tulemistä perheeseen, mutta myöntyneet sitten usean vuoden jälkeen. Lemmikin hankintaan liittyi paljon odotuksia ja toiveita. Lemmikin saapuminen perheeseen muistettiin hyvin ja siitä oli jäänyt haastateltaville vahvoja muistoja.

Mä olin aika silleen perinteisesti aika kauan aikaa halunnu kunnes rakas isäni sitten, olisiko ollu jouluku tai jotain, et se oli vähän silleen humalassa, jaa sitte se niinku se oli vaan sanonu, et meidän äidille sillee mä olin vieressä, että kais sille tytölle koira täytyy hankkia ja sit niinku, et se oli siis niin semmonen odotettu juttu.

Niin sit kun se nukku pentuna tosi paljon, niin sitten me vaan istuttiin mun pikkuveljen kanssa, joka on ollut silloin viis vuotias ja me istuttiin siinä vieressä katottiin vaan sitä koiraa, että eikö se voisi herätä.

Useammassa haastattelussa kerrottiin, kuinka ennen oman lemmikin saamista oli hoidettu toisten ihmisten, kuten naapureiden ja sukulaisten, lemmikkejä. Kun muiden lemmikkejä hoitamalla on voitu lievittää omaa kaipuuttaan lemmikkiin, on sillä voitu myös todennäköisesti viestittää vanhemmille vastuullisuutta mahdollisesti hankittavan eläimen hoidosta. Lähipiirin lemmikit voitiin kokea myös omien lemmikkien korvikkeena. Kun kauan odotettu lemmikki saapui perheeseen, merkitsi se haastateltaville jonkinlaista unelmien täyttymystä.

Mä oon niinku mankunu sitä, varmaan kuus vuotta kerjänny sitä, et koska mää saan oman koiran ja mullon edelleen tuol siis semmonen koirakirja, joka on siltä ajalta, et mä oon saanu sen silloin, mä oon ollut ekaluokkalainen.

Siis se on, se on kontaktimuovilla ja teipillä ja se on aivan koirankorvilla ja piirretty täyteen sydämiä. Mä osaan edelleen sen suurin piirtein ulkoo.

Aina kuitenkin pitkällinen toivominen ei tuottanut tulosta. Yksi haastateltavista kertoo tyytyneensä akvaarioon, jonka hänen yksinhuoltajaäitinsä antoi hänelle koiran sijaan. Haastateltava kertoi ymmärtävänsä äitiään, mutta koira oli lapsen silmissä lajina korvaamaton, sillä sen kanssa pystyisi harrastamaan. Muut lajit eivät voineet täyttää koiran tarvetta.

Nuorena halusin hirveesti, niinku helvetisti, halusin eläimiä, mikä tahansa, tai no okei, koira lähinnä. Mutta sit oli vähän sillai ”Ee.. tyydyn tähän akvaarioon”. Mikä oli se

minkä mää niinku sain, luultavasti koska oli yksinhuoltajaäiti, et oli sillai ”En halua ruveta hoitamaan sitä koiraa, koska minä olisin joka sitä hoitaisi”.

Myös maalla asuttaessa vanhemmat päättivät siitä, hankitaanko lapselle lemmikkiä vai ei. Vaikka lemmikit olisivat olleet vahvasti mukana lapsen elämässä jo ensihetkistä alkaen, vanhemmat käyttivät päätösvaltaansa, kun pohdittiin, voidaanko lapselle osoittaa oman lemmikin omistajuus. Yksi haastateltavista kertoi, ettei edes aluksi toivonut lemmikkiä, vaan jopa kieltäytyi hänelle ehdotetuista eri lajeista. Seuraavat kaksi lainausta ovat keskenään eri haastatteluista ja siksi erotettu toisistaan kolmella pisteellä. Tätä samaa merkintätapaa käytetään myös myöhemmin jatkossa.

Se oli just ku eletään X-paikassa, niin millä tavalla hankitaan kissa on se, että jollakulla on joku villikissa tehny pentuja jonnekkain navettaan, niin sitte sieltä haetaan yksi ja siellä on kissa, ja sillä tavalla sekin haettiin.

...

Ihan ensimmäiset lapsuuskuvat jostain kehdosta, et siin on kaks kissaa molemmin puolin, silleen, et on ollut hyvin tiiviisti elämän alusta asti eläimet mukana. Ekan niin sanotusti oman kissan jo sain, kun olin kuus vai seitemän, et aika nuori. Mut sillon porukkaan ei halunnu sitä aikasemmin antaa niin sanotusti just omaks, toki siis edelleen sen ikäsenä vanhemmatkin siinä tosi paljon ollu mukana kaikessa, mutta kattovat sitten, että ei sen nuoremmalle oikein hyödytäkkään, kun ei siitä oo vielä ittellä mitään tolkkua mistään.

Uuden lemmikin hankkimiseen aikuisiällä suhtauduttiin eläinsuojelun näkökulmasta. Kolme viidestä haastateltavasta kertoi, kuinka hankkisi mielellään uuden lemmikin jonkin rescueyhdistyksen kautta ja antaisi näin kodin sitä tarvitsevalle jo aikuiselle eläimelle. Lemmikin hankintatavan muutoksessa voidaan nähdä eri aikakauden ihmisten suhtautumisen eroavaisuus, sekä myös lemmikkeihin suhtautumisen muutos 1990- ja 2000-luvulta tähän päivään. Toisaalta haastateltavien eläinsuojelullisen lemmikin hankinnan suosiminen voi johtua ennemmin heidän omista eettisistä vakaumuksistaan kuin yleisestä asennemuutoksesta.

Yksi haastateltavista kertoi hankkineensa uuden lemmikin asuttuaan omassa asunnossaan puoli vuotta lapsuudenkodista pois muuttamisen jälkeen. Hän koki, että lemmikitön asunto ei ollut koti. Lemmikin hankinta oli hänelle prosessi, mutta lopulta päätös lemmikistä tehtiin nopeasti. Tärkeänä tekijänä lemmikin valinnassa toimi haastateltavan oma tunne.

Siellä oli X:sta kuva, ja mää vaan katoisin sitä ja totesin, että toi on mun ja soitin sitten omistajalle, että ”En tiedä oletko sen jo myynyt jonnekkin, mutta ihan sama, mä teen mitä vaan, että mää saan sen. Mun on pakko saada se.”

7.2.3 Hoiva

Eläinten hoitamisen teema nousi esille Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa vahvasti. Eläimen hoitaminen on iso osa lemmikin omistajan arkea ja määrittää lemmikin ja omistajan välistä suhdetta. Kun ihminen ja eläin ovat tekemisissä, ihmisellä on vastuu eläimen hyvinvoinnista.

Joissakin haastatteluissa lemmikin helppohoitoisuus nähtiin hyvänä asiana. Helppohoitoisuus yhdistettynä eläimen kiinnostavuuteen ja esimerkiksi visuaalisuuteen oli positiivista. Käärmeen hoitaminen erosi huomattavasti muiden lajien hoitamisesta, sillä sen hoitaminen oli tahdiltaan ikään kuin hitaampaa ja tarkkailevampaa. Haastateltava kuvailee seuraavaksi käärmeensä hoitoa:

Mut sanotaanko, että niiden kanssa mää pidän eniten siitä, että mää pystyn sisustaan siitä terraariosta semmosen pienen palan niiden asumisaluetta, vaikka pienen palan amatsonia. Ja sitten kokeilla niille eri ruokia, kattoo mistä ne pitää eniten. Niin se on ehkä semmonen, että määpä annan herkun tälle käärmeelle (naurahtaa), se on sillai ”Tänne se rotta ja mä meen nukkuu niinku viikoks” (naurahtaa).

Kyllähän siinä, on pakko sanoo, että siinä on just semmosta, että on hauskaa, eksoottista. Mulla on käärme ja no, siis mä varmasti just otin esim. X-lemmikin sen takia, et mä olin sillai et ”Vau, niissä on niin paljon kauniita värejä”, et se on niinku hyvin visuaalisesti miellyttävä eläin.

Lemmikkien hoitaminen koettiin tärkeänä asiana, jota välttämättä ei pysty kukaan muu tekemään kuin omistaja itse. Muihin ihmisiin ei luoteta, ja esimerkiksi läheiset voidaan opettaa hoitamaan omia lemmikkejä oikein, omistajan ollessa vaikkapa matkoilla. Eläinten hoitamisesta saatettiin saada myös muilta ihmisiltä palautetta ja jopa arvostelua. Yhdellä haastateltavista oli useita lemmikkejä ja hän oli saanut arvostelua liian suuresta lemmikkimäärästään ystävältään. Eläinten hoitaminen koettiin ihmisen luonnetta kasvattavana asiana. Yksi haastateltavista kuvailee nuoruuttaan hevosten parissa siten, että talliharrastus sai hänet pysymään poissa ongelmista ja pahan teosta. Haastateltavan mukaan eläimestä huolehtiminen opettaisi varmasti kaikille teini-ikäisille vastuuta.

Se sitoo sua oikeestaan ihan yhtä paljon kuin just vaikka lapsi, mut et sitten taas toisaalta siinä on hyvää se, että se just opettaa semmosta vastuuta, että mun mielestä esimerkiksi se, että mä oon teini-ikäni viettänyt tallilla, niin emmä oo, siinä missä muut

alko, on alkanut vaikka ryyp.. tekeen ensimmäisiä alkoholikokeiluja ja niinku tällasia, niin mä en oo ehtiny. Koska mun on täytynyt olla siellä tallilla, mulla on ollu vastuu siitä eläimestä. Mut et se kuitenkin opettaa paljon, ja ihan jo pelkästään semmonen suhde minkä sä luot siihen omaan eläimees, niin siis sehän on hyvin uniikki.

Haastateltavat kertoivat myös, että toisinaan toiset lemmikinomistajat saattavat kohdella lemmikkiään jopa paljon paremmin kuin itseään: antamalla sille luksusta ja hemmottelua, sekä käyttämällä suurimman osan tuloistaan eläimeen.

Että jollain on myös jotain eläimiä tuntuu, et ne eläimet syö parempaa ruokaa kuin ihmiset, tai et niihin panostetaan tosi paljon, kun on kaikkee raakaruokintaa ja ku koirat käy hierojalla ja uinnissa ja muuta (nauraa). Niitten omistajat ei käy uinnissa tai hierojalla mut koira käy.

Myös ajankäytöllisesti lemmikkien ja vaikkapa hoitohevosten hoitaminen priorisoitiin itsensä ja muiden ihmisten edelle. Eläimen ruokinnalla ja ulkoiluttamisella on kiire, ja ihmisen omat tarpeet voivat jäädä myöhemmälle:

Mut kyl mä huomaan siis meidän omistakin koirista, et tavallaan, jos mää ite tuun töistä ja mulla on kusiäätä ja nälkä ja kaikki on niinku ”Aa!”. Mut silti mä lähdän ensimmäisenä noiden koirien kanssa.

Eläinten hoivaaminen nähtiin osittain sellaisena, että omasta kodista tehtiin lemmikille sopiva. Kotia muokattiin lemmikin tarpeisiin ja esimerkiksi kissojen reviiriä lisättiin hyllyjen avulla ja näin vastattiin eläimen lajityypillisiin tarpeisiin. Yksi haastateltavista kuvaili kotinsa ja lemmikkiensä suhdetta seuraavalla tavalla:

Ja just silleen, että tämä on kissatalous, eikä talous, jossa on kissa. Ei nyt ehkä ihan voi sanoa, että eläimen ehdoilla ihan täysin mentäis, mut että kuitenkin se semmonen, että täytyy ottaa tämmöset lajinomaset tarpeet huomioon.

Lemmikin hoivaaminen nähtiin lemmikin tarpeisiin vastaamisena ja kenties jopa ihmisen tärkeimpänä tehtävänä vuorovaikutuksessaan eläimen kanssa. Hoivaaminen ilmentyi esimerkiksi oman elämäntilanteen mukauttamisena eläimen tarpeisiin ja oman elämän rajoittamisena. Lemmikki saattaa olla omistajansa perään ja vaatia hoitoa vain tältä, mikä on omiaan luomaan lemmikin ja omistajan välille vahvaa hoivasuhdetta. Vaikka lemmikin hoitamisesta koituikin työtä ja vaivaa, saatiin siitä myös paljon iloa. Yksi haastateltavista kertoi nauttivansa nähdessään lemmikkinsä voivan hyvin ja esimerkiksi hoidettuaan sen kuntoon sairastamisen jälkeen.

Sitte saa hoitaa niin on sillai, et voi, ”Että kylläpäs sillä on hyvä olo” ja sitten kun on ollut tota, jos eläin on ollut sairas ja sitten on hoitanut sen takas kuntoon niin tulee semmonen, että ”Nyt se on, voi paljon paremmin. Kylläpäs se on erinäköinen siitä, kun se oli kipeenä”. Se on jotenkin, et kun näkee, et periaatteessa sillai, kun tuntee omat eläimet ja näkee et ”Ei hitsi, onpas se nyt ilonen tosta ja tosta asiasta”.

7.2.4 Seurallisuus ja perheenjäsenyys

Yhdessä lemmikin kanssa tekeminen, aktiivinen sekä passiivinen yhdessä oleminen, nousivat suureksi teemaksi Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa. Eläimen kanssa yhdessä oleminen koettiin erilaiseksi riippuen eläimen lajista. Eläimestä saatiin paljon seuraa ja yksi haastateltavista kuvaili koiran aktivoivan ihmistä, mutta ihmisen puolestaan aktivoivan kissaa. Hän myös arvioi koiran kanssa olemisen aktiivisemmaksi kuin kissan kanssa olemisen. Eläimen kanssa oleminen oli myös lemmikistä huolehtimista: häkkien siivousta, eläimen terveyden hoitamista, lenkittämistä ja ruokkimista. Yksi tärkeimmäksi piirteeksi eläimen kanssa ajan viettämisestä osoittautui tavallinen yhdessä *oleminen*. Useampi haastateltavista kertoi voivansa rauhoittua eläimen kanssa ja nauttia eläimen kanssa olemisesta. Yksi haastateltavista kuvaili, että ratsastusharrastuksessaan nautti eniten itse hevosen seurasta eikä ratsastamisesta itsestään.

Ei oo hirveesti sillee ikävä, että pääsispä vaikka johonki just ratsastustunnille, et enemmän se on sitä, että sää tunnet sen hevosen allasi siinä ja on just suhteellisen lepposasti siinä, et ei jaksu just semmosta kouluratsastusvääntämistä.

Vaikka eläin selkeästi auttoi haastateltavia rauhoittumisessa, koettiin välillä myös paineita siitä, että eläimiä tulisi aktivoida koko ajan. ”Pelkkä oleminen” tuntui toisinaan mahdottomalta.

Mä huomaan myös sen, et jos vaikka äidin koirat on täällä, niin mä oon varmaan opettanut ne semmosiks, että ne hakee vaan koko ajan huomioo. Niin sitten mä myös ehkä koen sen, tai mulla on semmonen velvollisuuden tunto niiden kanssa, että tavallaan on jotenkin vähän vaikeuksia ehkä olla vaan. Niin sit se ehkä tuntuu silleen vähän raskaalta.

Kun eläimen laji vaikutti eläinten kanssa olemisen luonteeseen, vaikutti se myös siihen, kuinka luontevaksi haastateltavat kokivat suhteensa eläimeen. Tuttujen lajien kanssa tiedettiin kuinka käyttäytyä ja olla.

No, kyllähän se varmaan tietysti, että mitä tutumpi eläinlaji, ja tietysti vaikka ittellä

mieltii koirat, niiden kanssa on tietysti kaikista helpoin, et pystyy silleen lukee kaikista helpoiten niitä, eleitä ja muuta tommosta.

Eläinten kanssa oleminen oli yhtäaikaaisesti rentoa, rauhallista, mutta myös aktiivista. Etenkin koirista puhuttaessa korostuivat lemmikkielämän säännöllisyys ja pakollinen ulkoilu, huolimatta siitä kuinka omistajaa väsyttäisi. Säännölliset elämäntavat koettiin toisinaan rasittavina, mutta enimmäkseen niistä osattiin iloita ja nähdä eläimen tuoman säännöllisyyden positiiviset puolet.

Se on tietysti hyvää, että niinku tulee ulkoiltua ihan erillailla, niinku normaalisti viikon aikana nii ei välttämättä tuu hirveesti ulkoiltua. Mut sit, kun on niitten kanssa, niin tulee ulkoiltua ja niinku semmonen säännöllisyys, vaikka esimerkiksi viikonloppuaamuina se ottaa päähän.

Yhdessä oleminen koettiin helpoksi, jollain tavoin ihmisten kanssa olemista yksinkertaisemmaksi. Yksi haastateltavista kuvaili suhdettaan eläimiin ja niiden kanssa olemista varsin havainnollistavasti:

Eläinten kanssa on aina ollu hirveen helppo olla. Esim. niinku koira, kissa, marsu, mikä tahansa, ei se eläin hirveesti kysele kysymyksiä. Se on hirveen vähään tyytyväinen. Ja voi olla sillai, et ”Jes se tuli mun luo: Mä tiedän, et se pitää musta tai et se luottaa muhun”. Ihmisten kans on vähä sillain, et ”Voi vittu, en nyt oikein tiedä”, että tietenkin ne on ihan täysin erilaisia, niitä ei sinänsä voi verrata, mut silleen, jos mä yleisellä tasolla ajattelen, et jotain niinku random ihmistä ja random eläintä, tosi harva alkaa hymyilee Suomessa random ihmisille et ”Voi eii ihanan näkönen ihminen”! (nauraa) Et se on ”Ihana koira, anna se tänne! Oh my god”.

Eläinten kanssa olemisessa hellyyden koettiin olevan tärkeässä osassa. Läheisten eläinten, lemmikkien, koettiin toisinaan tietävän omistajansa tunteet ja voivan lohduttaa niissä. Omien negatiivisten tuntemusten aikana eläinten läsnäolo koettiin hyväksyvänä ja ymmärtäväisenä. Kun kokemus siitä, että eläin ymmärsi ihmisen tunteita, koettiin vahvistavana, oli myös pelkkä eläimen antama huomio useasta miellyttävää.

Kyllä mulle tulee aina vieläkin semmonen ”She picked me!” (nauraa)
Et kyllä siitä tulee semmonen erilailla silti otettu olo aina, kun kissa antaa sitä huomioo.

Yhdessä olemisen luonne määrittyi myös eläimen aloitteesta. Useassa haastattelussa koirien kanssa olemisessa mainittiin erityisesti se, kun koira päättää tulla nukkumaan ihmisen viereen ja jopa todella lähelle tätä. Tämänkaltaisen läheisyys koettiin tärkeänä. Yhdessä olemisessa oli erityisen ihanaa se,

jos eläin osoitti selkeästi haluavansa ihmisen läheisyyttä. Kaksi haastateltavista koki tärkeäksi sen, että myös eläimellä on ihmisen kanssa ollessaan oikeus päättää läheisyydestä.

Koiran sä voit aina pyytää viereen, kissankin houkutella, mut jos kissa tulee pyytämättä siihen viereen tai syliin, ihan omienkin kissojen kaa, mä en ikinä ota niitä väkisin.

Kun ryhmän jäsenten haastatteluissa puhuttiin usein siitä, kuinka lemmikki antaa ihmiselle hellyyttä, mainittiin myös se, kuinka myös eläin hakee ihmisestä hellyyttä ja läheisyyttä. Haastatteluissa käsiteltiin sitä, kuinka jokainen kissa ei ole ”sylikissa”, vaan myös eläimillä on yksilökohtaisia toiveita läheisyyden määrästä ja toiset saman lajin edustajat kaipaavat enemmän ihmisen kontaktia kuin toiset. Eläintä ei saa pakottaa hellyyteen.

Yksi haastateltavista kertoi jopa mieluummin ottavansa hellyyttä vastaan eläimeltä, kuin ihmiseltä. Eläimet saattoivat hoitaa omistajaansa takaisin, esimerkiksi tämän rapsuttaessa näitä ja osittain jo pelkkä lemmikiltä saatu kiinnostuksen osoitus koettiin hellyyden muotona. Myös lemmikin rapsuttaminen ja helliminen oli yksi eläimeltä hellyyden saamisen muoto.

Kyllähän ne antaa sulle sen läheisyyden ja kyllähän ne antaa sulle sitä rakkautta ja huomioo ja siis sitä, totta kai mitä kaikki jossain muodossa kaipaa. Itse nautin siitä enemmän lemmikkien muodossa (naurahtaa).

Lemmikkeihin suhtauduttiin perheenjäseninä ja parhaina ystävinä. Riippuen perheen rakenteesta ja haastateltavan tämän hetkisestä elämäntilanteesta, haastateltavat saattoivat puhua lemmikeistään joko sisaruksinaan tai lapsinaan. Lemmikkejä puhuteltiin myös ystävinä, mutta myös tällöin ne kuuluivat selkeästi haastateltavan kanssa samaan perheeseen, asuivatpa ne haastateltavien kanssa saman katon alla tai eivät. Perheenjäsenen asema näkyi Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa esimerkiksi siten, että eläin huomioitiin samalla tavoin kuin perheeseen kuuluvat ihmiset ja niiden koettiin sitovan omistajaansa lapsen lailla.

Yksi haastateltavista, jolla oli omia lapsia, kertoi lemmikkiensä olevan hänelle lähes yhtä tärkeitä kuin biologisten lastensa. Ainoa, mikä hänen mukaansa lemmikit ja lapset erottaa toisistaan on se, että haastateltava ei voisi luopua lapsistaan edes teoriassa. Puolestaan jos lapset allergisoituisivat lemmikeille, voisi niistä luopumista harkita. Hänen mukaansa ei ole tuomittavaa, jos joku lapseton ihminen kokee lemmikkinsä lasten kaltaisina tai omina lapsinaan. Hän sanoo ymmärtävänsä, että

eläin voi olla ihmiselle aivan yhtä tärkeä kuin lapsi. Haastateltavat näkevät lemmikeissään samankaltaisuutta lasten kanssa. Eläin on tarvitseva kuten lapsi ja kaipaa äitinsä hoivaa ja hellyyttä.

Et se selkeesti, nykyään se tykkää kyl kaikista, mut mä oon sen semmonen äiti. Mikä on välillä todella ärsyttävää, et se oli eilenkin, koska oli isänpäivä ja me oltiin, ei oltu kotona koko päivää, niin siis se kirjaimellisesti istuu, etutassut ojossa näin, ja hänet pitää nostaa syliin. Ja sitä pitää pitää sylissä.

Omistajan ja lemmikin suhdetta äidin ja lapsen väliseen suhteeseen vertasi myös lapseton haastateltava. Hänen mukaansa äidin ja vauvan välillä oleva täydellinen luottamussuhde on verrattavissa siihen, mitä omistajan ja lemmikin välillä ideaalissa tilanteessa on.

Täys sataprossanen luottamus, että kyl mä sanosin et jotkut äidit ja lapset sen varmasti ihminen pienellä vauvaiällään voi saavuttaa toisen ihmisen kanssa, mut sit ei.

Kun eläimestä puhuttiin lapsena, samalla saatettiin myös kertoa, kuinka haastateltavilla ei ollut aikomustakaan hankkia omia lapsia.

Itselläni ei muutenkaan karvattomia lapsihaaveita oo, niin ehkä nämä sitten toki myös jossain määrin siinä, siinä sitten on itselle tosiaan se.

Eläimet olivat haastateltavien perheissä täysin perheenjäsenten asemassa, eikä ryhmän jäsenten haastatteluissa tehty erottelua perheen ihmis- ja eläinjäsenten välille. Ystävyysteemaa haastatteluissa käsiteltiin vähemmän. Yksi haastateltavista kertoi eläinten toimivan esimerkiksi koulukiusatuille lapsille korvaamattomina ystävinä, ja että eläinten kanssa voi olla helpompi olla kuin ihmisten kanssa.

Et tavallaan tuntuu, et ne on sillee parhaita ystäviä niin monella tapaa. Just niinku miettii vaikka jotain koulukiusattuja lapsia tai jotain semmosia joitten on tosi vaikee vaikka puhua jostain asioista ihmiselle, mutta sitten kuitenkin ne saattaa nimetä vaikka koiran parhaaks kaveriks.

Eläimen tarjoama ystävyys nähtiin korvaamattomana sen helppouden ja sallivuuden ansiosta. Eläimen kanssa ihminen saa olla oma itsensä, sillä eläin on hyväksyvä ja ikään kuin täydellinen ystävä. Perheenjäsen- ja ystäväeläin ansaitsee haastateltavien mukaan parasta mahdollista kohtelua ja niiden eteen tulisi tehdä se, mitä tekisi muidenkin perheenjäsentensä eteen. Yksi haastateltavista

kertoi ymmärtävänsä esimerkiksi vanhoja ihmisiä, joiden läheisin sosiaalinen suhde on eläimeen. Ihmisen läheisyyden ja kanssakäymisen korvaaminen eläimellä nähtiin oikeastaan jollain tavoin ymmärrettävänä.

Todella monet vetää vieläkin herneen nenukkaan, jos sää puhut.. Mäkin saatan käyttää kissoista muotoa ”hän”. Mä nyt puhun esimerkiks mun lemmikeistä tosi sillain ihmismäisesti ja sit kyl se jakaa ihmisiä. Et jotkut on silti aina sitä mieltä, et eläin on aina eläin, ja ei ikinä voi korvata toista ihmistä. Eikä se nyt mun mielestä siinä oo kummallista jos joku lemmikin täysin sillä perusteella ottaakaan, että niinkun yrittää sillä sit kompensoida täysin jotain muuta elämästään.

Näyttää siltä, että lemmikit voivat nykypäivänä osittain korvata lapsen tai ihmisystävän. Lemmikki on ystävyys- ja perhesuhteissa liki ihmisen kaltainen, arvokas ja korvaamaton. Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa eläimen todettiin tekevän elämästä täydemmän. Yksi haastateltavista kertoi, että aina niinä hetkinä, kun hänellä ei ollut lemmikkiä, oli hän pyrkinyt takaisin lemmikinomistajaksi. Lemmikittömyys oli hänelle vain poikkeustilanne. Eläinten hoitaminen täytti haastateltavien elämää, mutta toi siihen myös merkityksellisyyden tunnetta.

Eläimet ja niistä huoltaminen on antanut semmosta kokonaisuuden tunnetta ja tarkoituksen tunnetta, että mun tarkoitus on tehdä niiden elämästä niin hyvää kuin se voi olla ja antaa niille kaikki mitä mää pystyn. Mä uskon, et se eläin ei aattele samalla tavalla, mutta sanoisin, että just semmonen henkilökohtasessa mielessä tarkoituksen tunne, että sää oot mulle kaikki kaikessa, mää huollan sua ja mää teen kaiken, että sulla olis parasta olla.

Eläimen hoitaminen toi elämälle tarkoitusta, sillä se saattoi toimia esimerkiksi syynä jaksaa mahdollisesta masennuksesta huolimatta.

En jaksaa elää, en halua tehdä muuta. Mut sit on sillain, ”Et ei, joku niinkun tarvitsee mua, jonkun, mun on pakko hoitaa jotakuta ja et mun on pakko lähteä nyt kauppaan, et niinkun ne saa ruokaa ja pakko hakee niinkun itsellenikin ruokaa et mä jaksan hoitaa niitä”.

Masentuneiden ihmisten nähtiin tarvitsevan eläintä aivan toisella tavoin kuin mielenterveydeltään terveiden ihmisten. Masentuneelle eläin oli todellinen välttämättömyys elämän kannalta.

Tunnen pari masentunutta ihmistä, joille on hyvin tärkeitä, et ainut mikä pitää ne silleen vielä mukana on se, että niillä on joku, jota ruokkii päivittäin. Eli niille se on enemmän

sellanen oikeesti tarve, että ne pystyy jokapäiväiseen elämään ja rytmiin. Siihen, että niillä on joku jota ajatella, pitää siinä.

Jos eläinten kanssa touhuaminen ja tekeminen täyttivät haastateltavien elämää henkiselällä tasolla, täytti se elämää ja sen aikatauluja myös konkreettisesti.

Omasta erikoislaatuudesta suhteesta eläimeen saatettiin tuntea jonkinlaista ylpeyttä. Kaksi haastateltavista kertoi luoneensa merkityksellisen suhteen jollain tavoin haastavasti käyttäytyvään eläimeen. Haastateltavat uskoivat, että suhde oli merkityksellinen myös toiselle osapuolelle. Luottamussuhteen luominen aggressiivisesti tai epäluuloisesti käyttäytyvän eläimen kanssa voi olla haastavaa ja siinä onnistuttuaan haastateltavat kokivat tyytyväisyyttä.

Mä oon ollut todella semmonen, melkeen omahyvänen siitä, et minkälainen suhde mulla on ollu siihen hevoseen, koska se saatto käydä esimerkiks ihmisten päälle, et se oli aika arvaamaton. Koska kukaan ei halunnu hoitaa sitä, niin kun mä en osannut, tajunnut pelätä sitä, niin sitten meille muodostu semmonen aika syvä luottamussuhde, joka kesti sitten siihen asti, että se lähti eläkkeelle.

...

X oli ehottomasti ihan mun sielunkissani, se oli semmonen et kaikki pelkäs sitä (nauraa). Tosi kissa, isolla K:lla, et se ei yhtään epäröinyt raadella ihmisiä, et se oli semmonen pieni perkele aina välillä, mut se oli siis ihan, oli kyllä ehottomasti mun kissani ja sillon, kun mä asuin vielä kotona, niin se nukku mun vieressä ja kaikkee.

Oma erityislaatuinen suhde eläimeen ilmeni myös siten, että haastateltavat eivät olleet niin kiinnostuneita ratsastamaan kaikilla hevosilla, vaan ennemmin juuri tietyllä, heille itselleen tärkeällä yksilöllä. Kun ratsastettava hevonen oli vähemmän tuttu, muuttui myös ratsastaminen enemmän urheilumuodoksi, kuin itsessään eläimen kanssa olemiseksi. Yksi haastateltavista kertoi, että oman erikoislaatuisten suhteen luominen eläimeen on jollain tavalla sattumanvarainen. On tärkeää, että eläin on juuri se yksilö mikä se on, mutta toisaalta eläimen tilalla voisi olla kuka tahansa lajinsa edustaja.

Mä oon alottanut vasta syksyllä, et ei oo ehtinyt sillä tavalla tutustumaankaan niihin hevosiin niin se on, kyl se on erilaista. Nyt se on mulle selkeesti enemmän niinku ratsastamista. Kun taas sillon se oli paljon semmosta kokonaisvaltasempaa, siinä oli just kaikki se hevosen kanssa tekeminen, nimenomaan vielä sen yhden spesifin hevosen kanssa, että kellä nyt satutkaan menemään, niin meet sit sillä ja kivaa on mut se on erilaista.

Tämä toimi myös toisin päin, sillä ihminenkään ei voinut olla kuka tahansa, vaan yksilöllä oli väliä. Haastateltava kertoi haastattelussa koirasta, joka oli ollut vihainen kaikkia muita kuin häntä kohtaan. Todennäköisesti on kyse enemmänkin ihmisen ja eläimen välisen vuorovaikutuksen laadusta, kuin suhteen osapuolien luonteista. Erityislaatuisten suhteen luominen oli riippuvaista myös eläimen halusta luoda ihmisen kanssa suhde.

Se on mun mielestä aina kissasta kiinni, et kiinnostaako sitä itteensä olla siinä mukana.

Erityislaatuisten suhteen luomiseksi tuli nähdä vaivaa ja sen kehittymiselle tuli myös antaa aikaa. Joissain ryhmän jäsenten haastatteluissa tuli ilmi, että kun suhde eläimeen on luotu, voi sen myös olettaa kestävän eläimen elämän loppuun saakka.

Mut pari kertaa käytiin ja kyllä se muisti, kyl se muisti, mutta ehkä vähän viiveellä. Tietystikkin koska siinä oli pitkii ajanjaksoja välissä, kun me ei oltu nähty. Hänelläkin se arki, arki siellä (naurahtaa), siellä tietyllä tavalla, et mä en enää kuulunut siihen sillä tavalla. Mut kyl se sit muisti kuitenkin.

7.2.5 Humoristisuus ja terapeutisuus

Haastateltavat kertoivat eläinten ja niiden kanssa olemisen tuottavan heille mielihyvää, sekä rentouttavan ja piristävän heitä. Eläinten touhujen katseleminen ja niiden seuraaminen koettiin mieltä rauhoittavana. Eläimen läsnäolon ajateltiin auttavan ihmistä elämään läsnä juuri tässä hetkessä. Eläimen iloisuus tarttui myös sitä katselemaan ihmiseen.

Et eläinten seuraaminen sillee luonnollisessa ympäristössä ja silleen mielekkäisissä puuhissaan, niin se on tosi rauhoittavaa. Et ylipäätään eläinten seuraaminen on rauhoittavaa.

Yksi haastateltavista kuvaili eläinten katselemista seuraavalla tavalla:

Se on vähän semmonen ku näytönsäästäjää kattelis, siit tulee semmonen hirveen rento olo, siinä pystyy jotenkin olemaan tulee semmonen, että pystyy olemaan oikeen tässä hetkessä, vaan kattelemaan, että mitä ne tekee ja onpa niillä hauskaa. Niinku silleen, päästää just ulos sillee juoksentelee tänne kämppään ja et onpas sillä hauskaa. Että mitä se tekee, se vaan tutkii kaikkee tuolla.

Jos eläimen pelkkä katseleminen oli rentouttavaa, niin sitä oli myös eläimen helliminen esimerkiksi rapsutuksin mielihyvähormonin erittyessä. Yksi haastateltavista kertoi, kuinka mieluummin viettää aikaa lemmikkiensä kanssa kotona, kuin muiden ihmisten kanssa kotinsa ulkopuolella. Eläinten seura ei koettu haastatteluissa erityisen hauskaksi, vaan enemmänkin mukavaksi ja rennoksi. Kohtauksia eläinten kanssa kuvailtiin piristäviksi. Eläimiin liittyvä hauskuus syntyi esimerkiksi eläinten ”sekoilusta”:

Omat koiratkin kun niiden sitä sekoilua seuraa vähän lähempää, niin myös huumorintaju ja semmosta et niitten kanssa tuntuu, että on vähän semmonen oma kieli, ja sit sekin on hauskaa, kuinka niin tavallaan nekin asuu samassa perheessä ja on saman rotusia niin silti ne on täysin erilaisia, et ne on niin semmoset persoonat.

Eläinten seura koettiin hyvällä tavalla mutkattomaksi. Eläimen seurassa ei tarvitse keskustella, vaan voi vain olla rauhassa ja rennosti. Vaikka puhumisen tarpeettomuus sai kiitosta, nostettiin esiin myös se, että eläinten koettiin toimivan peilinä ihmisen tunteille.

Varsinkin just noi koirat, joita mä pidän omanani, niin kyä ne on usein silleen, et ohan ne vähän tavallaan semmone peili. Et jos on itellään vaikka joku paska fiilis, niin meidän vanhempi koira, et joskus jos se on vaikka ollu, kun on ite itkenyt, niin ohan se ihan semmonen, se tajuaa sen tosi hyvin. Se on ihan sillee erilainen, et se tulee siihen viereen.

...

Se vaan on siinä. Se yhdistyy ihan selkeesti tämmösiin tilanteisiin, että mulla on ollu paha mieli. Et kyl se tajuaa. Kyl ne tietää. Just ne. Kyllä kissaakin kiinnostaa joskus (nauraa).

Eläimiä kuvailtiin ”hyvän mielen otuksiksi” ja jo niiden pelkkä läsnäolo koettiin terapeutiseksi.

Mulle tulee aina hyvä mieli, kun mä tuun kotiin, et vaikka mua kuin ottais aivoon, niin siinä vaiheessa kun siin on kaks tommosta limppua yleensä tossa sängyllä vastassa, niin sit se on semmonen et ”Voi ei.. miten ihania”. Että vitutus laantuu heti. Mulla niinku. (nauraa) Se on just terapeutista.

7.2.6 Ärsyttävyys

Koska lemmikin ja omistajan välinen suhde perustuu sille, että omistaja hoitaa lemmikkiään, ei liene mikään ihme, jos lemmikki välillä myös ärsyttää tai tuntuu velvoitteelta. Eläimeen liittyvät ärsytyksen aiheet koskivat esimerkiksi unenlaadun kärsimistä eläinten kanssa nukkuessa, ajan käytön ongelmia,

eläinten aiheuttamaa sotkua ja aineellisia vahinkoja. Negatiivisista tunteista suurimmaksi nousi kuitenkin lemmikkeihin liittyvä oma riittämättömyyden tunne ja stressi. Yksi haastateltavista kertoi, että koirien aiheuttama sotku on yksi syy siihen, miksi hänellä ei ole omia lemmikkejä.

Koska on aika silleen perus siisti ihminen, nii sitte se et kun sitä karvan ja hiekan ja kuran määrää ei voi niinku sanoin kuvailla. Se on ehkä semmonen myös iso syy minkä takia mää en voi kuvitella, että mulla ois ittellä koiria, jotenkin ei vaan kestä sitä karvan määrää omassa kodissaan. Et sit jos menee äidille, niin sit se on vaan silleen fine, mutta et ei ehkä halua ite sitä sit kotiin kuitenkaan.

Epäsiisteys koettiin muissakin haastateltavien talouksissa ärsyttävänä. Yksi haastateltavista kuvailee tilannetta todella raivostuttaksi, kun kotiin tullessa huomaa kissan virtsanneen sänkyyn. Samalla hän tulee sivunneeksi myös aineellisten vahinkojen ärsyttävyyttä. Haastateltava kertoo omistaneensa jo useamman sohvan, jotka kaikki kissa on vuorollaan tuhonnut. Aineelliset vahingot harmittavat, mutta haastateltavat tuntuvat ymmärtävän eläimiään ja ettei omaisuuden tuhoamista ole tehty ilkeyksissään.

Joo, se on kans se property damage on aika iso, jos nää aattelee että, mitä kaikkia asioita nää on syöny ja tuhonnu. Sanotaanko et sillon mää oon tosi vihanen sillee, ensimmäinen on et ”Ei vitun rotta, et niinkun tääl on tärkeä laturin johto purtu poikki”, mut sit on sillai ”No, toisaalta mä jätin sen sen ulottuville”. Että, mä oon vähän aattelen eläimiä niinku pikkulapsia. Ei ne sillä tavalla ymmärrä.

Aineelliset vahingot ärsyttivät haastateltavia, sillä ne aiheuttivat heille vaivaa, mutta myös taloudellisia menetyksiä. Pientä ärsyyntymistä saattoi olla aistittavissa myös, kun lueteltiin kaikki eläimeen liittyvät taloudelliset kulut. Näyttely- ja lääkärimaksuista saattaa kertyä suuri summa, jonka maksaminen voi olla vaikeaa.

Vaikka haastateltavat muokkasivat elämäänsä mielellään eläinten mukaan, koettiin joskus eläinten jatkuva huomioiminen rasittavana. Esimerkiksi matkoille lähteminen vaikeutuu huomattavasti, kun on ensiksi löydettävä lemmikeille hoitajat matkan ajaksi. Myös eläimen tarvitsevuus läheisyyden suhteen saattoi toisinaan ärsyttää haastateltavia, kun samanaikaisesti olisi tehtävä muitakin asioita.

Sit välillä kun täytyis tehdä asioita, ihan siis joku... Mennä vessaan, niin siis mää meinasin kolme kertaa kompastua siihen, kun se pujottelee jaloissa ja se huutaa, niin sit taas just siinä vaiheessa, se saattaa aiheuttaa semmosta et ”No, mene nyt helvettiin siitä pyörimästä jaloista”.

Eläimen hoitoon kuluvan ajan koettiin välillä tuottavan stressiä. Tuolloinkin kuitenkin syy stressiin löydettiin itsestä, eikä eläintä syytetty ärsytyksen tuottamisesta.

Jos oot tosi väsynyt ja sä oot sillai ”Perkele kun ne pitää juoksuttaa” (nauraa). ”Vittu pitää lähtee huomenna Helsinkiin ja häkit on ihan likaset”. Ja sitte on et oma vika, sä olisit voinu siivota ne aikasemmin (nauraa).

Etenkin hevosharrastukseen koettiin liittyvän vaivalloisuutta, sillä tallit sijaitsevat yleensä kauempana kaupungista jolloin matkoihin menee paljon aikaa. Ratsastus on myös suhteellisen kallista, mikä myös lisäsi siitä koetun vaivan määrää. Esimerkiksi kun tutut hevoset jäivät tallilta pois yrittäjän vaihtuessa, ei harrastusta koettu enää vaivan arvoiseksi. Samaan aikaan tapahtuva omilleen muuttaminen ja oman talouden hoitaminen sai haastateltavan luopumaan harrastuksesta.

7.2.7 Kuolema ja luopuminen

Kaikki haastateltavat EVK:n jäsenet, yhtä lukuun ottamatta, kertoivat lemmikin kuoleman kohtaamisesta. Mikään haastattelukysymys ei suoraan pyytänyt kertomaan kuolemasta, mutta usein aihetta käsiteltiin tärkeän eläinmuiston kysymisen myötä. Lähes kaikilla haastateltavilla oli ollut elämänsä aikana yksi mittava eläinsuhde (hieman alle 20 vuotta), useimmiten kissan tai koiran kanssa. Pitkä eläinsuhde oli tyypillisesti alkanut jo lapsuudessa ja loppunut hiljattain muutaman vuosi sitten. Lapsuuden lemmikkien kuolema voidaan nähdä haastatteluiden perusteella jonkinlaisena lapsuuden loppumisena.

Pitkään ikään ehtineiden lemmikkien lopettamispäätös koettiin surullisena, mutta toisaalta helppona päätöksenä.

Niin sitten soitettiin seuraavana päivänä just eläinlääkäri X-kaupungista käymään kotona ja eläinlääkäri kun tuli sinne pihaan, et ittehan elättelin siinä vielä, vielä pienessä mielessäni toivoa, et ehkä.. Ehkä voi vielä tehdä jotain, vaikka tiesin, että oikeestaan ei kyllä voi. Mut sit se eläinlääkäri, kun se sano, että ”Ihmettelen, miten kissa on vielä tolpillaan”, et teorias kun on tos kunnossa, niin sen ois pitänyt jo kaks viikkoo sit olla kuollut. En ollut yhtään siis pahoillani, koska tiesin, et kissalla täytyy olla aivan järkyttävät kivut. Siinä vaiheessa, kun oikeesti näin sen kissan, et missä kunnossa se oli, kun mä menin siellä käymään.

Et ei jääny silti niinku paha mieli millään tavalla siit päätöksestä, et kyl se on se lemmikin omistajan aina se vittumaisin rooli...

Haastateltava kertoi kokeneensa, että kuolemaa tekevä kissa oli odottanut hänen näkemistään ja tästä oli jäänyt hänelle kaunis muisto.

Ja sit se, kun mä menin sinne itte sillon edellispäivänä, niinku X oli koko ajan siinä vieressä. Mulle jäi se olo, et se ootti mua. Niinkun eläinlääkärikin vähän sano, et ”Kyl täs on niinkun pelkällä tahdonvoimalla tavallaan kissa mennyt nyt oikeesti nää viimeset päivät”. Et se oli ittelle se ehkä se semmonen..

Ikääntyneiden lemmikkien kuoleman kohtaaminen saattaa olla vaihteittaista. Lemmikin terveyden asteittainen laskeminen valmistaa omistajaa lopulliseen luopumiseen:

Niin sitten tänä kesänä se sokeutu. Et se oli niinku tosi terve kissa, ja justiisa käyty aikaisemmin siin eläinlääkäriissä ennen kun se sokeutu. Et, siitä ei kukaan uskonu et se on 19, kun se on niin hyvinvoiva. Ja ulkoiltiin päivittäin, mutta sit ku siit tuli kuurosokee, niin se elämänarvo.. laski aika paljon.

Myös ennen lemmikin kuolemaa saatettiin joutua käsittelemään luopumista, kun muutettiin pois lapsuuden kodista eikä lemmikkiä voitu ottaa mukaan. Lemmikin jättämisen syyt saattoivat olla esimerkiksi lemmikin sopimattomuus kaupunkiolosuhteisiin. Tällöin jonkinlainen luopumisprosessi oli jo alkanut.

Joo, ja sit sillon kun mää oon muuttanut pois mun vanhempien luota, niin X jäi sinne, koska X ei osannut kulkea portaita ja se pelkäsi laminaattilattioita.. Hänellä oli tämmösiä juttuja (naurahtaa). Niin tota, kerrostalo ei ollut sille oikee paikka, ja sillon kun mää oon muuttanut pois kotoo, niin mää harkitsin koiran ottamista, mut sit mä onneks ymmärsin sen että mä en voi antaa sille hyvää elämää, mä olin just 19 täyttänyt ja semmonen..

...

X palveli paremmin kuin hyvin, sai elää tosi mahtavan elämän siellä maalla, et sai kulkea ihan oman mielensä mukaan pihalla tai sisällä miten tykkäs. Kyl mää itte edelleen silti nään, et se on kissalle ihanteellisin ympäristö myöskin.

Yksi haastateltavista kertoi kohdanneensa lemmikin kuoleman jo seitsemän vuoden iässä, kun hänen kissansa oli jäänyt auton alle. Haastateltava kertoi, ettei uusi eläin koskaan korvaa vanhaa:

Se mun ensimmäinen oma jäi vähän alle vuoden ikäsenä auton alle, et se oli semmonen aika.. tuota pienelle lapselle löytää se sit puolikkaana ojasta (naurahtaa), se oli vielä, oli semmonen aika kova. Mut sit siinä meni semmonen puoli vuotta, että sain sit tavallaan

niin sanotusti toisen kissan siihen, mut emmä sitä aikaisemmin halunnutkaan. Vanhemmathan ois käynyt heti hakemassa, mut sitte mä en itte halunnu. Koska mä en halunnu sillon myöskään sillä korvata sitä, tavallaan.

Uusi lemmikki ei korvaa vanhaa, ja lemmikin kuolema koskettaa vielä pitkän ajan jälkeen. Haastatteluiden perusteella voidaan sanoa, että lemmikin kuoleman jälkeen joillekin omistajille on tarpeen suruaika, jolloin uutta lemmikkiä ei hankita. Uuden lemmikin hankkimisesta haaveileminen voi olla osa surutyötä.

Kuolemaa mietitään joskus jopa lemmikin hankintavaiheessa, kuoleman läheisyys ja lemmikin lyhyt elinikä voitiin nähdä syynä olla hankkimatta tiettyä lajia. Yksi haastateltavista, joka suunnitteli kasvattavansa tulevaisuudessa tiettyä lajia, toivoi karaistuvansa kuoleman kohtaamisessa. Hän kertoi tiedostavansa, että joutuu tekemään vaikeita päätöksiä, esimerkiksi silloin kun eläin ei kuole vanhuuteen, vaan hänen on päätettävä sen kuolemasta.

Haastateltavat olivat luopuneet lemmikeistään muutenkin kuin kuoleman tai muuttamisen takia. Yksi haastateltavista kertoi luopuneensa lemmikistään entisen puolisonsa allergian takia. Tämä oli ollut hänelle kova paikka ja hän kertoi myöhemmin puolisoista erottuaan hankkineensa uuden kissan vain kuukausi eron jälkeen. Hän kertoi harkinneensa myös sellaisen lemmikin hankkimista, jolle puoliso ei olisi ollut allerginen.

Äijälle moikka ja kissa taloon!

Lemmikistä luopuminen ei ole koskaan helppoa, mutta helpoimmillaan se on silloin, kun omistaja kokee, ettei voi tarjota lemmikilleen parasta mahdollista elämää. Yksi haastateltavista kertoi vaikeasta kokemuksestaan, kun oli joutunut luopumaan koiranpennustaan terveydellisistä syistä. Hän koki sen vahvana epäonnistumisena, ja oli myös saanut osakseen ankaraa arvostelua läheisiltään. Haastateltava kertoi, että tapauksesta oli jäänyt hänelle jonkinlainen pelko siitä, ettei hän voisi enää koskaan hankkia uutta koiraa, koska ei pystyisi hoitamaan sitä.

Oli tosi kova paikka sen koiranpennun kanssa, kun joutu myöntämään, että mä en oo vielä tarpeeks kykeneväinen tähän. Ja kun mä palautin sen kasvattajalle, mulla entinen ystävä sano sillon, että ”Mä arvasin, että tässä käy näin” ja ”Älä enää ikinä ota, älä ota noin montaa, älä enää ikinä ota eläimiä lisää” ja kaikkee tällasta niinku ”Sä oot hoardannut eläimiä”. Se oli jotenkin aivan hirveetä kuultavaa. Jotenkin siitä on jäänyt semmonen, et okei, mä en voi ikinä ottaa koiraa, et mä oon epäonnistunut tässä. Ja mä

en yrittänyt tarpeeksi, ja mä en pystynyt niinkun tekemään sitä että. Mut se oli jotenkin.. Siitä koirasta oli niin paljon vastuuta, ja niin paljon yhtäkkiä kaikkee uutta ja tollasta ja et se oli vaan jotenkin niin vaikeeta kerralla sulattaa. Et oli just sillain terveys meni ihan kuralle ja sit oli sillain, et okei, ei voida elää näin. Että se eläin ei ansaitse sitä, et mä en pysty pitämään siitä sataprosenttisesti huolta.

Yksi haastateltavista kertoi, kuinka lapsuudessa toinen hänen vanhemmistaan oli hankkinut useaan otteeseen koiranpennun, mutta luopunut näistä jo lyhyen ajan sisällä. Hän kertoi, että vanhempansa hän oli oppinut hillitsemään vanhempaansa koirien hankinnassa. Koiria perheessä oli ollut yhteensä ainakin kolme. Lyhyimmillään koira oli ollut perheessä vain yhden yön, ja pisimmillään vuoden ajan. Luopumisen syyksi riitti ärsyntyminen eläimeen. Haastateltava kertoi kiintyneensä osaan koirista, ja toivoi niiden päässeen hyvään kotiin tai takaisin kasvattajalle. Kun lemmikki luovutettiin pois lyhyen ajan sisällä sen ottamisesta, puhuttiin siitä palauttamisena.

7.2.8 Vaarallisuus

Vaikka kaikki haastateltavat suhtautuivat eläimiin lähtökohtaisesti positiivisesti, kertoivat he myös peloistaan eläimiin liittyen. Pelkoa oli kahdenlaista: eläimiä kohtaan ja niiden puolesta. Pelkoa eläimiä kohtaan esiintyi esimerkiksi puhuttaessa eksoottisista eläimistä kuten käärmeistä, merenelävistä sekä hyönteisistä. Yksi haastateltavista kertoi kärsivänsä fobiasta ampieisia kohtaan, muttei halunnut näille kuitenkaan loppujen lopuksi mitään pahaa. Samankaltainen ajatuskuvio toistui myös muissa EVK:n jäsenten haastatteluissa. Eläintä saatettiin pelätä, mutta sitä kuitenkin arvostettiin, eikä sitä pelosta huolimatta haluttu tappaa.

Siis ampieisia mä pelkään. Aina välillä puhisen just kesällä, että mun puolesta ne vois kaikki niinku kuolla poies, mut ehkä just se, että ymmärtää, että se on nyt tämä fobia, joka tässä puhuu ja että ne on oikeesti niinku tärkeitä.

Silmitöntä raivoa tai pelkoa eläimiä kohtaan ei tunnettu. Vahvimpia mielipiteitä tai tuntemuksia eläimiä kohtaan osoitti yksi haastateltavista, joka ei voinut sietää mielestään ulkonäöltään liian ihmismäisiä apinoita tai hänestä häiritsevän näköisiä mustekaloja.

Musta siis kaikki ne tarinat sillai ”Minä pidän simpanssia lemmikkinä ja sit se repi multa naaman irti” niin sit on sillai ”Ei!” (naurahtaa) EI! Siis mä en siis, jos EVK:ssa sellasen, jos joku laittaa, et ”Onpa sulonen simpanssivauva”, niin sit mä oon sillai ”Nyt tulee sellasia ajatuksia, että ei sovi EVK:hon, minäpä vaihdan tästä sivua (nauraa)”. Ja

apinat on jotenkin muutenkin vähä sillai... En oikein pidä. Joku marmosetti, joka ei näytä niin paljoo ihmiseltä, niin se on ihan söpö.

Sama haastateltava kuitenkin kertoi, ettei haluaisi, että ”kaikki apinat lahdataan”. Hän kertoi enemmänkin ihmettelevänsä miksi ihmiset hakeutuvat tekemisiin apinan kaltaisten villieläinten kanssa, kun lemmikeiksi voi ottaa myös kissoja tai koiria. Yksi haastateltavista kertoo pitävänsä yleisesti koirista, mutta joidenkin koirarotujen aiheuttavan hänessä vastenmielisyyttä ylijalostetun ulkomuodon takia. Hän kuvailee merenelävien ulkonäön herättävän hänessä epämiellyttäviä tunteita.

Niillä on nokka ja mää oon siitä sillai: ”Se ei kuulu sille!” (naurahtaa) Minkä takia sillä on nokka! Siis se on se ainut asia mikä siinä eläimessä häiritsee, muuten ne on tosi kivoja, mut mä en haluais, että meressä joku jättikalmari tulis syömään mut, mä olisin siinä vaiheessa et ”Joo no niin ei, mää lähen tästä pois”. Mut esim. sillee on mulla tomonen pieni mustekalapehmolelu ja kaikkee tollasta. Ne on tosi kauniita, mut mua inhottaa se ajatus et suu on siellä niinku pohjalla ja toisella on nokka ja toisella on semmonen viemärin avaajan näkönen niinku suu ja sieltä... Eeeeei, ei sillo mitää sellasta, ei puhuta tästä asiasta (nauraa). Ei oo tommosia.

Eläimiin liittyvä inho ei ollut yksiselitteistä. Yksi haastateltavista esimerkiksi kuvaili kokevansa perinteisesti vähemmän miellyttävänä pidettyjä hämähäkkejä kohtaan sympatiaa, sillä oli lukenut hämähäkkien kokevan samankaltaisia tunteita ihmisten kanssa jälkeläisiään kohtaan.

Hämähäkkihän, monesti se aiheuttaa joko enemmän vähemmän negatiivisia tunteita, tai sit ei mitään. Että ne ei välttämättä inhota mut niillä ei oo sulle myöskään mitään väliä. Mut just se, et ihan yhtä lailla, että et ne huolehtii jälkeläisistään ja ihan viimeeseen asti huolehtii niistä ja se, että onko se sitten vaan geneettisesti koodattu johonkin, et sitä halutaan pitää huolta omista geenijatkumostaan vai mistä niin, (hymähtää) onks sillä loppujen lopuksi väliä? Tavallaan.

Haastatteluissa eläinten pelkääminen liittyi niiden kunnioittamiseen. Isompien eläinten, kuten hevosten kanssa tekemisissä olleet haastateltavat kertoivat esimerkiksi siitä, kuinka heidän vanhempansa pelkäsivät hevosten kanssa touhunneiden lastensa puolesta. Hevosten kanssa tuli tietää mahdolliset vaarat ja riskit, mutta siltikään haastateltavat eivät suostuneet eläintä pelkäämään.

Se oli saman tien joko takapää siihen ovelle silleen ”Tuu vaan jos uskallat”. Mut et sitte hevosihmisillä, kun tuo itsesuojeluvaisto on vähän niin ja näin, niin sit kun siinä vaan niinku lassyttät semmoselle tyyliin 500 kiloselle, joka yrittää liiskata sut.

Itselle vähiten tutut lajit saatettiin kokea hieman jännittävinä, eikä esimerkiksi suomalaisia villieläimiä kuten susia haluttu tavata, vaikka niitä kunnioitettiin. Yksi haastateltavista kertoi, ettei koe pelkoa tai inhoa esimerkiksi käärmeitä kohtaan, mutta kokee itselleen tuntematonta lajia kohtaan varauksellisuutta. Pelko eläimiä kohtaan oli kuitenkin harvinaisempaa kuin pelko eläimien puolesta. Pelkoa eläinten puolesta koettiin esimerkiksi eläinlääkäriin vastaanotolla.

Oli vähä semmone, että ei tuu hirveen luottavainen olo viedä sitä eläintänsä sinne. Sit kun ne on esim. tosi herkkiä nukutukselle ja tällasille, niin sitten on sillain, et osaaks se lääkäri annostella esim. sen oikein, tietääkö se mitä se tekee.

Eläinten pelättiin myös loukkaavan itsensä, mutta lisäksi esille tuli pelko siitä, että omistaja itse aiheuttaisi lemmikeille vahinkoa.

Ja joskus mä oon siis nähnyt tosi paljon painajaisiakin siitä, et mä vaikka vahingossa unohdan jonkun eläimen tai vaikka räähkään eläintä huomaamattani ja sit mä herään tiekkö ihan silleen niinku, että (huokaisee) ”Miten tää on niinku mahdollista?” Mä en tiää, et onks se tavallaan, et sä haluut pitää niistä niin hyvää huolta, et sit se on se pahin painajainen, et sit sä viel omalla toiminnallasi, vaikka se on just se mitä sä et ikinä tekis, kellekkään mitenkään.

Pelko eläimen tahattomasta vahingoittamisesta tuntui olevan vahva, sillä se saattoi tulla eri haastateltavilla esiin painajaisten muodossa, mutta myös itsensä jatkuvana tarkkailemisena. Yksi haastateltavista pelkäsi, että hänen oma suhtautumisensa eläimiin muuttuu välinpitämättömäksi hänen aloittaessaan tulevaisuudessa lajin kasvatustyön. Kuitenkin tämän hetkinen liikaherkkyys koettiin myös epätoivotuksi.

Mä oo tosi herkkä eläinten suhteen. Joku aivastaa, nii mää oon ”Nonii nyt se kuolee”.

7.2.9 Söpöys

Söpöyttä käsiteltiin EVK:n jäsenten haastatteluissa vähän. Haastatteluiden perusteella söpöys näyttäytyy jonkinlaisena alkuvoimana, joka saa ihmisen kiinnostumaan eläimestä, sen hoivaamisesta sekä yhdessä olemisesta ja tekemisestä. Näin söpöys on sukua hellyydelle ja läheisyydelle. Haastatteluissa sivuttiin eläinten söpöyttä ja ulkonäköä kuvailemalla esimerkiksi omien lemmikkien ulkonäköä, kun eläimen olemusta saatettiin kuvailla ohimennen suloiseksi. Yksi haastateltavista puhui lemmikistään näin:

Sit on jännä vielä, kun tää on tää ystävän kasvattama, se oli hauska, kun hän mainitsi joskus, että sen huomaa niinkun miltä chinchilla näyttää, että kuka sen on kasvattanut. Sit ku, ”En mää nää sitä”, mut toi tuli niin mä olin et ”Aa, kyl mä nään sen” (nauraa)... Se on hiukan tommonen pyöreä ja sillä on pieni kaksoisleuka, niin se on hirveen sulosen näkönen.

Edellä haastateltava viittaa eläimen söpöyteen vertaamalla eläintä ihmiseen. Myös pulleus ja yleinen pyöreys lisäsi eläimen söpöyttä omistajansa silmissä. Omia lemmikkejä kehuttiin muutenkin söpöiksi. Yhdessä haastattelussa omistaja kertoi kissansa väriyhdistelmän olevan yleisesti epäsuosiossa, mutta hänen itsensä pitävän siitä ja jopa suosivan kyseisen väriyhdistelmän kissoja. Hänen mielestään kissa on ”maailman kaunein”, vaikka muut olivat sanoneet sitä rumaksi. Mielipiteet ulkonäöstä ovat subjektiivisia: toiselle ruma on toiselle kaunis. Eläimen ulkomuoto saattoi siis toimia syynä hankkia eläin tai olla hankkimatta sitä.

Toiset haastateltavista eivät korostaneet haastattelussa eläinten ulkonäköasioita, kun taas toiset olivat selvästi ulkonäkötekijöistä kiinnostuneempia. Erikoinen väriyhdistelmä tai lajin ulkomuoto saattoivat nousta keskustelun aiheeksi ja selvästi haastateltavaa ilahduttavaksi tekijäksi. Yhdessä haastatteluista kuvattiin oman vanhemman ongelmallista tapaa hankkia lemmikkejä. Tuolloin lemmikinhankinnassa söpöys oli ollut tärkeää. Söpöyttä oli ollut muun muassa eläimen nuori ikä ja miellyttävä käytös.

Se kyllästy eläimiin, niin sit kun ne lopetti olemasta pieniä ja söpöjä, ne lähti vaihtoon.

Edellä olevan viittauksen perusteella voidaan todeta, että söpöys ei ole ikuista, vaan se voi hälvetä eläimen kasvaessa.

7.2.10 Inhimillistäminen

Inhimillistämisestä puhuttiin Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa suhteellisen vähän. Usea haastateltavista saattoi lausahtaa kesken haastattelun, ”Eläintä ei saisi inhimillistää, mutta...”. Haastateltavat tuntuivat kokevan eläimen inhimillistämisen olevan jollain tavalla väärin.

Tai ainaki ite, ite laitan ne siihen arvoon, että niitten eteen pitää tehdä niin kauan se, mitä tekis perheenjäsenen eteen, koska siihen on sitoutunut sillä tavalla. Et jos sie otat sen eläimen, niin siun pitää sitoutua siihen enemmänkin kuin eläimeen, et ei tietysti inhimillistää, mut se on elävä olento.

Inhimillistämistä käsiteltiin haastatteluiden sisällä tuskin havaittavasti. Inhimillistämisen voidaan ajatella olevan sisäänrakennettuna esimerkiksi puhuttaessa, kuinka lemmikki on perheenjäsen. On varsin inhimillistettyä puhua lemmikistään ”esikoispoikana” tai ”pikkusiskona”, kun kaikille kuitenkin on selvää, ettei tämä ole biologisesti mahdollista. Yksi haastateltavista inhimillisti lemmikkejään huomattavasti voimakkaammin kuin muut. Hänen mielestään eläimet, nimenomaan kissat, ovat kykeneväisiä ilmaisemaan mielipiteitään ja jopa protestoimaan omistajaansa vastaan. Hänen mukaansa kissan käytös voidaan siten nähdä tunneperustaisena, pelkän fysiologisen reaktion sijaan.

Tämä diiva-neiti näistä, se kyllä saattaa protestoida siis kun jotkut myös väittää, että kissat ei protestoi, ja mä oon siitä täysin eri mieltä, kyllä ne ovat siihen kykeneväisiä. Esimerkiksi jos on itte ollu vaikka sen puoltoista päivää poissa, aina järkkään siis jonkun tänne antaa niille ruokaa tai käymäs leikittää tai näin, ei ne oo ikinä sitä koko aikaa yksin vaikka mää olisinkin itte pois.

Haastateltava kuvaili kissansa käytöstä protestina hänen omalle käytökselleen, esimerkiksi liian pitkään kotoa poissa olemiselle. Haastateltava kuvaili kissan käytöksen olevan selvästi johdannaista hänen käytöksestään, ikään kuin omistajan ja lemmikin teot olisivat olleet vuoropuhelussa keskenään.

Heti kun mä tulin kotiin ja laskin vaikka sen takkini, jos erehdyin laskeen maahan, tai laukun maahan, mikä mulla oli ollut mukana, varsinkin siis jos se oli paikka missä oli toisia eläimiä ollut, niin se kävi haistelemassa ja sit se katto mua ja sit se kävi kusella siinä jossain laukussa tai takissa. Sit mää aina katoan sitä sillee, et no ajaa.. Ja tutkin kaikkee, et ei ollut varmasti mitään siis virtsatieongelmia, tai semmosia mikä on yleisesti saattaa olla se syy jos kissa merkkalee niin sanotusti väärin paikkoihin, mut eii.. (naurahtaa). Eei. Kyl se on, se on se, et tiesit mennees käymään jossain.

Toinen haastateltava puolestaan kyseenalaisti lemmikin inhimillistämisen tarpeellisuuden ja järkevyyden. Hänen mielestään inhimillistäminen voi olla hauskaa, mutta toisaalta turhaa, sillä ihminen ei voi tietää mitä eläin tuntee.

Jos on menettänyt vaik sen vähän tatsin siihen, että mikä on sille eläimelle hyvää ja mikä niinku tyydyttää sitä omaa hyvää fiilistä, et inhimillistää sitä eläintä, tekee siit niinku liikaa ihmisen kaltaisen ja sitte kohtelee sitä liikaa sellasena, että se käyttäyty ton takii tolla tavalla, et se, se vaan inhimillisesti se on vihanen tai loukkaantunut ihmiselle, tai jotain tällasta. Et hauskaa siitä on vitsailla, et se on loukkaantunut sulle, mutta sitte, ei siitä aina oo varmuutta tällasissa asioissa, et mitä se eläin tuntee. Et ei se näytä samalla tavalla asioita.

Inhimillistämistä oli aistittavissa haastateltujen kertomuksista myös silloin, kun he kertoivat erimielisyyksistään lemmikkien kanssa. Yksi haastateltavista viittasi inhimillistämiseen sanoessaan näin:

On ne siis melkein tärkeimpiä, tällä hetkellä kuitenkin sit. Totta kai perheenjäsenet ja läheiset ystävät ja kaikki, ei nyt ikinä, kaikki sanoo et eläimiä ja ihmisiä ei voi verrata, mutta kyl mää edelleen väittäisin, et kyl ne on ihan sikana parempia, kuin monet ihmiset.

Inhimillistäminen tuli selvimmin esille käsiteltäessä eläinten kykenevääisyyttä erilaisten tunteiden kokemiseen. Haastateltavat pohtivat, mihin tunteisiin heidän lemmikkinsä kykenevät ja mikä menisi jo eläimen taitojen yliarvioimiseksi.

7.2.11 Eläimen erityislaatuisuus

EVK:n jäsenten haastatteluissa nousi esille ajatus eläimen erityislaatuisuudesta verrattuna ihmiseen. Erityislaatuisuuden teema liittyy vahvasti ajatukseen siitä, kuinka ihminen ja eläin ovat keskenään erilaisia. Eläimen erityislaatuisuudella voidaan osittain selittää ihmisen yleistä kiinnostuneisuutta eläimistä. Haastateltavat olivat yleisesti kiinnostuneita kaikista eläimistä.

Ja huomaaan kyllä usein, siis silleen, että et se just jos jossain on vaikka koiranpentu, nii kyl sitä tekee aika paljo jos pääsis vaikka kattoo. Ja siis meillä on mökillä lemmiä yhdellä pellolla siinä suhteellisen lähellä, niin kyä mää saatan lenkkireittini valita sillee, et pääsee kattoo, kun ne vetää tukka heiluen siellä.

Sama haastateltava jatkaa kertomalla, kuinka saattaa valita esimerkiksi ulkomaanmatkoillaan vierailtavat kohteet sen perusteella, mitä eläimiä kohteessa voi nähdä luonnollisissa elinoloissaan. Eläimet kiinnostavat haastateltavaa huomattavasti. Eläimen erikoislaatuista asemaa ja luonnetta ihmisyydelle voi nähdä myös haastatteluissa esille tullessa lausahduksessa eläimistä pitävien ihmisten hyvydestä:

Mutta siis totaa, et mää oon yleensä silleen tosi kiinnostunut ja jos jollain ihmisellä on, vaikka jos on joku uus työkaveri et on eläin, niin kyähän se niinku, et tulee semmonen, et ei toi voi nyt olla ihan paska tyyppi, et siis on se semmonen ihan selkee.

Haastatteluissa nousi esille myös vastakkainen suhtautuminen kiinnostuksesta eläimiin. Yksi haastateltavista kertoo, kuinka ei koe tarvetta tutustua kaikkiin eläimiin, vaan kokee tärkeäksi

arvostaa eläimen omaa arvoa ja tilaa. Haastateltava kertoo kiinnostuvansa eläimistä yksilökohtaisesti ja luotuaan suhteen niihin.

Miulla ei oo mitään tarvetta lähestyä toisten ihmisten eläimiä, et mie en oo niit ihmisii, jotka niinku hullaantuu siit ajatuksesta, että samaan tilaan tuodaan eläin, ja et sen ympärillä pitäis pyörii. Vieras eläin, mul ei oo mitään tarvetta silleen liikaa kiinnostua siitä. Et sit kun sen eläimen alkaa tuntee, et se on jonkun kaverin koira, että näkee useemmin tai jotain, niin sit siihen luokin sen oikeesti. Tuntee sen eläimen, siinä on jonkinlainen suhde. Ei tietysti kaikkiin eläimiin, et jotkut eläimet viihtyy omissa oloissaan, tai sit ne on vähän erilaisia luonteeltaan, että ei vaan toimi.

Rakkaus ja kiinnostus eläimiin koettiin selityksenä eläinten kanssa työskentelyyn. Haastateltava, joka työskenteli tällä hetkellä eläinten kanssa, kertoi työnantajansa kyllä tietävän ”mikä mua sinne motivoi”. Sama haastateltava kertoi eläinten olevan ihmisiä parempia:

Ne on paljon parempia, kuin monet ihmiset. Sanotaanko että eläimet on aina hyvässä ja pahassa, ne on rehellisiä, ja ne.. No, ne on rehellisiä.

Eläimillä koetaan olevan jotain sellaista, mitä ihmisillä ei ole ja mikä erottaa ihmisen ja eläimen perustavanlaatuisesti toisistaan. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että eläinten kanssa on helpompi olla kuin ihmisten kanssa. Lemmikit ovat vähään tyytyväisiä, eikä eläin kysele. Eläimet ovat ihmisiä suoraviivaisempia toiminnassaan ja siksi niiden kanssa on helppo olla. Eläimiin voi suhtautua vaaruksettomammin kuin ihmisiin ja niiden kanssa voi olla oma itsensä. Vieraan eläimen kanssa on helpompi olla kuin vieraan ihmisen kanssa. Eläinten rakkaus on pyyteetöntä ja ne ovat rehellisiä ja uskollisia. Yksi haastatelluista kuvasi tätä suhdetta seuraavasti:

Vaatii ihmissuhteelta niin paljon, että sä pystyt muodostamaan sellaisen ihmissuhteen, mitä sä muodostat vaikka koiran kanssa. Tuntuu jotenkin ihan hölmöltä, mut näin mää sen ehkä koen.

Toinen haastateltava arvioi olevansa jopa onnellisempi lemmikkien kuin toisten ihmisten kanssa. Myös eläinten erityislaatuisuus esimerkiksi vanhusten ja vammaisten kanssa työskentelemisessä mainittiin haastatteluissa. Eläimillä koettiin olevan lempeyttä, ymmärtäisyyttä ja pehmeyttä, joita vuorovaikutuksessa erityisryhmien edustajien kanssa voidaan tarvita.

Haastateltavat olivat sitä mieltä, että kahden ihmisen välinen suhde on sosiaalisempi, sillä ihmisten kanssa voi kommunikoida paremmin kuin eläinten kanssa. Haastateltavat kertoivat useista ihmisistä,

joilla on enemmän eläin- kuin ihmisystäviä. Eläimet nähtiin jollain tavoin ihmisten kanssa samankaltaisina. Samalla kuitenkin mainittiin, että eläimillä on omat, ihmisten tavoista eroavat keinot kommunikoida keskenään. Eläinten älykkyys mainittiin useassa haastattelussa. Haastateltavat kokivat, etteivät eläimet ja ihmiset eroa toisistaan kovinkaan paljoa esimerkiksi tunne-elämältään, ja että eläimillä voi olla syvät tunnesiteet toisiin eläimiin. Haastateltavat kertoivat eläinten tunne-elämästä seuraavanlaisesti:

Ne ovat iloisia, kun ne näkevät toisensa, ne on iloisia, kun ne leikkii yhdessä ja tekee asioita yhdessä. Ne hakee turvaa toisistansa.

...

Ei koira esim. mieti sillai, että ”Ei hitto mitähän, kun mitähän toi toinen aattelee musta”. Tai ”Mitä mää pistän töihin seuraavaksi päiväksi”. Sanotaanko, että ajatusmaailma on niinku luultavasti paljon ihaltavan niinku yksiselitteisempi. Et eläimet tuskin murehtii yhtä paljon.

EVK:n jäsenten haastatteluissa kuvailtiin eri lajien edustajia keskenään erilaisiksi eläimiksi. Haastatteluissa eläimistä puhuttiin toisaalta homogeenisenä ryhmänä, toisaalta yksilöinä. Haastateltavat kuvailivat eläinten erityislaatuista esimerkiksi kertomalla lintujen ja matelijoiden tavasta erota nisäkkäistä. Eri eläinlajien toisistaan eroavat eleet ja käyttäytyminen nähtiin osoituksena eläinten erityislaatuudesta. Yksi haastateltavista kertoi, ettei hänen mielestään ihminen ja eläin eroa toisistaan välttämättä kovin paljoa.

Yhden haastateltavan mielestä ihminen on valta-asemassa kaikkiin eläimiin nähden. Tämä ajatus vääristää hänen mielestään ihmisten ja eläinten välisten erojen ja samankaltaisuuden pohdintaa. Yksi kuvasi ihmisen olevan itsekäs ja haluavan hyötyä kaikista eläimistä. Hänen mielestään eläimet käyttäytyvät luonnossa eri tavalla kuin ihmiset, sillä esimerkiksi ne eivät yleensä tapa yli oman tarpeen. Haastateltavan mielestä ihmiset voisivat ottaa mallia ympäröivästä maailmasta ja luonnosta.

Yksi haastateltava sanoi, että ihmisen pitäisi aina tiedostaa, että eläin on eläin. Hänenkin mielestään eläimiä kohtaan voi kokea vahvoja tunteita ja pitää eläimiä perheenjäseninä. Haastateltavan mukaan on hyvä kunnioittaa sekä ihmisen että eläimen omia rajoja. Hänen puolestaan eläimiä voi pitää perheenjäseninä, mutta ihmisen tulisi aina muistaa, että eläimet reagoivat eri tavalla kuin ihmiset. Haastateltavan pohdinnasta on tulkittavissa ajatus siitä, ettei eläimiä tulisi pakottaa ihmisen käytösmalleihin.

7.2.12 Eläimen yhteiskunnallinen asema, eläinsuojelu ja rescuetoiminta

Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa esille nousi eläinsuojelullinen näkökulma. Haastateltavat olivat kiinnostuneita myös muista kuin omista lemmikeistään ja toimivat eläimiä auttaessaan pyyteettömästi ja jollain tavoin eläinsuojelullisesti. Eläinsuojelullinen aspekti eläimiin tuli ilmi kolmella eri tavalla: yleisenä kiinnostuksena eläinten oikeuksia kohtaan, käytännön arkipäivän toimintana ja järjestäytyneempänä toimintana, kuten eläinkodin perustamisen suunnittelemisena ja eläinten avustamistyönä. Arkipäivän kiinnostus ja toiminta eläinten hyvinvoinnin tukemiseen ilmeni esimerkiksi puheissa tuntemattomien eläinten auttamisesta.

Jos näkee vaikka jossain pubin edessä jonku koiran, niin kyä siitä on niinku tosi huolissaan. Ja jos pystyy niin kävelee viel myöhemmin ohi siitä sitten samana päivänä.

...

Sillai kokisin, että on sillee, rakastan eläimiä sillee, et jos näkisin niinku jonkun eläimen hädässä niin kyl mää tekisin kaiken et mää saisin autettua sitä.

Eläinten oikeudet tulivat jollain tavoin mainituksi kaikissa haastatteluissa. Kuitenkin yksi haastateltavista oli erityisen kiinnostunut eläinten oikeuksista ja haastattelun eri aiheet kietoutuivat pitkälti eläinten oikeuksien ympärille. Kahdella haastateltavista oli tulevaisuuden haaveissaan perustaa eläinten vanhainkoti.

Sen tietää, et ei sillonkaan pysty kaikkia tietenkään pelastaan, mut kyl mä itte nään, et jos ees parin, niin se on jo paljon.

Eläinten vanhainkodin perustamisesta haaveileva haastateltava kertoi, lopetusuhan alla olevien ja kotia etsivien eläinten ottamisella voivansa osittain kiertää eläimen hankkimisen problemaattisuuden. Muutenkin eläinten hankkiminen yhdistyi eläintensuojeluun. Tällöin puhuttiin rescuesta, eli kodin antamisesta eläimelle, joka tulee huonoista oloista tai muuten kaipaa uutta kotia. Haastateltavien keskuudessa rescue oli suosituin tapa hankkia uusia lemmikkejä.

Tota unohdin sanoa tohon, mikä yhdisty tohon maalla elämisen haaveeseen sekä siihen just eläinten tarpeeseen, niin sen pystyy iteltään ylittämään sillä, että jos oikeesti hankkii niit hylättyjä tai muuten eläimiä, jotka on siin tilanteessa, että niillä ei oo mitään muuta vaihtoehtoo kuin saada joku helppo kotipaikka maalta tai lopetus. Niin

esimerkiksi joku kanakin, ei loppujen lopuksi ees haittais, et jos se ei munis, et jos mie päätän jossain vaiheessa et mie haluun kanoja, niin varmasti löytyy kanoja, jotka tarvii kotia.

Yksi haastateltavista oli ollut erityisen kiinnostunut eläimistä koko elämänsä ajan. Hän oli tehnyt jo lapsena ystävänsä kanssa itsenäisesti eläinsuojelutyötä kuulumatta mihinkään järjestöön. Lapsen tekemäksi toiminta oli hyvin aktiivista ja huomattavaa. Eläinsuojelutyö tapahtui haastateltavan kodin läheisellä maatilalla, jonka omistaja ei ollut itse kiinnostunut tai kyvykäs antamaan omistamilleen eläimille oikeanlaista hoitoa. Haastateltava kertoi lapsena etsineensä kissapentueelle kodit, kun tiesi näiden omistajan todennäköisesti tappavan pennut. Sanojensa mukaan hän on pienestä pitäen yrittänyt auttaa kaikkia eläimiä, vaikka ei ole omien lemmikkien voittanutta.

Siellä oli semmonen yks koira joka, sitä me käytiin aina tota kans siinä samassa pihapiirissä. Koitettiin sille mahdollisuuksien mukaan, mä en tiedä et pääskö se ikinä irti siitä remmistään kunnolla, et me sit aina välillä päästettiin sitä vähän niinku luvottomasti kans siinä pihassa ja käytettiin sit pikkukävelyillä ja kissoille vietiin hirveesti ruokaa, ja tehtiin talvee varten aina semmosia lämpösiä styroksipetejä sinne ja kaikkee. Oon pienestä pitäen ja heti ala-asteesta lähtien, naapureitten maatioilla ei olla leikattu kissoja, on ollu hevosia aika huonos hoidossa, ja sillain, et ollaan sitten kaikki viikkorahat aina laitettu siis ala-asteella kissojen ruokiin ja käyty ruokkimassa siellä kissoja. Otettu niinku kahdeksanvuotiaana nää ensimmäiset pennut kävin sieltä naapurilta hakemassa, koska mää tiesin et se tappaa niitä. Niin sit mää etin niille kodit, mun täti oli silloin tuolla X-lehdessä töissä ja laitto ilmotuksen sinne, että pentuja.

Vaikka autettavia eläimiä ei koetukkaan omiksi, niiden kanssa vietettiin paljon aikaa itse siitä suoranaisesti hyötymättä. Haastateltavan lapsena harjoittama eläinsuojelutyö oli pitkäaikaista ja oli jatkunut aikuisuuteen hänen esimerkiksi palatessaan tilalle loukuttamaan hylätyiksi jääneet kissat.

Eläinsuojelu on ristiriitainen aihe, sillä se on jollain tavoin kielletty aihe Eläinvideokerhossa. Haastatteluissa tuli esille, ettei ryhmässä saa tai kannata puhua liikaa eläinten oikeuksista tai väärinkohtelusta, vaan ryhmän sisällöt keskittyvät enemmän positiivisiin asioihin, vaikka sen jäsenet luultavasti jakavatkin ajatukset eläinten oikeuksista. Haastateltavien omassa elämässä eläinsuojelulla oli kuitenkin suuri merkitys.

Haastateltavat totesivat eläinten ja ihmisten välisen tasa-arvon olevan vaikea kysymys. Heidän mielestään ihminen ja eläin eivät ole tasa-arvoisia. Haastatelluista kaksi mietti lemmikkien pitämisen oikeudellisuutta, sillä vaikka ihminen tarjoaa lemmikilleen hoivaa, ovat lemmiksi tarkoitetut eläimet kasvatettu vankeudessa ja näin lemmikki on ihmisen omaisuuden asemassa.

Jos ihan miettii mitä on kirjattu lakiin, niin sä voit omistaa eläimen, mutta et ihmistä.

...

Kuinka se on niinku vaan kasvatuksenkin kautta päätyne sellaiseks helposti vaihdettavaks omaisuudeks. Sillä ei oo niin ku arvoo, sillä eläimen elämällä.

Yhden haastatellun mielestä eläin ja ihminen eivät ole tasavertaisia, mutta eläin ei kuitenkaan ansaitse huonompaa kohtelua kuin ihminen. Hänen mukaansa eläin ansaitsee sen mikä lajille on parasta. Kuvatessaan ihmisen ja eläimen välisen suhteen tasavertaisuutta, haastateltava totesi:

En mää välttämättä pitäis toista ihmistä häkissä.

Haastateltavan mielestä ihminen ja eläin eivät tule olemaan koskaan tasavertaisia, minkä hän näki johtuvan siitä, että ihminen on asettanut itsensä valta-asemaan ottaessaan eläimiä lemmikikseen ja hyötykäyttöön.

Sudesta on koulutettu koira ja se on niin kuin meidän tekele. Ne on ollu ensin hyötyeläimiä ja sit me ollaan päätetty ylentää ne siihen, että te ootte nyt lemmikkejä ja me pidetään teistä nyt huolta.

Haastateltujen mielestä etenkin tehotuotantoeläimet ja villieläimet eivät ole tasa-arvoisia ihmisen kanssa. Yksi haastatelluista katsoi ihmisen itsekkyyden olevan suurin syy siihen, etteivät ihminen ja eläin ole tasavertaisia.

Kuinka paljon meillä kaadetaan metsiä. Susien, karhujen, ilvesten, meidän suurpetojen niinku oikeesti luontaisia elinalueita ja sit tapetaan, kun ne ajataan lähemmäs ihmisasutusta.

Toisinaan haastatteluissa nähtiin eläinten aseman asettuvan jopa ihmisen asemaa korkeammalle. Tuolloin kerrottiin siitä, kuinka lemmikkieläimet syövät parempaa ruokaa kuin omistajansa, niillä on tarkka ruokavalio tai niiden hyvinvointiin panostetaan ostamalla erilaisia palveluita. Eläin saattaa olla tuolloin ihmiselle hänen suurin menoeränsä. Yhden haastateltavan mielestä toisinaan koiran asema perheessä on jopa parempi kuin esimerkiksi perheen lapsien.

Haastateltavien mukaan mediassa on suhteellisen vähän eläimiin liittyvää uutisointia. Heidän mielestään suurimmat yhteiskunnassa esillä olevat keskustelut liittyvät eläinten kaltoinkohteluun ja

tehotuotantoon. Kun mediassa keskityttiin enimmäkseen eläinten kohtelun ongelmallisuuteen, näyttäytyi siellä yhtä aikaa myös toisenlainen kuva eläimestä. Haastateltavista useat toivat esille koiran erikoisaseman yhteiskunnassa ja uutisoinnissa. Yleinen eläinkeskustelu on heidän mukaansa positiivista esimerkiksi silloin kun uutisoidaan eläinten söpöydestä tai kyvykkyydestä.

Haastateltavien mielestä eläinten yhteiskunnallinen asema on koko ajan parantunut, sillä eläinsuojelulaissa on tapahtunut kehitystä. Eläinten asema on parantunut heidän mukaansa myös siten, että osa eläimistä on nykyään perheenjäseniä eivätkä vain hyötyeläimiä. Yhden haastateltavan mukaan kehitys näkyi hyvin etenkin koirien kohdalla: ennen ne työskentelivät apuna metsästyksessä, mutta nykyään ne toimivat enemmänkin pelkästään lemmikkeinä. Haastateltavat kertoivat, kuinka nykyään joillekin ihmisille lemmikit voivat olla heidän ainoa perheensä. Heidän mukaansa yhteiskunnassa ollaan koko ajan tarkempia siitä, miten eläimiä kohdellaan.

Yksi haastatelluista kuvasi eläinten yhteiskunnallista asemaa kaksinaismoralistiseksi, sillä toisaalta esimerkiksi söpöjen koiranpentujen eläinräkkäystapauksiin reagoidaan voimakkaasti, mutta toisaalta tuotantoeläinten elinolosuhteisiin suhtaudutaan ”se on sen ihmisen elinkeino” -ajatuksella. Hänen mielestään myös lihansyönti on osoitus ihmisen kaksinaismoralismista. Joskus yhteiskunnallinen keskustelu eläimistä näyttäytyi haastateltavien mukaan kiihkeänä väittelynä, kun ihmisillä on keskenään erilaisia mielipiteitä eläinten parhaasta. Väittelyitä kerrottiin olevan esimerkiksi muissa Facebookin eläinaiheisissa ryhmissä.

Haastateltavat olivat yhtä lukuun ottamatta sitä mieltä, että ihminen tarvitsee eläimiä. Vaikka tämä haastateltava koki, etteivät ihmiset tarvitse eläintä, hänen mielestään eläimet voivat kuitenkin parantaa ihmisen elämänlaatua huomattavasti. Kaikkien haastateltavien mielestä lemmikit ovat osa yhteiskuntaa.

Mää uskon et todellakin tarvitsee, että niinku kaiken näköset eläimet ja hyönteiset..
organismeja.. erilaiset, ne pitää yllä meillä, niinkun elämän tasoo ja ruokkii meidät ja
pitää meidät selväjärkinä suhteellisen ja tuottaa meille iloo.

Osassa haastatteluissa todettiin, ettei ihminen tarvitse eläintä ravinnokseen tai vaatteenkseen. Haastateltavien mielestä kaikki ihmiset voisivat elää kasvisravinnolla. Yksi haastatelluista oli sitä mieltä, että on helpompi sanoa, etteivät ihmiset tarvitse turkiksia, kuin sanoa, etteivät ihmiset tarvitsisi lihaa. Yhdessä haastattelussa tuli esille ajatus siitä, etteivät kaikki ihmiset ymmärrä lihan tulevan

eläimistä, vaan aikuiseksi ja järkeväksi ihmiseksi kuvailtu henkilö saattaa järkyttyä kuullessaan syövänsä eläinten lihaksia, eli lihaa. Tällaisessa tapauksessa eläimen asema ihmisen ravintona on otettu niin itsestäänselvyytenä, että se on jopa unohdettu tai suljettu tietoisuudesta.

Toinen haastateltava puolestaan kertoi törmänneensä ajattelutapaan, ettei ihminen voi elää lihattomalla ruokavaliolla. Hänen kasvispainotteista ruokavaliotaan oli ihmetelty. Haastateltavalta oli jopa kysytty, miten hän on yhä elossa, vaikkei syö lihaa. Haastateltavat näyttäytyivät toimivan toisinaan erilaisissa kahvipöytäkeskusteluissa tienraivaajina ja kanssaihminen valistajina. Haastatteluiden perusteella ihmisten tietämys lihantuotannosta ja lihattomasta ravinnosta on puutteellista.

7.3 Haastateltavat ja EVK

Haastateltavat olivat olleet Eläinvideokerhon jäseninä kahdesta kuuteen vuoteen ja heidän aktiivisuutensa ryhmässä oli vaihtelevaa. Yleisin toiminta haastateltavien keskuudessa oli päivityksistä tykkääminen. Kommentointi seurasi toisena ja kolmanneksi suosituin toiminto oli ryhmään päivittäminen. Ryhmän päivityksistä tykättiin päivittäin ja kommentoitiin hiukan harvemmin. Kommentointi-aktiivisuus vaihteli haastateltavien kesken. Ryhmään päivitettiin sisältöjä omista tai läheisten lemmikeistä. Kaksi haastatelluista oli huomattavasti toisia aktiivisempia. He kuvailivat, että jotkut ryhmän jäsenet voivat tunnistaa heidät ja heidän lemmikkinsä toistuneiden päivitysten johdosta. He kertoivat päivittävänsä muutaman ryhmään viikon välein. Kaikki haastateltavat kertoivat Facebookin uutisvirtansa olevan niin täynnä Eläinvideokerhon sisältöä, etteivät he yleensä kokeneet tarvetta mennä erikseen ryhmään.

Haastateltavat kuvailivat EVK:ta ”hyvänmielen ryhmäksi” ja sen sisältöjä useaan otteeseen hyvää mieltä tuottaviksi. Ryhmän sisällöistä he kertoivat, että pääsääntöisesti sisältö on positiivista, mutta toisinaan ryhmässä jaetaan myös eläinten oloihin ja oikeuksiin kantaaottavia sisältöjä. Positiivisuus oli kuitenkin ryhmän sisältöjä vahvasti leimaava piirre. Haastateltavat kertoivat, että ryhmän sisältö on pääsääntöisesti eläimiä sisältäviä Facebook-päivityksiä, jotka voivat olla kuvia, tekstejä ja videoita ja näiden yhdistelmiä. Yksi haastateltavista totesi, että jos päivityksissä esiintyy ihmisiä, heidän läsnäolonsa kuvassa pahoitellaan. Ryhmässä jaetuissa sisällöissä esiintyvät usein käyttäjien omat lemmikit, mutta myös internetissä valmiiksi esiintyvät sisällöt.

Yksi haastateltavista kertoo päivitysten esittävän eläimiä, jotka eivät erityisesti tee mitään, mutta näyttävät jonkin ilmeen ja ovat näin ryhmän jäsenien mielestä hauskoja. Eläinten ilmeiden ja mahdollisten ajatusten spekulointi kuuluu hänen mukaansa ryhmän toimintaan. Pisimpään ryhmässä ollut haastateltava kertoo söpöyden olleen aina ryhmän sisältöjä määrittävä tekijä. Lisäksi hänen mukaansa ryhmässä on aina jaettu viraaleja sisältöjä internetistä. Aiemmin internetistä ”valmiina löytyneiden”, eli ei ryhmän jäsenten itsensä tuottamien sisältöjen jakaminen, oli nykyistä yleisempää. Päivitysten eläimiä kuvataan myös sympaattisina, hauskoina ja toisinaan myös surullisina.

Haastatteluissa esille tulivat myös tietyt Eläinvideokerhon sisäiset julkkiseläimet, joiden kuulumisia ja edesottamuksia haastateltavat seuraavat mielellään. Julkkiseläimistä kertoneet haastateltavat uskoivat kokevansa surullisuutta, jos eivät enää kuulisi heistä. Yksi haastateltavista vertasi Eläinvideokerhosta tutun eläimen seuraamista julkisuudesta tutun ihmisen seuraamiseen.

Haastateltavien mukaan, kun ryhmässä jaetaan sävyltään surullista sisältöä, on kuitenkin odotettavissa onnellinen loppu. Surulliset sisällöt herättivät haastateltavissa ”myötätuntoitua”, eli positiivista liikuttumista. Puolestaan, jos jaettu sisältö ei lopukaan odotusten mukaisesti onnellisesti, haastatteluiden perusteella Eläinvideokerhon jäsenet reagoivat paheksuvasti. Yksi haastatelluista mainitsee nähneensä kahdesti tarkoituksellisesti negatiivisesti eläimiä esittäviä sisältöjä, joissa näytetään esimerkiksi väkivaltaa tehotuotantotiloilta.

Kissat nauttivat haastateltavien keskuudessa suosiota, sillä jopa kolme viidestä mainitsi kiinnostavan sisällön osatekijäksi kissan. Yksi haastateltavista koki kissojen seuraamisen ilahduttavan häntä, koska hän ei voi itse hankkia kissaa. Yksi haastateltavista puolestaan totesi kaikki lajit yhtä kiinnostaviksi:

Musta tuntuu, että mulla ei oo mitään semmosta tiettyä preferiä, koska mää tykkään niin kaikista eläimistä, oon kaikkiruokainen niin sanotusti, et se on aika sama, että onko siinä niinku kissa vai koira vai pupu, vai lehmä.

Tutumpien lajien lisäksi EVK:n päivityksissä kerrottiin eksoottisimmista eläimistä kuten erilaisista hyönteisistä. Eksoottisten eläinten näkeminen Eläinvideokerhossa saatettiin kokea jopa jollain tavoin sivistävänä.

Joo ja tykkään et kuitenkin niin laidasta laitaan, et vaikka totta kai kissat ja koirat on sielläkin pääasiassa koska niitä nyt vaan on kaikkialla melkein eniten, mutta siis, siellä on aivan mahtavia. Joku löytö jostain netin syövereistä, nyt oli siellä ihan joku päivä sitte, oli se perhonen, jolla oli ihan pinkit hämähäkin näköiset jalat. Siis semmosia ihan tosi eksoottisia, mitä ei edes tietäis että on olemassa.

Kysyttäessä haastatelluilta minkälaisesta sisällöstä he ryhmässä pitävät, tulivat mainituksi sisällöt, joissa eläin toimii oman tahdonsa mukaisesti. Haastateltava koki miellyttäväksi sisällöt, joissa eläimet hölmöilevät keskenään ihmisen vaikuttamatta tilanteeseen. Tekstin ja kuvan yhteistyö päivityksissä koettiin tärkeäksi. Tekstiltä kaivattiin ytimekkyyttä ja kuvalta jonkinlaista tilannehuumoria tai tahattomia arjen sattumuksia.

Puolestaan kaksi haastatelluista mainitsi, etteivät he pidä, jos eläin on puettu johonkin vaatekappa-leeseen. Tämänkaltaisen eläimen inhimillistäminen ei siis ollut haastateltavien mielestä hyväksyttävää. Kuvat joissa eläintä on mahdollisesti satutettu tai eläin on kärsinyt jollain tavoin, olivat haastateltujen mielestä paheksuttavia, vaikka ne olisivatkin periaatteessa hauskoja. Tärkeäksi koettiin se, että myös kuvassa olevalla eläimellä on ollut hauskaa.

Yksi haastateltavista kuvaili Eläinvideokerhon sisältöjä tunnelman nostattajana esimerkiksi töissä ja vaikeissa elämäntilanteissa. Hän kertoo saaneensa iloa Eläinvideokerhosta erotessa parisuhteestaan:

Kyl se niinku aika usein just niinku, no siis sillo se niinku, sillo sen just muistaa, ku oli eronnut ja oli ihan niinku paskana, niin mää katoin Modernia perhettä ja sitten mää selasin Eläinvideokerhoa. Ne oli niinku kaks asiaa semmosta, kun ei muuten naurattanut niinku mikää, niin ne oli semmoset mitkä niinku nauratti sillonki. Että niinku et jotenkin ne on, niinku muutenkin se on niinku tunnelman nostattaja usein töissä, kun on vähän semmonen öööö... Niin sitten vähän aikaa selaa perinteisesti kissavideoita.

Haastateltava kertoi suhtautuvansa ryhmän sisältöihin pääsääntöisesti positiivisesti ja hän kertoi jopa monen vuoden takaisista päivityksistä, jotka ovat tehneet häneen vaikutuksen. Haastateltava kuvailee ”ulvovansa naurusta” jo pelkästä tietyn päivityksen ajattelemisesta. Haastatteluissa nousi esille myös luottamus siihen, että ryhmästä löytyy aina jotain, mikä saa hyvälle tuulelle. Haastateltava kertoo viihdyttävänsä itseään ryhmän sisältöjä selaamalla ja sanoo tätä suosikkikeinokseen viihdyttää itseään.

Haastateltavista kaikki kertoivat heidän Facebookin uutisvirtansa olevan Eläinvideokerhopainotteinen. Yksi haastateltavista kertoi, ettei ryhmän sisältöjen jatkuva näkeminen uutisvirrassa herätä

hänessä negatiivisia tunteita. Negatiivisia tunteita heräsi ainoastaan silloin, kun ryhmän päivityksissä on epäselvää, onko eläin nauttinut tilanteesta vai ei. Tuolloin hän myös koki, että olisi ollut epätoivottua kommentoida kriittisesti päivitystä.

Joskus tulee sellasii rajatapauksia millon se eläin ei oikeesti nauti tilanteesta ja ihmiset hehkuttaa siitä, ja siin tilanteessa ei yleensä oteta hyvin, jos siitä sanois jotain.

Koska jos ihminen sanoo siellä, että se ei oikeesti pidä tosta ja kaikkee, niin sit ollaan silleen vähän, et ”Tääl yritetään pitää hyvää mieltä yllä”, et sitte ei niinku liikaa keskitytä siihen, että jos jotain on huonosti.

Et ei siel mitään eläimen huonoo kohteluu näy, mutta sitten eläimii stressissä tai toteuttamassa stressikäytöstä saattaa näkyä, niin sitten siihen ei haluta puututtavan, että sellaisia videoita jaetaan.

Rajatapauksen nähdessään haastateltavan voidaan ajatella kokeneen ”Eläinvideokerhon hengen” rikkomisen kielletyksi.

Haastateltavat ilahtuivat, huvittuivat ja liikuttuivat hyvällä tavalla katsoessaan Eläinvideokerhon sisältöjä. Negatiivisiakin tunteita koettiin, mutta ne olivat positiivisia harvinaisempia. Negatiiviset tunteet nousivat haastateltavien mukaan tilanteissa, joissa on epäselvää, onko kuvassa näkyvä eläin kärsinyt tilanteesta vai ei. Lisäksi tarinat ja videot, jotka jäivät ilman onnellista loppuaan, koettiin negatiivisesti.

Kysyttäessä haastateltavilta ryhmän merkityksestä heille itselleen, kertoivat he usein, ettei itsessään ryhmässä oleminen merkitse heille sen enempää syvällisemmin, mutta ryhmä tuottaa heille iloa. Yksi haastateltavista kertoi ryhmän kuvastavan jollain tavoin häntä itseään. Eläinvideokerhoon kuulumisella koettiin olevan jonkinlainen stigma, joka erottaa ryhmään kuulumattomista.

No, ei se varmaan ehkä niinku sillee merkitte isommin, mutta kyä mää aika usein töissä, kun mä niistä jutuista puhun, niin mää tiedän, että ne on ihan pyörittelee silmiä ja naureskelee. Mutta tavallaan se on ehkä just vaan semmonen, et joka niinku kuvastaa mua ihmisenä, et mä kuulun siihen. Tai niinku jotenkin et mun mielestä niinku siinä on aika selkee semmonen niinku leima.

Yksi haastateltavista kertoi Eläinvideokerhon mahdollistavan ihmisille omien lemmikeiden esille tuomisen ja muille jakamisen. Ryhmän merkityksestä kysyttäessä vastauksissa tuli esille myös ryhmän salainen, eksklusiivinen luonne. Kaksi haastateltavista kertoi pitävänsä siitä, että he kuuluvat

ryhmään jonne on verrattain vaikeaa päästä. Samanaikaisesti vastauksissa kuitenkin vähäteltiin ryhmän salaisen luonteen merkitystä itselle.

Et ja on se siis semmonen ehkä, että varsinkin nykyään, kun se on semmonen vähän salaryhmä, vaikka mää haluaisin aina ajatella itestäni, että mä en oo semmonen ihminen ketä semmoset kiinnostaa, mutta ehkä mä kuitenkin tietyllä tavalla diggailen siitä, että on jossain tommosessa, tosi niinkun eksklusiivisessa Facebook-ryhmässä sitten.

EVK:ssa on käytössä oma kieli, jonka sanoja haastateltavat kertoivat käyttävänsä vaihdellen. Jotkut heistä välttivät sanojen käyttämistä ryhmän ulkopuolella muiden kuin ryhmään kuuluvien ystäviensä kanssa. Yhdessä haastattelussa kerrottiin kielen tarttuneen omaan käyttöön henkilön itse sitä tahtomatta. Sanojen käyttämistä julkisesti vältettiin. Osa haastateltavista kertoi, ettei käyttäisi EVK-kieltä muulloin, kuin päivittäessään ryhmään sisältöä. He kertoivat ymmärtävänsä, että joitakin ihmisiä ärsyttää Eläinvideokerhon kielelle tyypillinen tapa kirjoittaa tai puhua totutusta kieliopista poikkeavasti.

Ilmaisut ja sanat, joita haastateltavat mainitsivat olivat *pylle* (pylly), *corge* (corgi-rotuinen koira), *doge* (englanninkielen sanasta dog, koira), koirasta *koire* ja *kiro*. Lisäksi kissasta käytettiin sanaa *kisse* ja ihmisestä sanaa *hooman* (englanninkielen sanasta human). Mainituksi tulivat myös mukaillut voimasanat *vitte* ja *paske*, sekä *börhee* (pörheä-adjektiivi eläimestä) ja *päpälä* (kämpälä). Muita haastatteluissa esille tulleita ilmaisuja oli *sipuli*-sana liikuttumista ja itkemistä ilmaistaessa, sekä voimakasta tunnereaktiota kuvailtaessa *Nyt loppu kesken kestäminen* -sanonnan käyttäminen. Tämän hetken ilmaisuihin lukeutui myös *pupetervehdys*, joka tuli ilmi kahdessa eri haastattelussa.

Ryhmässä käytettävien sanojen ja ilmaisujen koettiin menevän osittain trendien mukaisesti ja osa haastateltavista totesi, ettei aina ymmärrä kaikkia ryhmässä vastaan tulevia termejä. Ryhmän sisäisten trendien koettiin koskevan nimenomaan päivitysten tekstejä eikä kuvia. Ryhmän omia sanoja vältettiin käyttämästä ryhmän ulkopuolella myös siitä pelosta, että ryhmään kuulumattomat henkilöt luulevat, ettei EVK-sanoja käyttävä osaisi puhua oikein. Yksi haastateltavista kertoi tapaavansa työssään satunnaisesti Eläinvideokerhon jäseniä, jotka hän saattaa tunnistaa yksittäisistä sanavalinnoista, mutta myös yleisestä tavasta puhua eläimistä.

Ja siis kyllä se on ihan semmonen tietyn tyyppinen, kuitenkin vähän erilainen, siis yleisesti, lähtökohtaisesti vähän erilainen puhutapa eläimistä. Siis semmonen niinkun.

Emmä tiedä, ei se lapsekkaampi oo välttämättä se oikein kuvaileva sana, mut siis just semmonen. Rento.

EVK-kielen käyttäminen nähtiin myös hyväksyttävänä puhuttaessa eläimille hellitellen. Jotkut haastateltavista kokivat Eläinvideokerhon kielelle ominaisen e-päätteisyyden haastavaksi ja itselleen sopimattomaksi. Yksi haastateltavista kertoi, ettei e-loppuisuus tunnu hänestä luonnolliselta niin puhuttaessa tai kirjoittaessakaan, mutta hän sanoi lukevansa EVK:ta sujuvasti. Kykenemättömyyden käyttä EVK-kieltä nähtiin johtuvan omasta tarkkuudesta kielioppisääntöjen kanssa.

Haastatteluissa korostui myös ryhmän merkitys haastateltujen Facebook-toiminnassa, sillä usea heistä kertoi, että heidän toimintansa Facebookissa painottui Eläinvideokerhon käyttöön. Eläinvideokerhon jälkeen seuraavaksi suosituimpana Facebook-toimintana tulivat töihin liittyvät asiat.

Monet haastatelluista kertoivat, että kokisivat surua, jos jostain syystä Eläinvideokerhoa ei enää olisi. Ryhmän lopettaminen herättäisi heissä haikeutta. He eivät todennäköisesti etsisi Eläinvideokerholle korvaajaa, jos ryhmä jostain syystä katoaisi heidän elämästään. Muiden Facebook-sivujen ja ryhmien koettiin toimivan jollain tavoin myös EVK:n mahdollisina paikkaajina. Muutama haastateltavista kertoi saaneensa ryhmän kautta uusia tuttavuuksia tai jopa ihmis- ja eläinystäviä. Yksi haastateltavista kertoi löytäneensä Eläinvideokerhon avulla lemmikeilleen hoitopaikan. Eläinvideokerhossa syntyneet tuttavuudet olivat hänen kohdallaan osittain pysyneet internetissä, mutta siirtyneet myös reaali-maailmaan. Haastateltavista yksi oli tavannut muita ryhmään kuuluvia henkilöitä järjestetyissä ”miiteissä” eli tapaamisissa. Useampi haastatelluista uskoi tai tiesi tavanneensa ryhmän jäseniä sen ulkopuolella. Tunnistaminen tapahtui yleensä EVK-kielen avulla.

Haastatteluissa korostettiin Eläinvideokerhon asemaa internetin eläinpainotteisten ryhmien ja Facebookin ryhmien joukossa. Useassa haastattelussa todettiin Eläinvideokerhon olevan ”se ainoa alkuperäinen”, tai olevan muutoin korvaamattomissa. Eläinvideokerhon lisäksi kaikki haastateltavat kuuluivat esimerkiksi tiettyä lajia koskeviin internet-ryhmiin. Lajikohtaisten ryhmien sisältö keskittyi luonnollisesti tiettyyn lajiin, toisin kuin Eläinvideokerhon sisältö. Lajikohtaisten ryhmien merkitys haastatelluille erosi EVK:sta, sillä näissä ryhmissä haettiin vertaistukea ja tietoa lajista. Ryhmien sisällöt olivat asiapainotteisia ja Eläinvideokerholle ominainen humoristisuus jäi vähemmälle, jollei kokonaan pois. Lajikohtaisissa ryhmissä koettiin helposti arvostelua ja jopa vihamielisyyttä, jos lemmikkien hoitokäsityksissä oli eroavaisuutta. Haastateltavat mainitsivat usein poistaneensa käytöstä

ilmoitukset muilta ryhmiltä ja piilottaneensa niiden sisällöt myös Facebookin uutisvirrasta. Kuitenkin myös osa Eläinvideokerhon ulkopuolisista ryhmistä koettiin iloa tuottavina. Yhdessä haastatteluista nousi esille mielenkiintoinen ilmiö, kun haastateltava kertoi seuraavansa yksittäisten eläinten omia sivuja. Jotkut Eläinvideokerhossa suosituista eläimistä ovat perustaneet oman Facebook-sivun ja ker-
ryttäneet mittavan faniyhteisön.

Siis mitä on tullu tosi paljon mun mielestä niinku viime aikoina tai ehkä tyyliin vuoden sisällä, noi tämmöset niinku koirien omat sivut, missä he kertovat omia mietteitensä. Mut sit niistä on ainaki tullu tosi iso juttu, et sillä Kyöstilläkin tuli joku ihme kalenteri ens vuodelle ja siis jotain just tämmöstä, et ne on oikeesti niinku brändätty aika hyvin.

Haastateltavista muutamat kuuluivat tai olivat aiemmin kuuluneet Eläinvideokerhoon liittyviin lisäryhmiin. Näitä ryhmiä olivat Live-eläinvideokerho Tampere, Eläinvideokerhon rinnakkaistodellisuus, kirpputori-, kaksi terapia-, kirjekaveri- ja taiteilijaryhmää. Liitännäisryhmien koettiin olevan miellyttäviä ja terapiaryhmä sai kiitosta siitä, että siellä pystyy jakamaan arkaluontoisia ja henkilökohtaisia tarinoita niiden leviämättä muualle internetiin. Ryhmän jäseniä kiiteltiin solidaarisuudesta toisiaan kohtaan. Kirpputoriryhmässä myydään nimensä mukaisesti käytettyä tavaraa, mutta myös eläinaiheisia käsitöitä. Tässäkin ryhmässä koettiin lämmihenkisyyttä ja avuliaisuutta. Myös Eläinvideokerhon kirpputoriryhmän kerrottiin eroavan muista Facebook-ryhmistä siten, ettei siellä ole riitoja.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä tutkimuksessa tutkittiin sitä, millainen ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio on Eläinvideokerhossa ja ryhmän jäsenten teemahaastatteluissa ja kuinka nämä representaatiot eroavat toisistaan. Aineistojen esittämät representaatiot olivat keskenään erilaisia, vaikka niistä löytyi myös yhteneväisyyksiä. Kuva-aineistosta esiin nousivat söpöyden, inhimillistämisen, humoristisuuden ja terapeutisuuden, hoivan, seurallisuuden ja perheenjäsenyyden sekä vaarallisuuden teemat. Näiden teemojen lisäksi haastatteluaineistossa esiintyivät lemmikin vaikutukset arkielämään ja tulevaisuus lemmikin kanssa sekä lemmikin hankkiminen ja omistaminen sekä sen ärsyttävyys. Lisäksi teemahaastatteluissa suhdetta eläimiin kuvattiin kuoleman ja luopumisen teeman kautta. Suhdetta eläimiin jäsenneltiin myös eläimen erityislaatuisuuden sekä eläimen yhteiskunnallisen aseman, eläinsuojelun ja rescuetoiminnan teemojen avulla.

Molemmissa aineistossa siis käsiteltiin eläintä inhimillistettynä, söpönä, humoristisena ja terapeuttisena sekä vaarallisena tekijänä. Ihmisen ja eläimen välisen suhteen osatekijöistä myös hoivan, seurallisuuden ja perheenjäsenyyden teemat tulivat mainituksi niin kuva- kuin haastatteluaineistossa. Aineistojen esittämien representaatioiden välillä oli nähtävissä samankaltaisuutta, mutta teemahaastatteluiden esittämä representaatio suhteesta oli kuva-aineiston representaatiota monipuolisempi. Tämän otannan perusteella Eläinvideokerhon kuvastossa eläintä ei esitetty ärsyttävänä, eikä eläinten kuolemaa tai niistä luopumista käsitelty. Kuva-aineistossa jäivät puuttumaan myös eläinten yhteiskunnallisen aseman, eläinsuojelun ja rescuetoiminnan teema, sekä eläinten vaikutus arkielämään ja tulevaisuus eläinten kanssa. Myös eläinten hankkimisen ja omistamisen teema esiintyi ainoastaan haastatteluaineiston representaatiossa. Vaikka kuva-aineistossa kuvailtiin suhdetta positiivisena, tässä aineistossa ei tullut esille oman erityislaatuisen eläinsuhteen teemaa.

Kuva-aineistossa tärkeäksi osoittautuneet inhimillistämisen, humoristisuuden ja söpöyden teemat eivät saaneet suurta huomiota haastatteluaineistossa. Tutkimustulosten mukaan ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio on erilainen kokemuksissa ja kuvissa. Haastatteluissa suhde on monipuolinen ja ristiriitainen, sillä siihen liittyy myös negatiivisia puolia. Kuva-aineisto puolestaan esittää ihmisen ja eläimen välisen suhteen vastuusta vapaana, aina iloisena ja idyllisenä. Tutkimuksen teon alkuvaiheessa oletettiin, että Eläinvideokerhon kuvasto ja ryhmän jäsenten teemahaastatteluiden representaatiot eroavat toisistaan, ja ettei ryhmän esittämässä kuvastossa ole nähtävissä suhteen kaikkia osatekijöitä. Tutkimus osoittaa hypoteesin paikkansapitäväksi.

9 POHDINTA

Tämä tutkimus osoittaa, että Eläinvideokerhon kuvaston esittämä ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio eroaa ryhmän jäsenten haastatteluiden representaatiosta ja näissä kahdessa korostuivat eri teemat. Representaatioiden eroavaisuus oli osittain odotettavaa, sillä aineistot olivat keskenään hyvin erilaiset. Teemahaastateluisissa käsiteltiin haastateltavan henkilökohtaista eläinsuhdetta koko hänen elämänsä ajalta, kun taas kuva-aineisto toimii kollektiivisen eläinsuhteen edustajana. Haastateluisissa käsiteltiin suhteesta myös sellaisia teemoja, jotka eivät olleet edustettuina Eläinvideokerhon kuvastossa. Voidaan pohtia, miksi haastatteluiden representaatio erosi niin paljon kuvaston esittämästä representaatiosta, sillä olisi voinut olettaa jäsenten eläinsuhteen representaation olevan nähtävissä laajemmin myös ryhmän sisällöissä. Osa teemahaastatteluiden representaation osatekijöistä oli kuitenkin nähtävissä myös kuva-aineiston representaatiossa.

Sisällönanalyysin avulla voi tutkia niin kokonaista aineistoa kuin myös yksittäisiä aineiston osia. Seppäsen mukaan mediakuvaston järjestelmällinen sisällönanalyysi voi tehdä myös näkyväksi sen, millaisia visuaalisia normistoja ja esitysten säännönmukaisuuksia on löydettävissä kuvastoissa. Hänen mukaansa sisällönanalyysillä voidaan selvittää mitkä asiat, ryhmät ja aiheet saavat huomiota, ja mitkä puolestaan eivät. (Seppänen 2005, 143–144) Sisällönanalyysi sopi tälle tutkimukselle, sillä nyt aineistosta on nähtävissä Eläinvideokerhon jäsenten haastateluisissa ja kuvastossa toistuvia teemoja. Tutkimuksen tekemisen jälkeen voidaan todeta kahden aineiston tutkimisen olleen toimiva ratkaisu. Tutkimuksen keskittyessä ainoastaan yhteen aineistoon, olisi sen esille tuoma tutkimustulos yksipuolisempaa.

Joidenkin teemojen puuttumiselle kuvarepresentaatiosta voi olla useita syitä. Yksi syy voi olla se, että internetissä memeettisesti menestyvät sisällöt ovat eroavaisia haastatteluiden representaatiosta. Meemit ovat jotain imitoitua (Blackmore 1999, 37), ja ryhmässä leviävät humoristiset sisällöt ovat luonteeltaan juuri memeettisiä, sillä ne ovat useimmiten saaneet hyväksyntänsä ryhmän jäseniltä tykkäysten ja kommenttien muodossa. Voidaan ajatella ryhmän jäsenten tietävän, millainen sisältö ryhmässä menestyy ja millä sisällöllä on mahdollisuuksia nousta meemin asemaan. Ryhmän kaikki päivitykset teksteineen, kuvineen ja niissä esiintyvine teemoineen ovat mahdollisia meemejä. Haastateluisissa esille tulleet teemat eivät välttämättä ole kiinnostavaa sisältöä internetissä. Toinen mahdollinen syy on se, että Eläinvideokerhon eläinkuva on rakennettu tietoisesti häivyttämään näitä teemoja. On muistettava, että EVK:n omassa esittelytekstissä sanotaan, että *ankeilu on ankeeta* ja

näin kannustetaan sisällön positiivisuuteen. Haastateltavat kertoivat ryhmän sisäisten muuttuvien trendien näkyvän ainoastaan päivitysten teksteissä, eikä niiden kuvissa. Eläimen kuvallinen representaatio on siten ryhmässä vakiintuneempi kuin representaation sanallistettu puoli.

Yksi syy siihen, miksi internetissä esiintyvä ihmisen ja eläimen välisen suhteen kuvallinen representaatio erosi puhutusta representaatiosta, voi olla sosiaalisen median kiillotettu kuvakulttuuri. Sosiaalisessa mediassa suhteen voi esittää haluamallaan tavalla, eikä kyse ole välttämättä totuuden mukaisesta kuvasta. Internetissä esiintyvä kuva eläimestä on todellisuuden osa, mutta tämän tutkimuksen mukaan yleensä paranneltu versio siitä. Yleinen sosiaalisen median kulttuuri ulottuu ihmisen eläinsuhteen esittämisen tapoihin samalla tavalla kuin muihinkin elämän osa-alueisiin. Voidaan siis sanoa, että eläinten kuvien jakaminen on oman minuuden, mutta myös todellisuuden rakentamista. EVK:n aktiivisimmat jäsenet eläimineen ovat luoneet itsestään ryhmässä jonkinlaisen brändin ja julkisen internet-persoonan. Eläinkuvaston jakamisella ja kuluttamisella on kuitenkin myös viihdyttävä luonne.

Kuva-aineistossa eläin esitettiin humoristisena, inhimillistettynä ja söpönä. Nenkovin ja Scottin (2014, 326–340) tutkimuksen mukaan söpöys itsessään voi olla hauskuuteen kutsuvaa. Tämä tutkimus vahvisti ajatusta söpöyden hauskuudesta. Ruonakosken (2011, 158) mukaan myös eläimen inhimillistäminen on yksi humoristisuuden keino. Aiemman tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että EVK:n eläinrepresentaatio on perusluonteeltaan humoristinen, sillä myös inhimillistäminen ja söpöys ovat keinoja tehdä eläimestä hauska. Kun kuva-aineiston esittämää representaatiota verrattiin haastatteluiden esittämään, todetaan, että eläimen humoristisuus ja hauskuus löytyivät Eläinvideokerhon esittämästä representaatiosta, eivät eläimestä itsestään. Haastatteluissa eläin ei esittäytynyt erityisen humoristisena, vaan siihen suhtauduttiin useimmiten vakavuudella.

Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluiden esittämä kuva ihmisen ja eläimen välisestä suhteesta on iloa tuottava, mutta sitoutumista ja vastuuta vaativa sekä lopulta myös luopumiseen johtava. EVK rakentaa representaatiota suhteen parhaimpiin hetkiin tukeutuen, kun taas haastatteluissa suhteen representaatio rakentuu lemmikin elämän mittaiseksi matkaksi. Kun internetin representaatiossa ihmisen ja eläimen suhde perustuu hauskuudelle, näin ei eletyssä arkielämässä tapahdu. Voidaan siis ajatella, että Eläinvideokerhon kuvastossa suhde esitetään jonkinlaisena idyllinä tai fantasiana. EVK:n esittämä representaatio rakentaa positiivista todellisuutta suhteesta. Althusserin mukaan ihmisen kokiesaan representaation puhuttelevan itseään, tässä tapauksessa ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaation, on hän tekemisissä ideologian kanssa. Kun ihminen kokee representaation puhuttelevan

itseään, voi hän samaistua sen esittämään mielikuvaan. (Althusser 1984, 126; Seppänen 2005, 42 mukaan) Eläinvideokerho esittää ihmisen ja eläimen välisestä suhteesta positiivista ideologiaa, johon on turvallista samaistua. Myös tämä ideologian miellyttävyys voi olla yksi syy representaation meettisyyteen.

Haastateltavat suhtautuivat joihinkin asioihin eri tavalla, kuin mitä kuva-aineistossa ja teoreettisessa viitekehyksessä suhtauduttiin. Tämä tuli esille esimerkiksi käsiteltäessä eläinten humoristisuutta. Haastateltavat kertoivat ryhmässä esitettävän kuvia, jotka ovat tarkoitettu humoristiksi ja joissa eläin on puettu ihmisen vaatteisiin. Haastateltavat eivät kokeneet tämän kaltaista sisältöä huvittavaksi, mutta puolestaan Ruonakosken (2011, 158) mukaan tällainen eläimen esittäminen on yleisesti ihmisistä hauskaa. Tästä herää kysymys, miksi juuri haastateltavat henkilöt eivät huvittuneet tämänkaltaisesta sisällöstä. He kuitenkin tiedostivat ryhmän muiden jäsenten mahdollisesti pitävän tätä eläinrepresentaatiota humoristisena. Kuva- ja haastatteluaineisto jakoivat kuitenkin Ruonakosken ajatuksen siitä, että eläimen ihmisestä poikkeava käyttäytyminen on humoristista (Ruonakoski 2011, 157). Tämä näyttäytyi esimerkiksi kuva-aineistossa siten, että seinää nuoleva koira koettiin hauskaksi. Kuva-aineistossa huumoria herättäväksi teemaksi nousi eläinten inhimillistäminen, kuten myös Ruonakoski (2011, 158) on esittänyt.

Tämän tutkimuksen haastateltavat kertoivat selaavansa Eläinvideokerhon päivityksiä kaivatessaan rentoutumista ja virkistymistä. Nittono tutkimusryhmineen oli huomannut söpöjen eläinten kuvien katselemisen lisäävän keskittymiskykyä ja siten käytöksen huolellisuutta (2012, 3). Voidaan siis ajatella ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaation vaikuttavan haastateltaviin samalla tavoin. Ryhmän sisällöt rentouttavat ja antavat lisää energiaa. Kun kuvallinen ihmisen ja eläimen välisen suhteen representaatio vaikutti haastateltaviin näin, oli myös haastatteluiden kautta piirtyneellä representaatiolla sama vaikutus.

Se on vähän semmonen ku näytönsäästäjää kattelis, siit tulee semmonen hirveen rento olo, siinä pystyy jotenkin olemaan tulee semmonen, että pystyy olemaan oikeen tässä hetkessä, vaan kättelemään, että mitä ne tekee ja onpa niillä hauskaa.

Tämän tutkimuksen mukaan eläimen kohtaamisella on Lorenzin (1975, 129) ehdottamia rauhoittavia vaikutuksia, kohdattiinpa eläin sitten virtuaali- tai reaalityodellisuudessa. Lorenzin (1975, 165) mukaan ihminen pääsee eläimen avulla ikään kuin takaisin luontoon, lähemmäs lapsuuttaan ja sen rauhaa. Eläimen läsnäololla koettiin olevan juurikin tämän kaltaisia vaikutuksia niin kuvastossa kuin haastateltavien kokemuksissa. Ihmisten suhteet eläimiin muodostuvat jo lapsuudessa, sillä eläinten

kanssa varttuneet omistavat todennäköisesti lemmikin myös aikuisena (Mm. Endenburg, 1995; Honkanen 2013, 16 mukaan). Tästä syystä osa teemahaastattelun kysymyksistä koski haastateltavien lapsuutta ja heidän eläinsuhdettaan silloin. Nämä lapsuutta käsittelevät kysymykset toimivat taustoituksena aineistolle ja niiden myötä esille tuli muun muassa lemmikin hankkimisen teema, joka toistui jokaisessa haastattelussa.

Haastateltavat kertoivat Eläinvideokerhon sisältöjen huvittavan, ilahduttavan ja liikuttavan heitä. Sisältöjen synnyttämä liikutus koettiin positiiviseksi. Ryhmässä esitellyt erikoisemmat eläinlajit herättivät heissä myös ihailua ja innostumista ja tällaisten eläinten näkeminen koettiin sivistävänä. Haastateltavat kertoivat pitävänsä ryhmässä esimerkiksi tilannehuumoria ja arjen tahattomia sattumuksia esittävistä päivityksistä. Myös se, että eläin toimii itsenäisesti, ihmisen tämän toimintaan vaikuttamatta, koettiin tärkeäksi. Yksi haastateltavista kuvaili Eläinvideokerhon sisältöjä tunnelman nostattajana esimerkiksi töissä ja vaikeissa elämäntilanteissa. EVK:n edustamien eläinten antama virtuaalinen tuki on siis verrattavissa reaali maailmassa eläimiltä saatavaan tukeen.

Ihmisen ja eläimen suhde näyttäytyi hoivasuhteena molemmissa aineistoissa. Teemahaastatteluiden perusteella eläin näyttöi ihmiselle hoivaamisen kohteena, johon tahdottiin panostaa aikaa ja rahaa. Eläinten hoivaaminen ja niiden tarpeista huolehtiminen näyttäytyi haastatteluissa tärkeänä tehtävänä ihmiselle. Toisaalta keskusteltaessa ihmisen ja eläimen yhteiskunnallisesta suhteesta hoivaamisen diskurssi loisti poissaolollaan ja esillä oli ennemminkin kysymys eläinten kaltoinkohtelemisesta. Hoivasuhteen voidaan ajatella olevan liitoksissa myös siihen, että eläin nähdään perheenjäsenenä. Eläimiä verrattiin lapsiin, esimerkiksi niiden älykkyyden tasossa ja niihin sitoutumisen asteessa. Haastatteluissa uskottiin myös eläimen voivan osittain korvata ihmisen ja ihmisistä muodostuvan perheen. Lemmikkien ulkoinen samankaltaisuus lasten kanssa (Golle et al. 2013, 1) on yksi vihje siitä, kuinka ja miksi lemmikit voivat asettua omien biologisten lasten korvaajiksi. Haastateltavista muutama kertoi, ettei ole suunnitellut hankkivansa omia lapsia, vaan todennäköisesti tulee ennemmin hankkimaan lisää lemmikkejä. Tällöin voidaan ajatella haastateltavien pitävän eläimiä ikään kuin lasten veroisina.

Inhimillistäminen näyttäytyi moniulotteisena ilmiönä. Dastonin ja Mittmanin (2004, 131–132) mukaan se mahdollistaa ihmisen ja eläimen välisen suhteen muodostumisen, sillä inhimillistämisen myötä eläin asettuu osaksi ihmisyyden normeja. Tutkimuksen mukaan eläimet käyttäytyivät välillä huonosti esimerkiksi tuhoamalla tavaroita. Voidakseen elää eläimen kanssa ihminen vapautti eläimen tuolloin hetkeksi inhimillistämisestä toteamalla, että ”eläimet ovat aina eläimiä”. Haastatteluaineiston

perusteella kissat näyttäytyivät toisinaan erityisen huonosti käyttäytyvinä lapsina. Lapsenomainen käytös voi olla söpöä kuten Koyama (2006, 1087) esittää, mutta kun eläin tuhoaa sohvan kerta toisensa jälkeen, käytös ei enää sitä ole. Inhimillistäminen ylensi lemmikit täysivaltaisiksi perheenjäseniksi ja ne huomioitiin kodin sisustamisessa ja kotia valittaessa. Kodin tuli olla viihtyisä kaikille sen asukkaille.

Eläinten rescuetoiminta tuli esille Eläinvideokerhon jäsenten haastatteluissa. Rescuetoiminta oli lähes kaikille haastateltaville mielekäs tapa hankkia uusia lemmikkejä. Kaikki tutkimuksen haastateltavat olivat naisia. Markovitsin ja Queenin tutkimuksessa huomattiin, että naisten ja eläinten pelastustoiminnan välillä on yhteys, ja etteivät miehet olleet kiinnostuneita pelastustoiminnasta. Tutkijat esittävät, että miehet eivät halua samaistua söpöiksi koettuihin eläimiin, vaan mieluummin ovat niiden kanssa tekemisissä esimerkiksi kilpailullisuuden kautta. (Markovits, Queen 2009, 337) Kun miehet eivät halua samaistua apua kaipaaviin eläimiin, voidaan pohtia, onko eläinten aseman parantumisen esteenä yhteiskunnan maskuliinisuus. Eläintutkimus ja keskustelu eläinten oikeuksista voidaan lukea feministisen liikehdinnän jatkumoksi. Voidaan pohtia kokivatko tämän tutkimuksen haastateltavat henkilöt jonkinlaista samaistumista ennemmin eläinten kuin miesten kanssa. Tutkimus sai nimensä yhden haastateltavan miehet ja kissat rinnastavasta lausahduksesta:

Äijälle moikka ja kissa taloon!

Eläin koettiin ihmisen kanssa toisaalta samanarvoiseksi, toisaalta alempiarvoisemmaksi. Haastateltavat kertoivat ihmisten kohtelevan toisinaan lemmikkejään paremmin kuin itseään. Eläimiin viitattiin sisaruksina, lapsina ja ystävinä, mutta myöhemmin todettiin, etteivät kaikki eläimet ole tässä asemassa. Ihmisten ja eläinten välillä on perinteisesti ajateltu olevan kahtiajako (Tuomivaara 2015, 63). Tämä ajattelutapa oli nähtävissä myös haastatteluissa, vaikka haastateltavat eivät itse ajatelleetkaan ihmisen ja eläimen välistä suhdetta kahtiajaon kautta. Ihmisten ja eläinten erottaminen toisistaan vaikuttaa edelleen syvällä yhteiskunnassa.

On mielenkiintoista, että söpöys, joka pitkälti määrittää internetin eläinkuvastoa, kietoutuu feminiinisytyteen. Naisilla ja eläimillä tuntuu olevan paljon yhteistä muutenkin: alisteinen asema miehisyydelle, jonka voidaan nähdä merkitsevän ihmisyyttä ja yhteiskuntaa. Söpöys näyttäytyy jonkinlaisena lähtökohtana, josta niin eläimet kuin ihmisetkin ponnistavat ja myöhemmin jättävät taakseen (Kainulainen 2011, 1). Lemmikkieläinten tapauksessa söpöys säilyy niiden elämässä pitkälle aikuisuuteen jalostuksen ansiosta, kun taas luonnonvaraisten eläinten piirteet muuttuvat iän

myötä aikuisemmiksi. Esimerkiksi ihmisen vaikutuksesta vapaat sudet ovat piirteiltään koiraa aikuismaisempia, sillä niiden ulkonäköä ei ole jalostettu söpömmäksi. Lemmikeille söpöys on valttikortti, josta ei kannata luopua.

Archerin mukaan lemmikin ulkonäkö saa ihmisen kiinnostumaan siitä (1997, 251). Voidaan siis ajatella, että visuaalisuus kuuluu lähtemättömästi lemmikkikulttuuriin. Samalla tavoin myös internetissä kuvallisuus on tärkeässä osassa. Eläinvideokerhossa lemmikkisuhteen ja internet-kulttuurin visuaalisuus kohtaavat toisensa. Archerin esittämä lemmikin ulkonäön tärkeys voi olla syy siihen, miksi eläinten ympärille on muodostunut EVK:n kaltaista toimintaa.

Eläinvideokerhossa oli nähtävissä myös ulkoisilta piirteiltään vähemmän söpöiksi määriteltäviä eläinkuvia. Näiden kuvien puolestaan voidaan ajatella edustavan Koyaman esittelemiä muita söpöyden osatekijöitä, joita ovat lapsenomainen käyttäytyminen, katsojan omat tuntemukset katsottavaa kohtaan, sekä henkilön yritykset jäljitellä aikuisen, tässä tapauksessa ihmisen käyttäytymistä. (Koyama 2006, 1087) Eläinvideokerhon representaatiossa eläin tehtiin söpöksi ja eläintä pidetään söpönä. Haastatteluiden representaatiossa söpöys ei kuitenkaan ollut suuremmin läsnä. EVK:n kuvaston ja jäsenten haastatteluiden esittämiä representaatioita vertaamalla voidaan todeta eläimen söpöyden olevan osittain myös toiminnallista.

Meemi mahdollistaa moninkertaisen hauskuuden, kun hyvää vitsiä ei tarvitse keksiä aina uudestaan, vaan sitä voi kierrättää. Tästä esimerkkinä toimii Eläinvideokerhon sanonta: *nyt loppui kesken kestäminen*. Meemi on kierrätyskulttuuria parhaimmillaan ja eläin voi toimia meeminä myös puheessa. Tutkijalla on tästä omakohtaista kokemusta. Tutkimuksen johdantokappaleessa hän kertoi, kuinka lapsuudessaan loi perheensä koirasta jonkinlaisen meemin joka eli ja levittäytyi päivittäisissä puheakteissa kuulijalta toiselle. Kertomus koirasta toimi meemin tavoin, sillä voidaan ajatella meemin levinneen kuulijoiden ja kertojan kustannuksella, kuten Shifman (2011, 190) meemin käytöstä kuvaillee. Esimerkki kuvastaa hyvin sitä, ettei eläin itsessään välttämättä ole hauska, vaan ihmiset sen ympärillä tekevät siitä humoristisen. Eläin voi siis toimia esimerkiksi perheen sisäisenä meeminä, mutta nousee merkittävän asemaan esiintyessään isommalle yleisölle esimerkiksi internetissä. Tämä selittää sen, miksi jopa samaan eläimeen liittyvä humoristisuus on todennäköisesti selkeämmin nähtävissä Eläinvideokerhon kuvastossa kuin eletyssä arkitodellisuudessa. EVK:n sisäisiä meemejä voidaan ajatella olevan muun muassa humoristinen, tai inhimillistetty eläin, eläin perheenjäsenenä, ryhmän omat kieliooppisäännöt ja sanonnat. Itsessään pelkkä eläimen kuvallinen representaatio ei yllä meemin

asemaan. EVK:n sisäisten sanontojen käyttäminen on meemin levittämistä. Kun ryhmän jäsen oppii eläimen tietynlaisena esittämisen saavan ryhmässä suosioita, osaa hän tuottaa lisää meemien kaltoin toimivia representaatioita.

Eläinvideokerhon esittämä humoristinen representaatio ei ole muusta todellisuudesta irrallinen, kun representaatiota tarkastellaan konstruktivistisesti. Eläimen esittäminen tietynlaisena vaikuttaa myös esimerkiksi haastatteluaineistoissa esitettyyn representaatioon eläimestä. Huomattavaa on myös se, ettei kuva-aineiston representaatio esittänyt eläintä lainkaan ärsyttävänä, mutta vaarallisuuden teema oli löydettävissä. Haastatteluiden perusteella eläin kykeni siis myös ärsyttämään ihmistä, kun taas Eläinvideokerhon kuvaston perusteella tämä teema jäi näkymättömäksi. Eläimen vaarallisuuskin esitettiin EVK:ssa jollain tavoin ironisesti, aivan kuin eläin ei oikeasti voisi olla vaarallinen. Eläinten hankkiminen ja lemmikin itselleen haluaminen oli aihe, jolla oli jokaisessa haastattelussa suuri painoarvo. Haastatteluissa lemmikin hankkiminen nähtiin jonkinlaisena lapsuuden unelman täyttymisenä ja luonnollisena osana elämää. Kuitenkin lemmikin hankkiminen oli myös problemaattista, sillä lemmikinpitoon koettiin liittyvän ihmisen ja eläimen välistä epätasa-arvoisuutta. Beverland tutkimusryhmineen esittää, että karkeasti jaoteltuna voidaan ajatella, että lemmikki hankitaan toimimaan joko kumppanina tai statussymbolina (2008, 490). Molemmissa tapauksissa päätös lemmikin hankinnasta sisältää epätasa-arvoisuutta ihmisen ja eläimen välillä, sillä päätös on ihmisen tekemä. Lemmikin hankkimisen teemaa ei ollut nähtävissä tutkimuksen kuva-aineistossa.

Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat Maija-Riitta Ollilan (1989, 65) esittämää ajatusta siitä, että eläimet testaavat ja osoittavat ihmisen empatiakyvyn tasoja. Ollilan mukaan voidaaksen projisoida omia positiivisia ja negatiivisia tunteitaan eläimiin, on ihmisen oletettava eläimen olevan tarpeeksi kehittynyt. Ollila kirjoittaa, että ei ole vaikeaa kokea empatiaa tai eläytyä muuten eläimen asemaan, kun kyse on ihmiselle tutuista eläimistä. Ollilan mukaan esimerkiksi kalat ja käärmeet, siis ihmiselle perinteisesti hieman vieraammat eläimet, haastavat ihmisen kykyä samaistua muihin itsestään eroaviin olentoihin. (Ollila 1989, 65) Eläinvideokerhon kuvastossa juuri nämä vähemmän tutut lajit saivat vähiten reaktioita ja myös haastatteluissa näihin eläimiin suhtauduttiin varauksellisesti. Suhtautuminen ei ollut yhtä yksiselitteisen positiivissävytteistä kuin suhtautuminen perinteisiin lemmikkirotuihin. Voidaan kuitenkin sanoa, että haastateltavilla ja muilla Eläinvideokerhon jäsenillä on todennäköisesti laaja empatiakyky kaikenlaisia eläinlajeja kohtaan.

Yhdellä haastateltavista oli lemmikkinä matelija, johon hän oli hyvin kiintynyt. Haastateltava iloitsi, kun sai hoitaa lemmikkiään ja tehdä sen elämästä nautittavaa. On oletettavaa, että haastateltava ei ollut lemmikkinsä kanssa usein fyysisessä kontaktissa. Tästä huolimatta heidän välilleen oli syntynyt vahva suhde. Heidän suhteensa perustui todennäköisesti sille, että omistaja koki itsensä tarpeelliseksi eläimen elämän kannalta. Haastateltava myös mainitsi nauttivansa lemmikkinsä ulkonäöstä ja sen toimien tarkkailemisesta. Myös Robinson ja McBride ovat esittäneet, etteivät kaikki lemmikkisuhteet perustu fyysiselle kontaktille, vaan terraarion lasin läpi voi muodostua yhtä läheinen eläinsuhde kuin vieressä nukkuvan koiran kanssa (Robinson & McBride, 1995; Honkanen 2013, 10 mukaan).

Kuten Laura Niemi esittää, eläinvideokerholaiset edustavat uudenajan eläimistä pitämistä. EVK:n retoriikka ja diskurssi ovat tyyliltään post-ironisia. Niemen mukaan Eläinvideokerhon jäsenet eivät ole fanituksessaan epäaitoja, vaan he aidosti pitävät eläimistä, mutta jollain tavoin myös tiedostavasti ja etäisesti. (Niemi 2015) Eläinvideokerhon suhtautuminen eläimiin voidaan nähdä internet-kulttuurille sopivana lähtökohtana, sillä internetissä asioihin suhtaudutaan usein ironialla ja huumorin eri keinoin. Voisiko siis olla, ettei perinteisesti eläimiin asennoitunut ryhmä nousisi tällaisiin mittasuhteisiin? Ryhmän jäsenten haastatteluissa ilmeni, etteivät tietyn eläinlajin ympärille syntyneet Facebook-ryhmät olleet niin suosittuja kuin EVK. Eläinvideokerhon viehätys löytyy sisällön humoristisuudesta ja siitä, että ryhmä tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden ilmaista rakkauttaan eläimiin muiden sitä väheksymättä. EVK sallii jäsentensä irtautua eläinsuhteen problemaattisuudesta hetkeksi.

Oma eläinsuhde on herkkä asia, sillä sen kritisoiminen koettiin suurena loukkauksena. Yhtä haastateltavista oli syytetty siitä, että hänellä oli liikaa eläimiä, joita hän ei kyennyt hoitamaan. Eläimen elinolosuhteet ovat omistajan päätettävissä (Turunen 2011, 132). Koska ihmisellä on vastuu eläimen elämänlaadusta, koetaan laiminlyöntisyytökset vakavina. Brownin (2011, 175) mukaan eläin voi olla minuuden jatke, mikä osaltaan selittää, miksi eläimen elinolosuhteiden kritisoiminen satuttaa omistajaa.

Kun Lorenzin mukaan lemmikki toimii ihmiselle linkkinä luontoon, mutta on yhtäaikaaisesti kaupungistumisen tuote (1975, 68), voidaan ihmisen ja lemmikkieläimen välisen suhteen ajatella toimivan ikään kuin luontosuhteen symbolina. Voidaan ajatella, että eläinkuvastot toimivat EVK:ssa representaationa luonnosta. Tämä representaatio on ihmisen muokkaama ja yhteiskunnan ilmentymä. Tällöin ihmisen ja lemmikkieläimen välisen suhteen representaatio kuvaa myös ihmisen suhtautumista

muuhun eläinkuntaan, johon myös itse kuuluu erkaantumisyhteyksistään huolimatta. Kaikki tämän tutkimuksen haastateltavat olivat erittäin kiinnostuneita eläimistä ja niiden kanssa olemisesta. Eläimillä ja varsinkin lemmikkieläimillä oli heidän elämässään suuri merkitys. Kukaan heistä ei kertonut haastatteluissa harrastavansa luonnossa liikkumista tai omistavansa merkittävää suhdetta luontoon. Tämä vahvistaa Seppo Turusen (2011, 62) päätelmää siitä, ettei lemmikkien pitäminen ole yhteyksissä muihin luontoharrastuksiin tai muiden eläinten tuntemukseen.

Haastateltavat kertoivat arvostavansa lemmikeissään niiden tapaa rakastaa heitä tuomitsematta. Ihmisen ja eläimen välinen suhde nähtiin positiivisena ja tyydyttävänä, sillä useassa haastattelussa todettiin eläinten välittävän ihmisestä aina ehdoitta. Siegelin mukaan juuri lemmikin omistajaansa kohtaan kokema tuomitsematon kiintymys on yksi tärkeimmistä lemmikkisuhteen elementeistä, mikä näyttäytyi myös haastatteluissa positiivisena asiana. Jäsenten haastatteluissa kerrottiin lemmikin hoitamisen olevan haastateltaville tärkeää, mikä on Siegelin mukaan yksi lemmikkisuhdetta määrittävistä tekijöistä. (Siegel 1993; Honkanen 2013, 30 mukaan) Tämänkaltaisen näkökulma oli nähtävissä myös Eläinvideokerhon kuvastossa, sillä hoivaamisen teema nousi esiin kuvia analysoitaessa. EVK:n kuvastossa eläin on Siegelin teorian tavoin ihmisen hoivavietin ilmaisemisen mahdollistaja.

Haastatteluissa kerrottiin, kuinka eri eläinlajien edustajien kanssa oleminen on erilaista. Esimerkkeinä käytettiin muun muassa kissoja ja koiria. Yksi haastateltavista kertoi kuinka koira aktivoi ihmistä, mutta ihminen puolestaan kissaa. Lorenz (1975, 127) on sanonut, että kissa viehättää ihmistä erillisyydellään, koira puolestaan ystävyydellään. Eläin tuntuu viehättävän ihmistä sen tarjoamalla erityisellä ja vahvalla läheisyydellään, toisaalta taas sillä, että eläin pysyy puhumattomuudessaan ihmiselle tietyllä tavalla selittämättömänä.

Kaksi haastateltavista kertoi työpaikkansa olevan eläinmyönteinen. Tällä tarkoitettiin sitä, että oman lemmikin voisi tarvittaessa ottaa töihin mukaan ja lemmikin kuollessa olisi mahdollista saada vapaata töistä. Työnantajien myönteinen suhtautuminen on yksi viesti siitä, että eläimet ovat tulossa entistä enemmän osaksi yhteiskuntaa. Myönteinen suhtautuminen voidaan nähdä yhtenä 2010-luvun ihmisen ja eläimen suhdetta kuvastavana ilmiönä.

Tutkimuksen tulokset ovat painottuneet EVK-ryhmän jäsenten teemahaastatteluaineistoon ja ryhmän kuva-aineisto on huomattavasti pienempi ja näin ollen avustavan aineiston asemassa. Kuva-aineistoa

kerätessä tutkija huomasi aineiston kylläntyvän nopeasti, eikä suurempi otanta olisi tuonut enää lisätietoa tutkimukselle. Tutkimuksen parantamiseksi voitaisiin siten ehdottaa teemahaastattelun kysymysten ja teemojen vähentämistä, tai haastateltavien määrän pienentämistä. Tällöin tutkimus ei kuitenkaan kertoisi ihmisen ja eläimen suhteesta tässä laajuudessa. On otettava huomioon, että aineistot ovat keskenään varsin erilaisia ja siten niiden vertaaminen toisiinsa voi olla jollain tavoin toimimatonta. Kun aineistot ovat keskenään erilaisia, ovat ne pikemminkin toisiaan tukevia ja uusia puolia esiin tuovia. Tutkimusote oli laadullinen, joten tulokset eivät ole yleistettävissä. Tutkimus lisää myös ymmärrystä 2010-luvun nuorten kaupunkilaisnaisten suhteesta eläimiin reaali- ja virtuaalimaailmassa.

Tutkimuksen teoreettinen tausta on monipuolinen ja siten tämän tutkimuksen tekijän oli tarpeen määrittää huolella, mitä tutkimusta teoriana hyödyntää. Vaikka tutkimuksen aihe oli tutkijalle osittain uusi, oli hänellä kuitenkin jo jonkinlainen teoreettinen pohja tutkimukseen kandidaatin tutkielmansa myötä. Vuonna 2014 tehdyssä kandidaatin tutkielmassaan tutkimuksen tekijä tutki eläinfilosofian viitekehysessä keskustelua Särkänniemen delfinaarion lopettamisesta.

Tätä tutkimusta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa, kun tutkitaan ihmisen ja eläimen välistä suhdetta. Vaikka suhdetta on tutkittu paljon, ei sen representaatiota ole tutkittu riittävästi. Jatkotutkimusehdotus on, että sosiaalisen median eläinkuvaston päivittämissyihin tutustuttaisiin enemmän. Tämä tutkimus ei kysynyt, miksi ihmiset päivittävät internetiin kuvia eläimistä, vaan miten eläinkuvasto keskustelee kyseistä kuvastoa kuluttavien henkilöiden oman eläinsuhteen representaation kanssa. Tutkimuksessa on tutkittu sitä, millaista todellisuutta representaatiot suhteesta luovat. Jatkotutkimusehdotus on, että kahden toisistaan eroavan representaation vaikutusta todellisuuden rakentumiseen tutkittaisiin lisää. Tämä tutkimus on lähestynyt aihetta konstruktivistisesta eikä intentionaalisesta näkökulmasta, jolloin representaatiota lähestyttäisiin pohtimalla mitä sen tekijä haluaa representaatiolla sanoa (Seppänen 2005, 95). Toisaalta intentionaalista lähestymistapaa on sivuttu myös tässä tutkimuksessa.

LÄHTEET

- Aaltola, Elisa, Keto, Sami (2015) Johdanto: Toislajisena ihmisen maailmassa, Teoksessa *Eläimet yhteiskunnassa*, Elisa Aaltola, Sami Keto (toim.) Into Kustannus, Helsinki, 7–13.
- Antonacopoulos, Nikolina M. Duvall, Pychyl, Timothy A (2010) The Possible Role of Companion-Animal Anthropomorphism and Social Support in the Physical and Psychological Health of Dog Guardians, *Society & Animals*, Vol 18, Issue 4, 379–395.
- Archer, John (1997) Why Do People Love Their Pets? *Evolution and Human Behavior*, Vol. 18, Issue 4, 237–259.
- Beatson, Ruth, Loughnan, Stephen, Halloran, Michael (2009) Attitudes toward Animals: The Effect of Priming Thoughts of Human-Animal Similarities and Mortality Salience on the Evaluation of Companion Animals, *Society & Animals*, Vol. 17, Issue 1, 72–89.
- Berger, Jonah, Milkman, Katherine L (2012) What Makes Online Content Viral? *Journal of Marketing Research*, Vol. 49, Issue 2, 192–205.
- Bergson, Henri (2006) [1994/2000] Nauru – Tutkimus komiikan merkityksestä, Loki-kirjat, Helsinki. Suomentanut Sanna Isto ja Marko Pasanen alkuteoksesta *Le Rire. Essai sur la signification du comique*.
- Beverland, Michael B, Farrelly, Francis, Ching Lim, Alison Ai (2008) Exploring the Dark Side of Pet Ownership: Status- and control-based pet consumption, *Journal of Business Research*, Vol. 61, Issue 5, 490–496.
- Birke, Lynda (2009) Interwoven Lives: Understanding Human/Animal Connections, Teoksessa *Investigating Human/Animal Relations in Science, Culture and Work*, Tora, Holmberg (toim.), Uppsala universitet, Uppsala, 18–31.
- Blackmore, Susan (2000) Meemit – kulttuurigeenit, Art House, Helsinki. Suomentanut Osmo Saari- nen alkuteoksesta *The Meme Machine* (1999).
- Blackmore, Susan (1999) *The Meme Machine*, Oxford University Press, New York.
- Brown, Sue-Ellen (2011) Theoretical Concepts from Self Psychology Applied to Animal Hoarding, *Society & Animals*, Vol. 19, Issue 2, 175–193.
- Bruns, Axel (2005) *Gatewatching*, Collaborative Online News Production, Peter Lang Publishing, New York.
- Chur-Hansen, Anna, Black, Anna, Gierasch, Amanda, Pletneva, Alisa, Winefield, Helen (2011) Cremation Services upon the Death of a Companion Animal: Views of Service Providers and Service Users, *Society & Animals*, Vol. 19, Issue 3, 248–260.
- Daston, Lorraine, Mittman, Gregg (2004) *Thinking with Animals: New Perspectives on Anthropomorphism*, Columbia University Press, New York.

- Dawkins, Richard (2000) Richard Dawkinsin esipuhe, Teoksessa *Meemit – kulttuurigeenit*, Susan Blackmore (toim.), Art House, Helsinki, 7–19. Suomentanut *Osmo Saarinen* alkuteoksesta *The Meme Machine* (1999).
- Diamond, Cora (1995) *The Realistic Spirit, Wittgenstein, Philosophy and the Mind*, A Bradford Book, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, England.
- Eskola, Jari, Suoranta, Juha (2008) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*, Vastapaino, Tampere.
- Facebook 1: Uutisissa näkyvän sisällön hallinta, https://fi-fi.facebook.com/help/335291769884272?helpref=faq_content. [Viitattu 31.1.2018]
- Freud, Sigmund (1983) Vitsi ja sen yhteys piilotajuntaan, Love Kirjat, Helsinki. Suomentanut Mirja Rutanen alkuteoksesta *Der Witz und seine Beziehung zum Unbewussten* (1905).
- Golle, Jessika, Lisibach, Stephanie, Mast, Fred W., Lobmaier, Janek S. (2013) Sweet Puppies and Cute Babies: Perceptual Adaption to Babyfacedness Transfers across Species, *PLOS ONE*, Volume 8, Issue 3, 1–5.
- Grundlingh, L. (2017) Memes as speech acts, *Social Semiotics*, Vol. 28, Issue 2, 147–168, <https://doi.org/10.1080/10350330.2017.1303020>. [Viitattu 7.3.2018]
- Hall, Stuart (1997) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices* SAGE Publications, London.
- Hietala, Veijo (1992) *Kulttuuri vaihtoi viihteelle*, Kirjastopalvelu, Helsinki.
- Hirsjärvi, Sirkka, Hurme, Helena (2009) [2008] *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*, Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki.
- Holmberg, Tora (2009) Investigating Human/Animal Relations, Introduction, Teoksessa *Investigating Human/Animal Relations in Science, Culture and Work*, Tora, Holmberg (toim.), Uppsala universitet, Uppsala, 9–17.
- Honkanen, Tanja (2013) *Turpaterapiaa ja karvaista kaveruutta: Ihmisen ja eläimen välinen suhde sekä eläinten koetut vaikutukset hyvinvointiin ja elämäntyytyväisyyteen*, Psykologian pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.
- Hyvärinen, Susanna (2016) EVK – Kaverusten viestiketjusta paisui 12 000 hengen someilmiö, Vapa Media, <https://www.vapamedia.fi/artikkeli/evk-kaverusten-viestiketjusta-paisui-12-000-hengen-someilmio/>. [Viitattu 22.4.2018]
- Hyvönen, Riikka, Liekki, Rakel (2010) Ylisöpö! 7.5. – 6.6.2010, Showroom Helsinki, <http://ylisopo.blogspot.fi/search?updated-max=2010-05-26T13:35:00%2B03:00&max-results=7&start=20&by-date=false>. [Viitattu 16.3.2018]
- Ilomäki, Henni, Lauhakangas, Outi (2002) *Eläin Ihmisen mielenmaisemassa*, Hakapaino, Helsinki.

- Jyrinki, Henna (2010) Lemmikinomistajan monet kasvot, Moniparadigmmainen tutkimus kuluttaja-subjektista lemmikkeihin liittyvässä kuluttamisessa, Acta Wasaensia NO 224, Vaasan yliopisto.
- Järvi, Outi (2005) Kuvia konteksteissaan, Kuvallisen ilmaisun perinteitä ja uusia ulottuvuuksia, Teoksessa *Kuvia analysoimaan – Kuva-analyysin malleja ja sovelluksia*, Outi Järvi, Merja Koskela (toim.) Vaasan yliopisto, Vaasa, 16–29.
- Kainulainen, Ella (2011) ”Jotain aivan ihanaa, mutta äärettömän noloa!” – Tutkimus söpöydestä tai-detahtumassa Ylisöpö! Taidekasvatuksen pro gradu – tutkielma, Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos, Jyväskylän yliopisto, <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/37232>.
- Kainulainen, Pauliina (2009) Eläin Jumalan kuvana?: Filosofisten ja teologisten mallien vaikutus asenteisiin, Teoksessa *Ihmisten eläinkirja: muuttuva eläinkulttuuri*, Yrjö Sepänmaa, Pauliina Kainulainen (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 73–86.
- Knight, Megan, Cook, Clare (2013) *Social Media for Journalists: Principles and Practice*, Sage Publications, London.
- Know Your Meme (2010) Meanwhile in, <http://knowyourmeme.com/memes/meanwhile-in>. [Viitattu 26.1.2018]
- Knuuttila, Tarja, Lehtinen, Aki Petteri (2010) Johdanto: Representaatio – tiedon kivijalaasta tieteid-
den työkaluksi, Teoksessa *Representaatio, Tiedon kivijalasta tieteid-
den työkaluksi*, Tarja, Knuuttila, Aki Petteri, Lehtinen (toim.) Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki, 7–31.
- Koskela, Merja (2005) Kuvallisen käänteiden kielellisellä puolella – Pitäisikö kuvan kiinnostaa kiel-
lentutkijaa? Teoksessa *Kuvia analysoimaan – Kuva-analyysin malleja ja sovelluksia*, Outi Järvi, Merja Koskela (toim.) Vaasan yliopisto, Vaasa. 7–13.
- Koyama, Reiko (2006) Assessing the Cuteness of Children: Significant Factors and Gender Differences, *Social Behavior and Personality: an international journal*, Vol. 34, Issue 9, 1087–1099.
- Kruger, Daniel J. (2015) "Non-Mammalian Infants Requiring Parental Care Elicit Greater Human Caregiving Reactions Than Superprecocial Infants Do." *Ethology*, Vol. 121, Issue 8, 769–774.
- Kuhl, Gail (2011) Human-Sled Dog Relations: What Can We Learn from the Stories and Experiences of Mushers, *Society & Animals*, Vol. 19, Issue 1, 22–37.
- Kupsala, Saara (2015) Eläinten näkyvyys ja eriarvoinen kohtelu, Teoksessa *Eläimet Yhteiskunnassa*, Elisa Aaltola, Sami Keto (toim.) Into Kustannus, Helsinki, 77–82.
- Laakso, Maija (1989) Eläinkokeiden oikeutuksesta, Teoksessa *Eläin ihmisten maailmassa*, Heta Häyry, Helena Tengvall, Leena Vilkkä (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 120–134.
- Lee, Sherman A, Gibbons, Jeffrey A, Short, Stephen D (2010) Sympathetic Reactions to the Bait Dog in a Film of Dog Fighting: The Influence of Personality and Gender, *Society & Animals*, Vol. 18, Issue 2, 107–125.

- Little, Anthony C (2012) Manipulation of Infant-Like Traits Affects Perceived Cuteness of Infant, Adult and Cat Faces, *Ethology*, Vol. 118, Issue 8, 776–782.
- Lorenz, Konrad (1975) Eläimet kertovat – Eläinten käyttäytyminen tiedemiehen tulkitsemana, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki. Suomentanut Jukka Koskimies alkuteoksesta *Er redete mit dem Vieh, den Vögeln und den Fischen* (1949).
- Lummaa, Karoliina, Rojola, Lea (2015) [2014] Lukijalle, Teoksessa *Posthumanismi*, Karoliina Lummaa, Lea Rojola (toim.) Eetos, Turku, 7–11.
- Lummaa, Karoliina, Rojola, Lea (2015) [2014] Johdanto: Mitä posthumanismi on? Teoksessa *Posthumanismi*, Karoliina Lummaa, Lea Rojola (toim.) Eetos, Turku, 13–32.
- Markovits, Andrei S., Queen, Robin (2009) Women and the World of Dog Rescue: A Case Study of the State of Michigan, *Society & Animals*, Vol. 17, Issue 4, 325–342.
- Milner, Ryan M (2012) The World Made Meme: Discourse and Identity in Participatory Media, University of Kansas, https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/10256/Milner_ku_0099D_12255_DATA_1.pdf?sequence=1. [Viitattu 7.3.2018]
- Moore, Bryan L (2008) Ecology and Literature: Ecocentric Personification from Antiquity to the Twenty-first Century, Palgrave Macmillan, New York.
- Morris, Paul, Knight, Sarah, Lesley, Sarah (2012) Belief in Animal Mind: Does Familiarity with Animals Influence Beliefs about Animal Emotions? *Society & Animals*, Vol. 20, Issue 3, 211–224.
- Nenkov, Gergana Y., Scott, Maura L. (2014) ”So Cute I Could Eat It Up” Priming Effects of Cute Products on Indulgent Consumption, *Journal of Consumer Research*, Vol. 41, Issue 2, 326–341.
- Newman, Nic (2011) Mainstream Media and the Distribution of News in the Age of Social Discovery, Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford.
- Niemi, Laura (2015) ”Liske päivystää iltakurkkua.”, Kotimaisten kielten keskus, http://www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/blogiarkisto/laura_niemi/liske_paivystaa_iltakurkkua..15499.blog. [Viitattu 23.3.2017]
- Nittono, Hiroshi, Fukushima, Michiko, Yano, Akihiro, Moriya, Hiroki (2012) The Power of Kawaii Viewing Cute Images Promotes a Careful Behavior and Narrows Attentional Focus, *PLOS ONE*, Vol. 7, Issue 9, 1–7.
- Ollila, Maija-Riitta (1989) Eläinkö persoona? Teoksessa *Eläin ihmisten maailmassa*, Heta Häyry, Helena Tengvall, Leena Vilkkä (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 57–74.
- Oxford Dictionary of Media and Communication (2016) Meme, <http://www.oxfordreference.com/helios.uta.fi/view/10.1093/acref/9780199568758.001.0001/acref-9780199568758-e-1707>. [Viitattu 10.2.2018]

- Paasonen, Susanna (2013) Ihmisiä, kuvia, tekstejä ja teknologioita, Teoksessa *Verkon etnografinen tutkimus, Otteita verkosta, Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*, Salla-Maria Laaksonen, Janne Matikainen, Minttu Tikka (toim.) Vastapaino, Tampere, 34–48.
- Paloluoto, Ilkka (1989) Hyöty, rakkaus ja sivistys suhteinamme eläimiin, Teoksessa *Eläin ihmisten maailmassa*, Heta Häyry, Helena Tengvall, Leena Vilkkä (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 87–119.
- Pesonen, Jenni (2005) Aapisten kuvitukset perhesuhteiden ilmentäjinä 1950-luvulta 2000-luvulle, Teoksessa *Kuvia analysoimaan – Kuva-analyysin malleja ja sovelluksia*, Outi Järvi, Merja Koskela (toim.) Vaasan yliopisto, Vaasa, 50–68.
- Prato-Previde, Emanuela, Fallani, Gala, Valsecchi, Paola (2006) Gender Differences in Owners Interacting with Pet Dogs: An observational Study, *Ethology*, Vol. 112, Issue 1, 64–73.
- Rantanen, Sini (2015) Viraaleja eläinvideoita ja sankaritarinoita – Journalististen sisältöjen jakamisen logiikka Facebookissa, Vaasan yliopisto.
- Ratamäki, Outi (2009) Luonto, kulttuuri ja yhteiskunta osana ihmisen ja eläimen suhdetta, Teoksessa *Ihmisten eläinkirja: muuttuva eläinkulttuuri*, Yrjö Sepänmaa, Pauliina Kainulainen (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 37–51.
- Remes, Ulla (2009) Aihe, symboli vai myytti?: Eläin suomalaisessa kuvataiteessa, Teoksessa *Ihmisten eläinkirja: muuttuva eläinkulttuuri*, Yrjö Sepänmaa, Pauliina Kainulainen (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 179–199.
- Ridell, Seija (2011) Elämää Facebookin ihmemaassa: Sosiaalinen verkostosivusto käyttäjiensä kokemana, Tampereen yliopisto, Viestinnän, median ja teatterin yksikkö CMT, Tampere.
- Rissanen, Virve (2018) Facebook otti oppia suomalaisilta ryhmien ylläpitäjiltä – ”Tuntui, että emme olleet pelkkiä koekaniineja”, Helsingin Sanomat, <https://www.hs.fi/teknologia/art-2000005561525.html>. [Viitattu 8.3.2018]
- Rojola, Lea (2015) [2014] Hänen oli täytetyt linnut, Teoksessa *Posthumanismi*, Karoliina Lummaa, Lea Rojola (toim.) Eetos, Turku, 131–154.
- Rossi, Leena-Maija (2010) Esityksiä, edustamista ja eroja: Representaatio on politiikkaa, Teoksessa *Representaatio, Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi*, Tarja Knuuttila, Aki Petteri Lehtinen (toim.) Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki, 261–275.
- Ruonakoski, Erika (2011) Eläimen tuttuus ja vieraus: Fenomenologisen empatiateorian uudelleentulkinta ja sen sovellus vieraslajisia eläimiä koskevaan kokemukseen, Tutkijaliitto, Helsinki.
- Saarikoski, Petri (2013) 2008 – Kaiken kansan Facebookista Obaman Twiitteihin, Teoksessa *Sosiaalisen median lyhyt historia*, Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski, Riikka Turunen (toim.), Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki, 146–170.

- Salmirinne, Sini (2015) Kissa on somen kunkku: Maailman verkkoliikenteestä jopa 15 prosenttia liittyy jotenkin kissavideoihin http://yle.fi/uutiset/kissa_on_somen_kunkku_maailman_verkkoliikenteesta_jopa_15_prosenttia_liittyy_jotenkin_kissavideoihin/7916729. [Viitattu 1.5.2015]
- Seppänen, Janne (2005) Visuaalinen kulttuuri – Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle, Vastapaino, Tampere.
- Seppänen, Janne, Väliaverronen, Esa (2012) Mediatyhteiskunta, Vastapaino, Tampere.
- Sepänmaa, Yrjö (2009) Kulttuuritieteellisen eläintutkimuksen lähtökohdista ja mahdollisuuksista, Teoksessa *Ihmisten eläinkirja: muuttuva eläinkulttuuri*, Yrjö Sepänmaa, Pauliina Kainulainen (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 220–233.
- Shifman, Limor (2011) An anatomy of a YouTube meme, *New Media & Society*, Vol. 14, Issue 2, 187–203.
- Shifman, Limor (2014) Memes in digital culture, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, England.
- Sihvonen, Jukka (2015) [2014] Ihmiskuvia, eläimiä ja antropologisia koneita, Teoksessa *Posthumanismi*, Karoliina Lummaa, Lea Rojola (toim.) Eetos, Turku, 81–108.
- Staats, Sara, Anderson, Tara, Wallace, Heidi, Miller, Debby (2010) Perceived Best Ages for Cats, and Humans: Comparisons across Species, Human Age, and Human Gender, *Society & Animals*, Vol. 18, Issue 3, 273–290.
- Steiner, Gary (2005) Anthropocentrism and its discontents, The Moral Status of Animals in the History of Western Philosophy, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh.
- Suomalainen, Ninni (2014) Onko tässä Facebookin sympaattisin ryhmä? Eläinvideokerhossa ei riidellä, YleX, http://yle.fi/ylex/uutiset/onko_tassa_facebookin_sympaattisin_ryhma_elainvideokerhossa_ei_riidella/3-7680704. [Viitattu 23.3.2017]
- Suominen, Jaakko (2013) 2007 – Facebookin nousu ja surmaajan lataukset, Teoksessa *Sosiaalisen median lyhyt historia*, Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski, Riikka Turunen (toim.), Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki, 119–145.
- Suominen, Jaakko (2013) Johdanto - Sosiaalisen median aika, Teoksessa *Sosiaalisen median lyhyt historia*, Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski, Riikka Turunen (toim.), Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki, 9–27.
- Suominen, Jaakko (2013) 2011 – Mullistiko sosiaalinen media kaiken? Teoksessa *Sosiaalisen median lyhyt historia*, Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski, Riikka Turunen (toim.), Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki, 222–243.
- Suomisanakirja (2016) Söpö, <http://www.suomisanakirja.fi/s%C3%B6p%C3%B6>. [Viitattu 14.11.2016]

- Suutala, Maria (2009) Hyvät ja pahat eläimet: suhde eläimiin aatehistorian ja ekofeminismin valossa, Teoksessa *Ihmisten eläinkirja: muuttuva eläinkulttuuri*, Yrjö Sepänmaa, Pauliina Kainulainen (toim.) Gaudeamus, Helsinki, 89–102.
- Teittinen, Jouni (2015) [2014] Mikä ihmiselle kuuluu. Humanismi, kysymys eläimestä ja kärsivien piiri, Teoksessa *Posthumanismi*, Karoliina Lummaa, Lea Rojola (toim.) Turku, Eetos, 155–178.
- Tilastokeskus 1, Suomalaiset käyttävät internetiä yhä useammin, http://www.stat.fi/til/sutivi/2016/sutivi_2016_2016-12-09_tie_001_fi.html. [Viitattu 29.3.2017]
- Tilastokeskus 2, Liitetaulukko 16. Internetin käyttötarkoitusten yleisyys 2016, %-osuus väestöstä, http://www.stat.fi/til/sutivi/2016/sutivi_2016_2016-12-09_tau_016_fi.html. [Viitattu 29.3.2017]
- Tuomi, Jouni, Sarajärvi, Anneli (2002) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Vantaa.
- Tuomi, Jouni, Sarajärvi, Anneli (2009) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Vantaa.
- Tuomivaara, Salla (2015) Saako ihmistä sanoa eläimeksi? Teoksessa *Eläimet yhteiskunnassa*, Elisa Aaltola, Sami Keto (toim.) Into Kustannus, Helsinki, 57–73.
- Turunen, Seppo (2011) Lemmikkielämää – Ihmisen eläinsuhde ja eläinten hyödyntäminen, Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki.
- Valli, Raine, Aaltola, Juhani (2015) [2001] Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1 – Metodien valinta ja aineistonkeruuvirikkeitä aloittelevalla tutkijalla, PS-Kustannus, Jyväskylä.
- Vilka, Leena (1998) Oikeutta luonnolle – Ympäristöfilosofia, eläin ja yhteiskunta, Helsinki University Press, Helsinki.
- Watt, Yvette, Leane, Elizabeth, Freeman, Carol (2011) *Considering Animals: Contemporary Studies in Human-Animal Relations*, 2011, Routledge, Ashgate, Surrey, England.
- Wunsch-Vincent, Sacha, Vickery, Graham (2007) Working Party on the Information Economy PARTICIPATIVE WEB: USER-CREATED CONTENT, Committee for Information, Computer and Communications Policy, <http://www.oecd.org/sti/38393115.pdf>.
- Yleisradio (2016) [2009] Kummeli: Normipäivä, <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2009/09/24/kummeli-normipaiva>. [Viitattu 2.2.2018]
- Östman, Sari (2013) 2009 - Hömppäharrastuksen haltuunotto, Teoksessa *Sosiaalisen median lyhyt historia*, Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski, Riikka Turunen (toim.), Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki, 171–201.

LIITTEET

LIITE 1. Teemahaastattelurunko

Eläinvideokerhon jäsenten suhde eläimiin

Teema 1) ELÄINVIDEOKERHOA KOSKEVAT TIEDOT:

- Kauanko olet ollut ryhmän jäsen?
- Miksi liityit ryhmään?
- Miten/keneltä kuulit ryhmästä?
- Kuinka aktiivinen ryhmän jäsen olet?
 - Päivitätkö itse ryhmään, kommentoitko, tykkäätkö päivityksistä tai selaatko ryhmän sisältöjä tarkoituksellisesti?
- Kerro millaisia kuvia/videoita/sisältöjä ryhmässä jaetaan?
 - Mitä mieltä olet niistä?/Millaisia tunteita ne sinussa herättävät?/Pidätkö joistakin sisältötyypeistä erityisesti?
- Mitä Eläinvideokerhossa oleminen sinulle merkitsee?
- Kuinka sitoutuneeksi ryhmään koet itsesi?
 - Käytätkö ryhmän omia sanoja (esim. koire, kisse)?
- Oletko koskaan aikonut erota ryhmästä? Jos olet, niin miksi?
- Oletko muissa Eläinvideokerhon kaltaisissa ryhmissä/Seuraatko muita internetin eläinkanavia?

Teema 2) SUHDE ELÄIMIIN

Eläinhistoria

- Kerro eläinhistoriastasi
 - Oliko lapsuudenperheessäsi eläimiä? Jos, niin millaisia? (Lemmikkieläimet, tuotantoeläimet, hyötyeläimet)
 - Kertoisitko jonkin sinulle merkittävän eläimeen liittyvän muiston?

- Koetko eläinten vaikuttaneen/vaikuttavan sinuun (esim. persoonaan, ammatin ja asuinpaikan valintaan, elämänkatsomukseen, kulutustottumuksiin, käytännön asioihin arkipäiväisessä elämässä)?

Eläinsuhde

- Kuvaile suhdettasi eläimiin
 - Mitä eläimet merkitsevät sinulle?
 - Mitä tunteita eläimet herättävät sinussa?
 - Mikä eläinten kanssa olemisessa on hyvää, mikä puolestaan huonoa?

Eläimen ja ihmisen eroavaisuus

- Onko ihmisten keskinäinen suhde erilainen kuin ihmisen ja eläimen välinen suhde?
 - Eroaako eläinten kanssa oleminen ihmisten kanssa olemisesta?
 - Eroaako eri lajien kanssa oleminen toisistaan? (Esim. kissa, koira)
- Voiko eläin antaa ihmiselle jotain sellaista, mitä ihminen ei voi antaa toiselle ihmiselle?
- Mitä mieltä olet, eroavatko ihminen ja eläin merkittävässä määrin toisistaan? Jos eroavat, niin miten?

Yhteiskunnallinen suhde

- Kerro yleisesti (muiden) ihmisten suhteesta eläimiin. Millaisena sen koet?
- Onko ihmisen ja eläimen välinen suhde tasavertainen?
 - Jos kyllä/ei, niin miten?
- Minkälaisia (suuria) tunteita eläimiin liittyy yleisessä keskustelussa
 - Milloin/miten niitä ilmenee? Kerro esimerkki.
- Tarvitseeko ihminen eläintä? Jos tarvitsee, niin mihin?

LOPETUS

- Millaisena näet suhteesi eläimiin tulevaisuudessa?
 - Onko muutoksia odotettavissa?
- Mitä muuta haluaisit kertoa suhteestasi eläimiin?

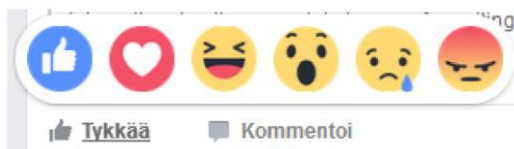
LIITE 2. Kuva-aineisto

Kuva-aineisto koostuu 20:stä Eläinvideokerhon päivityksestä. Päivitykset on kerätty 17.4.2017 klo 12–14 välillä. Kuvista löydettävät teemat ovat: inhimillistäminen, vaarallisuus, hoiva, seurallisuus ja perheenjäsenyys, humoristisuus ja terapeutisuus sekä söpöys.

Kun kuvista on löydettävissä ainoastaan teeman toinen tekijä moniosaisesta teemasta (esim. humoristisuus ja terapeutisuus), merkitään kuvasta puuttuva teema sulkuihin. Esimerkiksi näin: humoristisuus (ja terapeutisuus).

Teemat löydettiin analysoimalla päivitysten kuvia ja tekstejä, mutta osittain myös Facebookin tykkäystoiminnan avulla. Facebookissa on mahdollista ilmaista seuraavia reaktioita tykkäysnapeilla:

Tykkää, Ihastu, Haha, Vau, Surullinen, Vihainen.

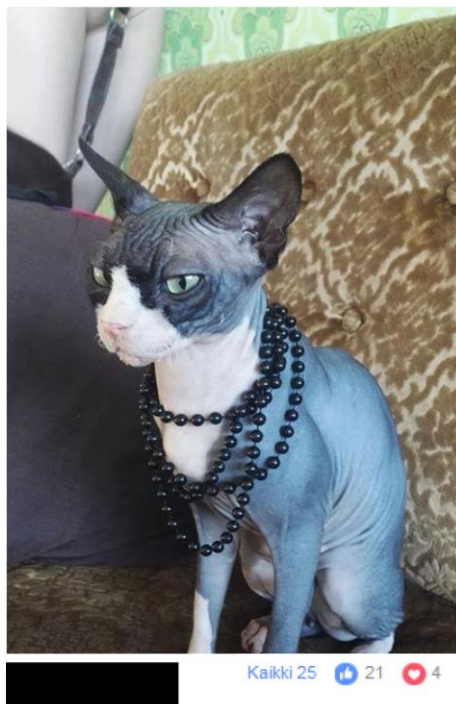
Lähde: Facebook, 2017.

https://www.facebook.com/help/www/452446998120360/?helpref=hc_fnav [Viitattu 17.4.2017]

Päivitys 1. Humoristisuus (ja terapeuttisuus).

Päivitys 2. Humoristisuus (ja terapeuttisuus), inhimillistäminen.

Hän hienona. Hän ei arvoste.

Päivitys 3. Inhimillistäminen, humoristisuus (ja terapeuttisuus), söpöys.

Äidiltä tuli kuva Patun 14vee syntymäpäiväjuhlista

Kaikki 681 🍷 561 🍷 66 🍷 53 🍷 1

Päivitys 4. Söpöys, hoiva.

Katsahdin takapenkille, hän oli onnistunut niputtamaan itsensä jumiin
#yulka

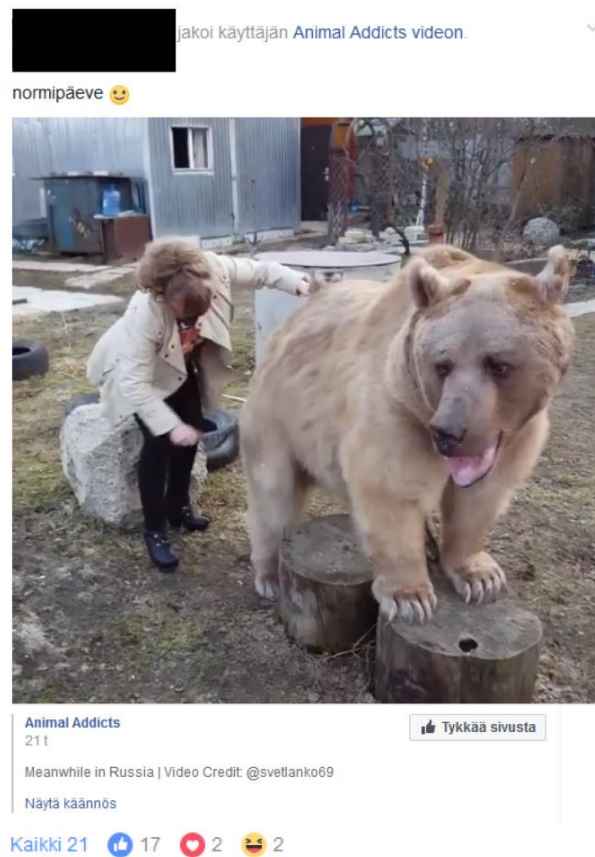

Kaikki 59 🍷 48 🍷 9 🍷 2

Päivitys 5. Inhimillistäminen, humoristisuus (ja terapeuttisuus).

Päivitys 6. Vaarallisuus, hoiva, inhimillistäminen, humoristisuus (ja terapeuttisuus), söpöys.

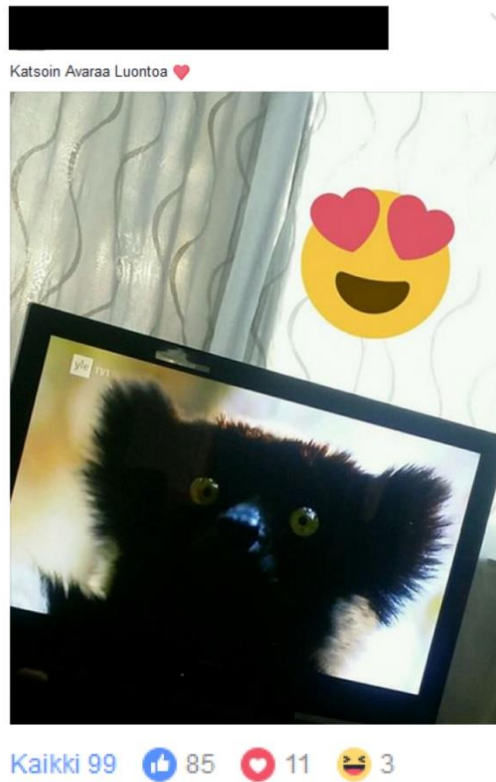

Päivitys 7. Söpöys, humoristisuus (ja terapeuttisuus).

Päivitys 8. Söpöys, humoristisuus (ja terapeuttisuus), inhimillistäminen.

Päivitys 9. Söpöys, humoristisuus (ja terapeutisuus).**Päivitys 10.** Inhimillistäminen, söpöys.

Päivitys 11. Hoiva, söpöys, seurallisuus (ja perheenjäsenyys).

Kuura on asunut kanssani nyt puolitoista vuotta ja hän ei ole ikinä ollut mikään kova halisiili, vaan enemmän varovainen tutkija ja fleeecekasoissa mönkijä, minkä olen hänen siileydelleen suonut.

Tänään päätin hetken mielijohteesta kokeilla josko hänen nenänvarttaan saisi silitellä ja se vaikutti sopivan! Olemme näköjään löytäneet molemmille mieluisan pajailutavan :) ❤️

Kaikki 274 🍊 187 ❤️ 87

Päivitys 12. Söpöys.

jakoi käyttäjän National Geographic

23 t

Papere Kuple niminen kaveri 😊

THE **BROWN-LINED PAPER BUBBLE** IS A SEA SNAIL THAT SOMETIMES HAS A SINGLE, TINY, TOOTH.

1 343 249 näyttökertaa

National Geographic
Eilen 13:16

Tykkää sivusta

Unlike other snails, the paper bubble's body is too large to retract all the way into its shell—so it burrows.

Näytä käännös

Kaikki 7 🍊 5 ❤️ 1 🤖 1

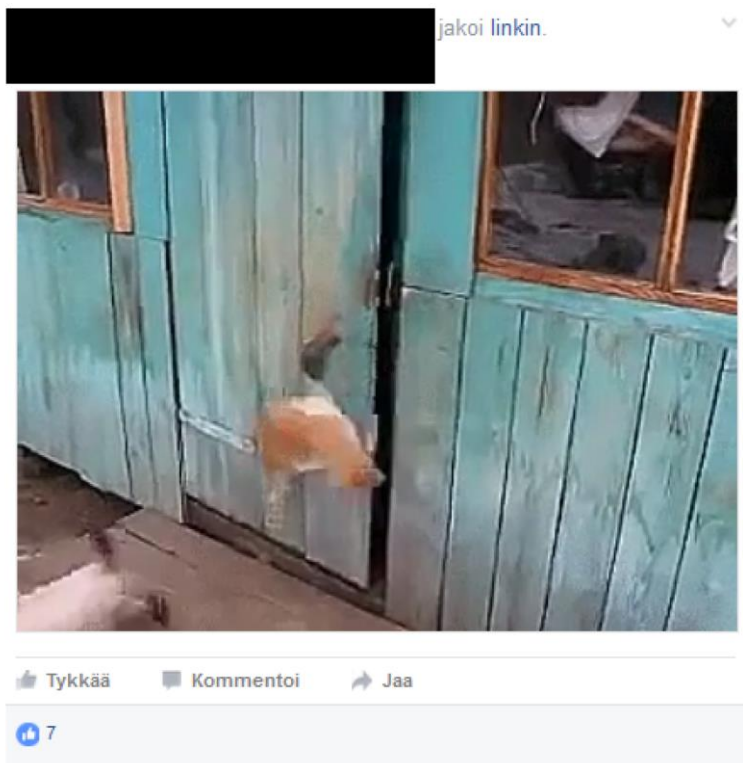
Päivitys 13. Söpöys, seurallisuus ja perheenjäsenyys, humoristisuus (ja terapeuttisuus), inhimillistäminen.

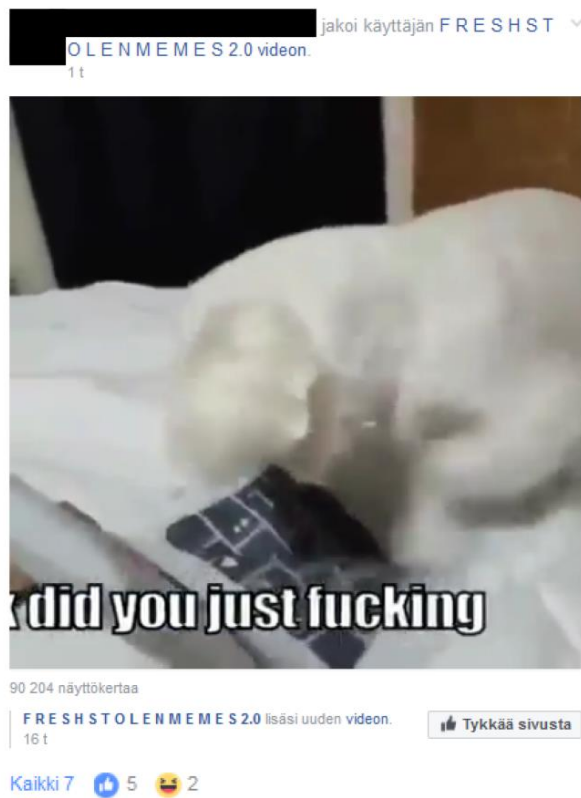
Päivitys 14. Inhimillistäminen, humoristisuus (ja terapeuttisuus).

Päivitys 15. Inhimillistäminen, humoristisuus (ja terveystieteisyys).

Päivitys 16. Inhimillistäminen, söpöys, humoristisuus (ja terveystieteisyys).

Päivitys 17. Inhimillistäminen, söpöys, humoristisuus (ja terapeutisuus).

Manaatti the maalienmaistelija sai potkut työmaalta nuoleskeltuaan vastamaalattua seinää!! Miksi, Manse, Miksi pitää nuolla maaleja..ei pysty käsittämään!?? Hän ei kadu ja mamma pelkää, että maalihuurut on nousseet hänen jo valmiiksi hitaaseen päähän 🤔🐶

Kaikki 469 352 🐶 71 🐶 42 🐶 3 🐶 1

Päivitys 18. Söpöys.

Tuutin täydeltä frettevava kestävyyssvajetta olkaapas hyve.

Live- videoita tälle päivälle ois täällä:

♥ Juolettaren 6 päivää tuoreet vawat - https://www.facebook.com/BonsaiAhma/videos/1023862627745471/?ref=notif¬if_t=feedback_reaction_generic¬if_id=1492421695097054

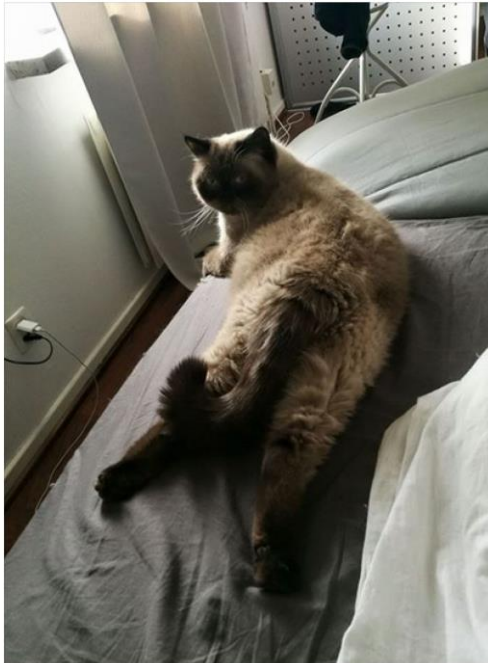
♥ Ja Vandan 2 päivää tuoreet vawat - https://www.facebook.com/BonsaiAhma/videos/1023860454412355/?ref=notif¬if_t=feedback_reaction_generic¬if_id=1492421583996132

Kaikki 32 21 🐶 11

Päivitys 19. Söpöys, humoristisuus ja terapeutisuus.

Muodokkaalla takaprofiilillaan hän parantee mamahoomanin krapulee paremmin ku burana.

Kaikki 55 49 6

Päivitys 20. Inhimillistäminen.

jakoi käyttäjän [Best Video You Will Ever See](#) videon.
Eilen 13:06

Uskomaton taiteilijakala! 🤩🤩🤩

12 355 363 näyttökertaa

Best Video You Will Ever See

11. huhtikuuta kello 18:06

Tykkää sivusta

You will never look at a fish in the same way. Incredible!

Credit: BBC Earth

Näytä käännös

Kaikki 26 16 7 3